

DEDICATION

I dedicate this work to my exceptional wife Miyassar Abu Ali, at whose side much of this text has been written; to Advocate Siddiq Nassar, who assisted with the setting-up of the necessary condition for my Palestinian marriage and the implementation of an earlier critical wish in my Will; to the two persons whom I was privileged to meet in the process of writing volume, Eshkar and Sarah-Leah, who were injured in the course of a personal dialogue, perhaps unavoidably, but definitely not malevolently; and to all those who take courage in both hands, and motivated by their conscience and the values of the Universal Declaration of Human Rights, cross borders, and in the light of their conscience and universal values, challenge the cruelty of apartheid legislation and the ugliness of racism.

הקדשה

אני מקדיש חיבור זה לאשתי הייחודית מייסר אבו-עלי, אשר לצידה נכתב עיקרו של טקסט זה; לעו"ד צדיק נסאר אשר סייע בידי לכוון את התנאי ההכרחי לאפשרות נישואי הפלסטינים ולאפשרות היענות לבקשה קריטית קודמת בצוואתי; לאשכר ולשרה-לאה, שתי נשים בהן זכיתי לפגוש במהלך כתיבת כרך זה, ובהן פגעתי במהלך דיאלוג אישי, אולי בהכרח, אבל וודאי שלא בזדון; ולכל השמים נפשם בכפם, חוצים גבולות בשליחות מצפונם וערכי ההצהרה האוניברסלית בדבר זכויות האדם, ומאתגרים לאורם את אכזריות חקיקת האפרטהייד וכיעורה של הגזענות.

A SECULAR ANTI-ZIONIST COMPANION OF AN ABRIDGED PASSOVER HAGGADAH

For All Peoples and Tribes, Including Members of the Palestinian-Hebrew People and Members of Jewish Tribes

By Dr Uri Davis
Plates: Ricky Romain

Based (with appropriate omissions) on the text of Service for the First Nights of Passover According to the Custom of German and Polish Jews, With Compendium of the Laws Relating to the Festival, and Its Observances; Copious Explanatory Notes and a New English Translation. By the REV. A. P. MENDES, Fifth edition carefully revised and corrected. London: Printed and Published by P. Vallentine, 7, North Crescent, Tottenham Court Road, and 33, Duke Street, E.C., 56611901-, inherited from the Author's father, the late Joseph Stanley Davis, who was given the leather bound and gold decorated set of eight volumes of the said edition of The Daily Prayers and Festival Prayers, including the said volume of the Service for the First Nights of Passover, by his grandmother on his attending his 13th birthday (Bar Mitzvah), October 18th, 1902 – 17th Tishri, 5663 (*).

© Uri Davis, Spring 2007

* The order of pages 22 - 30 in the said volume seems to have been inadvertently scrambled in the original.

משנה חילונית אנטי-ציונית להגדה מקוצרת של פסח

עבור כל בני העמים ובני השבטים, ובכללם בני העם הפלסטיני-עברי ובני שבטים יהודיים¹

מאת ד"ר אורי דייויס
לוחות: ריקי רומיין

מבוססת (עם השמטות נדרשות) על נוסח ההגדה של פסח, סדר הגדה לליל שמרים כמנהג אשכנז ופולין, עם העתקה חדשה בלשון אינגליש על ידי הצעיר אברהם ב"ר יצחק פריא מינדיז, לונדון, הוצאת יוסף יהושע בר יצחק ואללאינטיין, לונדון, ה' לפ"ק 1901, ירושת אבי המנוח, יוסף סטנלי דייויס, אשר לרגל הגיעו למצוות ב 18 באוקטובר 1902 קיבל מסבתו סדרה של שמונה ספרי תפילה כמנהג פולין, התפלות מכל השנה ומחזור למועדי ה', כרוכים בעור ומעוטרים בזהב בהוצאה הנ"ל, ובכללם סדר הגדה לליל שמרים לעיל.

© כל הזכויות שמורות לאורי דייויס, אביב 2007

¹ כל מילה המכוונת לאדם בלשון זכר מכוונת לשני המינים.
* בכרך האמור סדר העמודים 22-30 השתבש במקור.

SERVICE

FOR THE

FIRST NIGHTS OF PASSOVER.

ACCORDING TO THE CUSTOM OF THE GERMAN
AND POLISH JEWS.

WITH

A COMPENDIUM OF THE LAWS RELATING TO THE FESTIVAL,
AND ITS OBSERVANCES;
COPIOUS EXPLANATORY NOTES AND A NEW ENGLISH TRANSLATION.

BY THE

REV. A. P. MENDES.

Fifth Edition, carefully revised and corrected.

LONDON:

PRINTED AND PUBLISHED BY P. VALLENTINE,

7, NORTH CRESCENT, TOTTENHAM COURT ROAD,

AND

33, DOLK STREET, E.C.

5651—1001.

סדר הגדה

לליל שמרים

כמנהג אשכנז ופולין

עם העתקה חרישה בלשון אינגליש

על ידי

הצעיר אברהם בר יצחק פריא מינריו יצו

לונדון

בהוצאת יוסף יהושע בר יצחק ואללאינסמן
בשנת ט' יטלל נבורות ה' לפ"ק

INTRODUCTION

The Author of this text subscribes to the camp that is committed to an historical interpretation of religion.

This COMPANION text is written for those among all peoples and tribes, including the Palestinian-Hebrew people and Jewish tribes, who are secular, namely, committed to the principle of separation of religious institutions from the state, and reject the dogma sanctifying the texts claimed to be "holy texts" as representing the words of an alleged "God".

This COMPANION text is written by a person, who, being aware of the mystery underpinning the universe, awed by the infinity of the cosmos, and amazed at its beauty and order – came to appreciate Ludwig Wittgenstein's concluding insight in his Tractatus Logico-Philosophicus to the effect that "Whereof one cannot speak, thereof one must be silent".

This COMPANION text is suggested for those among all peoples and tribes, including the Palestinian-Hebrew people and Jewish tribes, who abhor the racism that permeates much of the traditional Jewish narrative, and seek both to celebrate the festivals of their various traditions (as well as, perhaps, the festivals of various other traditions) mediated by universal texts, as well as to subvert the quintessentially dehumanizing racism and xenophobia characterizing the representation of the non-Jew in traditional Orthodox texts.

הקדמה

מחבר טקסט זה שייך למחנה בני האדם המחוייב לפירושה ההיסטורי של הדת.

נוסח זה של משנה חילונית אנטי-ציונית להגדה מקוצרת של פסח נכתב עבור כל אלו מבני העמים ובני השבטים, ובכללם בני העם הפלסטיני-עברי ובני שבטים יהודיים, שהם חילונים, היינו מחוייבים לעקרון הפרדת מוסדות הדת מהמדינה וכופרים בדוגמה המקדשת את הטקסטים המכונים "ספרי הקודש" כאילו הם דבר "אלוהים חיים".

נוסח משנה זה נכתב בידי אדם אשר בהיותו מודע למסתורין שביסודה של הבריאה, נרעש מאינסופיותו של היקום, ונפעם מיופיו וחוקיותו של הטבע – הפנים את תובנתו המסכמת של הטרקטט הלוגי-פילוסופי של לודוויג וויטגנשטיין כי מה שלא ניתן להביעו בשפה מחייב שתיקה (Whereof one cannot speak, thereof one must be silent).

נוסח משנה זה נכתב עבור כל אלו מבני העמים ובני השבטים, ובכללם בני העם הפלסטיני-עברי ובני שבטים יהודיים, אשר קצה נפשם בגזענות המאפיינת את רוב רובו של הסיפור היהודי המסורתי, והמבקשים גם לחגוג את חגי השבטים אליהם הינם משוייכים ומשתייכים (ואולי גם חגי השבטים אליהם אינם משוייכים ומשתייכים) בתוכם של טקסטים אוניברסליים; גם לאתגר את גזענותו של הסיפור המסורתי השטוף בשלילת אנושיותו של ה"לא-יהודי"; וגם לחתור תחת שנאת הזר בו הוא ספוג.

עבור מרבית בני האדם השייכים או המשוייכים, מכח שרירותיות לידתם או מסיבה אחרת, למסורתו של אחד מני הרבה השבטים היהודיים, מהווה הסיפור של ההגדה של פסח, סיפור הוצאתם

The traditional narrative of the Passover Haggadah, the story of the bringing forth of the Israelite or Hebrew tribes from Egypt, from the house of bondage, usually in its Orthodox Jewish version (there are other versions around) represents a significant constituent of the master narrative of Jewish tribal affiliation for most individuals who recognize an affinity, by virtue of birth or otherwise, to the tradition of one of the myriad Jewish tribes.

This work takes as its point of departure the Oxford Universal Dictionary's definition of "Myth":

A purely fictitious narrative usually involving supernatural persons, actions or events, and embodying some popular idea concerning natural or historical phenomena (OUD, Third Edition, Revised with Addenda, p 1306)

And of "Tradition":

The act of transmitting or handing down or fact of being handed down, from one to another, or from generation to generation; transmission of statements, beliefs, rules, customs, or the like, esp. by word of mouth, or by practice without writing (IBID, p.2225)

Thus this work is comfortable with Geoffrey Stephen Kirk's suggestion that myths and traditions are narrative and somatic vehicles that are on the one hand good stories, on the other hand bearers of important

ממצריים של בני ישראל, או השבטים העבריים, מבית עבדים (דרך כלל בנוסחו המסורתי, אך ישנם נוסחים אחרים) מרכיב משמעותי בסיפור-העל המכונן של שיוכם השבטי.

מילון אוקספורד האוניברסלי מגדיר את המונח "מיתוס" כך:

סיפור פיקטיבי מובהק, אשר דרך כלל ניזקק לאירועים, פעולות או גיבורים על-טבעיים, והמגלם רעיון מקובל אודות אירועים היסטוריים או תופעות טבע. (OUD, Third Edition, Revised with Addenda,) (p 1306)

ואותו מקור מגדיר את המונח "מסורת" כמעשה של:

פעולת מסירה, או העברה, או עובדתיות ההעברה מאדם לאדם, או מדור לדור; מסירה של אמירות, אמונות, כללים, מנהגים וכיוצא באלו, ובפרט באמצעות מילים בעל-פה, או באמצעות מעש וללא כתיבה. (IBID, p.2225)

וכך, מקובלת על כותב חיבור זה הצעתו של ג'פרי סטיוון קירק כי מיתוסים ומסורות הינם סיפורים או תשתיות מוחשיות אשר מחד גיסא טווים סיפור טוב, ומאידך גיסא נושאים מסרים חשובים אודות החיים בכלל, ואודות החיים בתוך חברה נתונה בפרט. (G S Kirk, The Nature of Greek Myths, 1974)

המסר שמעביר הנוסח המסורתי של ההגדה של פסח אודות החיים בכלל, והחיים בחברות שיבטיות יהודיות בפרט, הוא מסר נורא ממש. הנוסח המסורתי של ההגדה הוא גזעני מכל וכל; מקלס אתנו-צנטריות מכוערת (ראה: "ברוך אתה יי אלוהינו מלך העולם • אשר בחר בנו מכל עם • ורוממנו מכל לשון •"); מאדיר עונשים קולקטיביים נפשעים (ראה: "עשרת המכות"); וטוען

messages about life in general and life within a given society in particular. (G S Kirk, The Nature of Greek Myths, 1974)

The traditional version of the Passover Haggadah projects a message about life in general, and life within Jewish tribal societies in particular, that is unreservedly horrific. The traditional Jewish version of the Passover Haggadah is out and out racist, glorifying ugly ethno-centrism (notably, "Blessed art thou, O Lord, our God, King of the universe, who hath chosen us from among all people; and has exalted us above all languages"); applauding criminal collective punishments (notably, the "Ten Plagues"); as well as alleging that traditions and myths that are other than Jewish, notably paganism, are inferior, thereby laying the grounds towards the legitimization of genocide ("Pour Thy wrath upon the nations that know Thee not, and upon the kingdoms that call not upon Thy name; for they have consumed Jacob and laid waste his habitation. Pour out Thy rage upon them and let Thy fury overtake them. Pursue them in anger and

¹The Rev. A. P. Mender who provided the copious Explanatory Notes and a New English Translation to the Fifth Edition of this carefully revised and corrected, and the Publisher P. Vallentine of 7, North Crescent, Tottenham Court Road, and 33, Duke Street, London E.C were clearly aware of the dangerously racist and genocidal import of this text, which, if widely known outside the tribal circle, could (and in my opinion, actually, should) quite properly have resulted in the decreeing of the orthodox Jewish version of the Passover Haggadah illegal. In the edition upon which this text is based the section quoted above is doctored (the Hebrew term goyim translated as "heathen", rather than "nations"), not for principled consideration (it remains intact in the Hebrew text, which, it is assumed, "Gentiles" do not usually read), rather presumably lest it generate the hatred of the "Gentiles" and endanger the welfare of the Jewish community.

כי מסורות ומיתוסים שאינם יהודיים, כגון מסורות ומיתוסים אליליים, הינם נחותים - ובכך מכשיר את הקרקע להצדקתם של מעשים של השמדת עם (ראה: "שפך חמתך אל הגוים אשר לא ידעוך: ועל ממלכות אשר בשמך לא קראו: כי אכל את יעקב ואת נוהו השמו: שפך עליהם זעמך וחרון אפך ישיגם: תרדף באף ותשמידם מתחת שמי יי")²

לצורך חיבור משנה חילונית זו להגדה מקוצרת של פסח היה עלי לקרוא את הנוסח המסורתי של ההגדה של פסח שורה שורה. תוך כדי כך התחוור לי להוותי כי אין בנמצא אפילו פסקה אחת בעברית בנוסח המסורתי של הטקסט שהיא אוניברסלית במה שהיא מאדירה את שחרורו של כל אדם ושחרורם של כל בני האדם מעבדות, וכי הפסקה היחידה בנוסח המסורתי של ההגדה של פסח שהיא אולי הקרובה ביותר לאמירה אוניברסלית ניתנת בארמית - לא בעברית. בתיקון ביקורתי עבור נוסח משנה זה תקרא הפסקה כדלהלן:

כהא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים • השתא כל דכפין ייתי וייכל • כל דצריך ייתי ויפסח • השתא הכא עבדינן הסדר • לשנה הבאה החיים יבדרונן • לסדרין חורנין • השתא עבדי • לשנה הבאה בני חורין:

משנה זו מכוונת לאתגר את שימושיו ההגמוניים של הסיפור של ההגדה בידיים גזעניות, אשר מגייסות את סיפור יציאת

² הצעיר אברהם ב"ר יצחק פריא מינדיז, אשר כתב שפע של הערות הסבר להעתקה החדשה בלשון אינגליש של מהדורה חמישית מתוקנת ומוגהת בקפידה זו והמוציא לאור יוסף יהושע בר יצחק ואלאייטין היו וודאי מודעים להשלכות הגזעניות הרצחניות המסוכנות של טקסט זה, וכנראה חששו כי באם יודע הטקסט רבים מחוץ למעגלים השבטיים היהודיים עשוי הדבר לגרום (ולעניות דעת כותב שורות אלה מן הדין שיגרום) להוצאת הסיפור הלא-ביקורתי של יציאת מצרים בנוסח האורתודוקסי של ההגדה של פסח מחוץ לחוק. אי לכך שופץ התרגום האנגלי של "שפך חמתך" מההעתקה החדשה בלשון אינגליש של המהדורה החמישית אליה נזקקת משנה חילונית ביקורתית זו (the Fifth Edition of this carefully revised and corrected and the Publisher P. Vallentine of 7, North Crescent, Tottenham Court Road, and 33, Duke Street, London E.C) - זאת, לעניות דעת כותב שורות אלה, לא מטעמים מצפוניים (שהרי "שפך חמתך" הושאר על מכונו בטקסט העברי של המהדורה ה"נ"ל, בהנחה שה"גוים" בדרך כלל אינם בקיאים בשפה העברית), אלא, קרוב לוודאי מחשש שטקסט נורא זה יעורר שנאת יהודים בקרב הציבוריות ה"גויית" ויסכן את טובתה של הקהילה היהודית.

destroy them from under the heaven of the Eternal”¹).
Writing this COMPANION text of an abridged
Passover Haggadah entailed going through the
traditional version of the text line by line. In the
process of so doing, I realize to my dismay that
there is almost not a single paragraph in the text that
is universal, extolling the liberation of any and all
humans under bondage, and that the only paragraph in
the traditional Jewish text of the Passover Haggadah
that comes nearest to being universal is rendered in
Aramaic – not in Hebrew. Given below is the said
paragraph in its reformed version, namely, the version
suggested by the Author for this Secular Anti-Zionist
Companion of An Abridged Passover Haggadah:

This is the bread of affliction which our
alleged ancestors ate in the Land of Egypt ;
let all who are hungry enter and eat ; let all
who are in want come hither and observe
the Passover. This year we celebrate here ;
and we hope next year life may scatter us to
other tables ; this year we are bondsmen and
bondswomen, but next year we hope to be
free men and free women.

This COMPANION refuses to surrender the text of the
Passover Haggadah to its hegemonic exploitation in
the hands of racists who wish to harness its narrative
to their endeavours of indoctrinating Jewish and non-
Jewish communities world-wide to support political
Zionist settler-colonial apartheid in the country of
Palestine and the perpetration of war crimes and

מצרים במאמץ מתמשך להנחיל לקהילות יהודיות ברחבי העולם,
כמו גם לציבור בכלל, נכונות לתמוך תמיכה מתמשכת במפעל
האפרטהייד ההתיישבותי-קולוניאלי של הציונות המדינית
בארץ פלסטין, כמו גם בפשעי מלחמה ובפשעים נגד האנושות
שמבצעת מדינת ישראל בארץ פלסטין ומעבר לה. יתר על כן,
חיבור זה והקדמה זו מכוונים להציל ולשחרר את הטקסט עבור
כל בני העמים ובני השבטים, ובכללם בני העם הפלסטיני-עברי
ובני שבטים יהודיים ברחבי העולם, כמשנה חילונית אנטי-
ציונית להגדה מקוצרת של פסח, ובכך לתרום למיסודה של
יהדות רפורמית של אמת, היינו, לקראת מיתולוגיה ומסורת
המתיישבים עם ערכי האמנה האוניברסלית בדבר זכויות האדם.

נוסח משנה זה הוא בבחינת ניסיון לאתגר מפנים את הסיפור
היהודי המסורתי של ההגדה של פסח, סיפור הוצאתם ממצרים
של בני ישראל, או השבטים העבריים, מבית עבדים בכפוף
לערכים לעיל. בתחילה היה בכוונתי לנסות לכתוב נוסח חילוני
אנטי-ציוני הומניטרי כאלטרנטיבה לנוסח היהודי המסורתי
הפונדמנטליסטי של ההגדה של פסח, שהוא גזעני ברובו הגדול –
ולא משנה מלווה לנוסח המסורתי. אני חב שלמי תודות לשיחות
עם עקיבא אור ועם מייסר אבו עלי על שסייעו לי לוותר על
כוונתי ההתחלית, ולכתוב טקסט מלווה ולא טקסט אלטרנטיבי.
גם חברי המנוכר עקיבא אור וגם האישה שהיא כעזר כנגדי בעת
כתיבת שורות אלה מייסר אבו עלי³, וזאת בהקשרים שונים,
הדגישו ומדגישים בכתובים ובשיחות פרטיות כי מעמדו הקאנוני
של הטקסט הדתי המסורתי במיתולוגיה ובטקסים שבטיים
קרוב לוודאי שאיננו ניתן לערעור; שה"מותג" המאפיין את
השבטים היהודים, השבטים הנוצרים והשבטים המוסלמים הוא

³ כמו כן חייב אני לעקיבא אור שלמי תודות עבור ההבחנה הפוריייה שהוא העלה בין מחנה בני האדם המחוייב
לפירוש ההיסטורי של הדת (המחנה החילוני) לבין מחנה בני האדם המחוייב לפירוש הדתי של ההיסטוריה
(המחנה הפונדמנטליסטי); ולמייסר אבו עלי עבור הערתה המבריקה כי האתגרים הכרוכים בחציית הקווים
הפוליטיים-מדיניים דומים במהותם לאתגרים הנדרשים להשרדות במלחמה קוננוציונלית, בעוד והאתגרים
הכרוכים בחציית הגבולות החברתיים-שבטיים דומים במהותם לאתגרים הנדרשים להשרדות במלחמת
אזרחים. למותר לציין שאין עקיבא אור וגם אין מייסר אבו עלי נושאים באחריות כלשהי לתוכן, להשתמעויות
ולהשלכות האפשריות של טקסט זה, וקל וחומר שאין הם נושאים באחריות לפגמים ולטעויות שיתכן ונתרו
בתוכו בשוגג.

crimes against humanity by the State of Israel against
in the country of Palestine and beyond. Rather,
the volume to which this is an introduction aims to
salvage and liberate the text as a secular anti-Zionist
COMPANION of an abridged Passover Haggadah on
behalf of all peoples and all tribes, including members
of the Palestinian-Hebrew people and members
of Jewish tribes worldwide, contributing to the
consolidation of a truly reformed Judaism, namely, a
mythology and a tradition that is compatible with the
values of the Universal Declaration of Human Rights.

This is an experimental attempt, informed by the
values above, to subvert from within the Orthodox
Jewish narrative of the bringing forth of the Israelite
or Hebrew tribes from Egypt, from the house of
bondage. It was my initial intention to write an
ALTERNATIVE secular and humanitarian text to the
Orthodox fundamentalist and primarily racist text of
the Passover Haggadah rather than a COMPANION
text. I owe a debts of thanks to conversations with
both Akiva Orr and with Miyassar Abu Ali for settling
for the choice of COMPANION text. Both my lapsed
friend Akiva Orr and my significant other at the time

² I am also indebted to Akiva Orr for his seminal distinction between the camp that
is committed to an historical interpretation of religion (the secular camp) versus the
camp that is committed to a religious interpretation of human history (the fundamentalist
camp); and to Miyassar Abu Ali for her seminal comment to the effect that the survival
challenges involved in crossing the political border would be analogous to the survival
challenges of a conventional war, whereas the survival challenges involved in crossing
the social border would be analogous to the survival challenges of survival in a civil
war. Needless to say that neither Akiva Orr nor Miyassar Abu Ali bear any responsibility
whatsoever for the contents, the import or the possible implications of this text, let alone
for its deficiencies and such errors as may have inadvertently been overlooked.

במובהק טקסטים דתיים אורתודוקסים יהודיים, טקסטים דתיים
אורתודוקסים נוצריים וטקסטים דתיים אורתודוקסים מוסלמיים
בהתאמה; וכי הניסיונות מצידם של אלה מאיתנו שהיננו חילונים
והומניסטיים להתעלם ממעמדם המכונן של טקסטים קאנונים
אלה כ"מותג" שבטי, כמו גם המאמצים לגדל את משפחותינו
כאילו טקסטים אלה אינם בנמצא, נועדו לכישלון.

מכיוון שהשתכנעתי, ויתרתי על כוונתי ההתחלית לחבר טקסט
אלטרנטיבי כחלופה לטקסט המסורתי הקאנוני, ונטלתי על עצמי
לחבר משנה מלווה מקוצרת לטקסט המסורתי שתכליתה לסייע,
פסקה אחר פסקה, בקריאה ביקורתית וחתרנית של טקסט זה.

קווי היסוד שהדריכו אותי במשימה חתרנית זו היו פשוטים
למדי: לשמר עד כמה שניתן את קליפת הטקסט המסורתי של
סיפור הוצאתם ממצרים של בני ישראל, או השבטים העבריים,
מבית עבדים, ובעת ובעונה אחת ובמקביל להמיר את מונחיו
התיאולוגיים האסטרטגיים של הטקסט במונחים חילוניים,
כמו גם להפוך את עיקרו מטקסט שטוף בשלילת אנושיותו של
ה"לא-יהודי", ספוג בשנאתו של ה"זר", והמתאפיין בהצגה גזענית
של "האחר", לטקסט שטוף בסולידריות כלל-אנושית וספוג
באהבת האדם באשר הוא אדם.

כך למשל, ה"קידוש" האתנוצנטרי בנוסח המסורתי של סדר
ההגדה של פסח הכולל את הברכה:

ברוך אתה יי אלוהינו מלך העולם • אשר בחר-בנו
מכל-עם • ורוממנו מכל-לשון • וקדשנו במצותיו •
ותתן-לנו יי אלוהינו באהבה (לשבת שבתות למנוחה
ו) מועדים לשמחה, חגים וזמנים לששון • את יום
(לשבת השבת הזה ואת יום) חג המצות הזה, זמן
חירותנו (לשבת באהבה), מקרא קודש, זכר ליציאת
מצרים • כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים,

of writing Miyassar Abu Ali ² in their respective contexts point out in their writing and in their private conversations that the position of the canonical religious text in tribal mythology and celebrations is probably culturally irreducible; that the "trademark" of Jewish tribes, Christian tribes and Muslim tribes is typically Jewish religious Orthodox texts, Christian orthodox texts and Muslim orthodox texts respectively; and that for those of us who are secular and humanists, ignoring the status of these texts as tribal "trademarks" and attempting to raise families pretending they do not exist represents an exercise in futility.

Recognizing the validity of their argument, I settled for a COMPANION text, namely, a text designated for critical reading paragraph by paragraph ALONGSIDE the Orthodox text of the Passover Haggadah with the view to effect its subversion.

The guideline directing this subversive mission is straightforward: to attempt to retain as much as possible of the shell of the traditional narrative of the Passover Haggadah, the story of the bringing forth of the Israelite or Hebrew tribes from Egypt, from the house of bondage, while correlatively replacing its strategic theological terms with secular terms, and reversing the essence of the narrative from a text characterized by dehumanizing, xenophobic, and racist representation of the non-Jew into a narrative awash with universal humanitarian solidarity and respect for the human being as human being.

Thus, for instance, the ethnocentric traditional Sanctification at the commencement of the Seder which reads:

Blessed are thou, O Lord, our God!, King of the universe, who hath chosen us from among all people, and exalted us above all languages, and sanctified us with his commandments ; and with love hast thou given us, O Lord, our God! (on Sabbath say, Sabbaths for rest, and) solemn days for joy, festivals and seasons for gladness, (on Sabbath say, this day of rest, and) this day of Feast of Unleavened Cakes, the season of our Freedom ; a holy convocation on Sabbath say, in love) a memorial of the departure of Egypt ; for thou hast chosen us, and sanctified us above all people : and thy holy (on Sabbath say, Sabbaths and) Festivals hast thou caused us to inherit with (on Sabbath say, love and favour) joy and gladness. Blessed art thou, O Lord! Who sanctifiest (on Sabbath say, Sabbath, and) Israel, and the seasons.

Would be subverted by the reading of the COMPANION text:

Blessed are you, O World, our Universe, Order of the Cosmos, into which we were delivered like all people, and exalted like all languages, and sanctified with a conscience;

(לשבת ושבת) ומועדי קדשך (לשבת באהבה וברצון) בשמחה ובששון הנחלתנו • ברוך אתה יי, מקדש (לשבת השבת ו) ישראל והזמנים :

הופך במשנה מלווה זו לברכה חילונית ואוניברסלית, היינו:

ברוך אתה היקום, עולמנו, סדר הבריאה • אשר לתוכו נולדנו ככל עם • ורוממנו ככל לשון • וקודשנו במצפון • ותעניק- לנו היקום, עולמנו באהבה את מסורת (לשבת שבתות למנוחה ו) מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון • את מסורת יום (לשבת השבת הזה ואת יום) חג המצות הזה זמן חירותנו וחירות כל בני האדם (לשבת באהבה) מקרא קודש, זכר ליציאת מצרים • כי אנו בשר ודם ככל העמים וחיינו קדושים ככל הברואים (לשבת ושבת) ומועדי מסורתנו (לשבת באהבה וברצון) בשמחה ובששון הונחלנו • ברוך אתה האינסוף המקדש מסורת (לשבת השבת ו) ישראל וכל בני האדם והזמנים :

או למשל הפסקה ב"מגיד" שפגיעתה רעה:

והיא שעמדה לאבותינו ולנו • שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו • אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו • והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם :

מאותגרת במשנה מלווה זו כך שהיא הופכת לטקסט של סיפר מיתולוגי מובהק. שהרי כאשר קוראים טקסט זה בין השאר בהקשר של השואה הרצחנית שהמיט הכיבוש הנאצי בשנים 1939-1945 במלחמת העולם השנייה על קהילות יהודיות, קהילות רומא/סינטי, וקהילות הומוסקסואליות באירופה; בהקשר של הטיהור האתני של ארץ פלסטין בידי המיליציות הרצחניות של הציונות המדינית, ועם ההכרזה על הקמתה של מדינת

ישראל, בידי הצבא הישראלי בשנים 49-1948 ואילך, ומיסודו במדינת ישראל בחקיקה של אפרטהייד; ובהקשר של העצמתו של משטר האפרטהייד הישראלי במעשה הכיבוש המעוות והאכזרי של, בין השאר, הגדה המערבית ורצועת עזה במלחמת 1967 - הרי אז נחשפת השיקריות הבוטה של פסקה זו. כאמור, במשנה מלווה זו מאותגר טקסט זה במה שהוא הופך לטקסט של סיפר מיתולוגי מובהק:

ומוסיף המיתוס המכונן של השבטיות היהודית לטעון באוולתו כי היא שעמדה לאבותינו ולנו • שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו • אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו • והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם :

אך הטקסט המסורתי של סדר ההגדה לפסח איננו רק בבחינת טקסט מכונן של נרטיב שבטי יהודי, אלא גם טקסט מכונן של מוסיקה ולחנים שבטיים יהודיים. כך, דרך משל, מילות הפתיחה של הפיוט הסוגר את טקס הסדר: "אחד מי יודע":

אחד מי יודע • אחד אני יודע • אחד אלוהינו שבשמים ובארץ :

במשנה המלווה מקבל טקסט זה תיקון נאות כך:

אחד מי יודע • אחד אני יודע • אחד עולמנו שבשמים ובארץ :

ואותם קוראים אשר ינקו את הנוסח המסורתי של לחן זה יחד עם חלב אימם יזהו מיד כי הנוסח המתוקן של שורת הפתיחה של פיוט זה מתיישב יפה עם הלחן המסורתי של הנוסח המסורתי, אלא שתחת:

and with love have you given us, O World, our Universe! the Tradition of (on Sabbath say, Sabbaths for rest, and) solemn days for joy, festivals and seasons for gladness, the Tradition of (on Sabbath say, this day of rest, and) this day of the Feast of Unleavened Cakes, the season of our Freedom and the freedom of all humanity; a holy convocation (on Sabbath say, in love) a memorial of the departure from Egypt; for we are flesh and blood like all peoples, and sanctified like all creatures; and wherein Tradition (on Sabbath say, Sabbath and) Festivals are inherited with (on Sabbath say, love and favour) joy and gladness. Blessed are you, O Tradition (on Sabbath say, Sabbath and) Israel and all humanity and the seasons.

Or the notorious passage in the MAGID Service for the Passover:

And it is that promise which has sustained our fathers and ourselves ; for not one only has risen up against us, but in every generation some have arisen against us to exterminate us – but the Holy one, blessed be he, always delivers us from their hands.

is likewise subverted in this COMPANION by transforming the text into an explicitly mythological narrative. Clearly, when read notably inter alia in the context of the destruction of Jewish communities,

אחד מי יודע • אחד אני יודע • אחד אלוהינו [אלוהינו אלוהינו] שבשמים ובארץ :

ישוררו או יזמזמו המסובים לשולחן הסדר שבידיהם משנה מלווה זו את שורת הפתיחה החילונית:

אחד מי יודע • אחד אני יודע • אחד עולמנו [עולמנו עולמנו] שבשמים ובארץ :

למותר לציין כי העוגן התיאולוגי של הטקסט המסורתי הינה האמונה בקיומו או הנחת קיומו של אלוהי ישראל. משנה מלווה זו שוללת הנחה זו או אמונה זו, ובמקום המונחים האסטרטגיים התיאולוגיים של הטקסט המסורתי היא מציעה מונחים אסטרטגיים חילוניים, ובזאת משחררת את הטקסט ממגבלותיו התיאולוגיות; מאפשרת שילובו כטקסט עבור המחנה המחוייב לפירושה ההיסטורי של הדת; ומעמידה טקס אלטרנטיבי עבור אותם בני העמים ובני השבטים, ובכללם בני העם הפלסטיני-עברי ובני שבטים יהודיים, שברצונם להתבסס בסדר הפסח במצפון נקי ולקרוא ולהקריא את הטקסט המכונן של מסורתם השבטית (אך זאת, בתיקונים מתאימים ובקריאה ביקורתית).

ומכיוון שמחבר טקסט זה סבור כי לא אפשר לו לאדם, מכוח היותו יצור סופי, להסביר את המסתורין שביסודה של הבריאה, שהיא אינסופית, ובכללה מסתורין מציאותה של התודעה האנושית וקולו של המצפון, הוא מחוייב לשתיקה בנושאים אלה, להמתין לתשובה, אם בכלל, לאחר האספו אל אבותיו, ועד אז לנסות לקדם את הראוי בחייו, ובכלל זה לאפשר לבני משפחתו לקרוא ביקורתית ולהקריא במצפון נקי טקסט אשר קודם תיקונו במשנה מלווה זו, בין היתר, תרם ועודנו תורם תרומה משמעותית לנזקים המפליגים ולאכזריות המעוותת המכוונים בראש ובראשונה, מאז כינוסו של הקונגרס הציוני הראשון בעיר באזל שבשוויצריה בשנת 1897, נגד העם הילידי של ארץ פלסטין, העם הפלסטיני-ערבי.

Roma/Sinti communities and homosexual communities in the hands of the Nazi occupation of Europe in the course of the 1939-1945- Second World War; against the backdrop of the ethnic cleansing of Palestine perpetrated by the murderous political Zionist militias, and subsequent to the Declaration of the Establishment of the State of Israel, by the Israeli army in the course of and in the wake of the 1948-1949-war, and consolidated by Israeli apartheid legislation; and underpinned by the crippling and ruthless post-1967 Israeli occupation of inter alia the West Bank and Gaza Strip – the passage above perpetrates an obvious and dangerous falsehood. As noted above, the said passage would likewise be subverted by the reading of the COMPANION text by transforming into an explicitly mythological narrative:

And the foundation myth of Jewish tribes preposterously further claims that: It is that promise which has sustained our fathers and ourselves ; for although not one only has risen up against us, but in every generation some have arisen against us to exterminate us ; and the Holy one, blessed be he, always delivers us from their hands.

But the traditional text of the Passover Haggadah represents not only a foundational narrative for Jewish tribes, but also a constitutive music and melody for Jewish tribes.

מכל מקום, אל לי לחתום הקדמה זו קודם שאוסיף כי אני מאמין שהיקום מתנהל מכוח סדר קוסמי; מודע לכך ששניות הרוח מחד גיסא והחומר מאידך גיסא היא התנסות בלתי אמצעית בבסיס התודעה האנושית; וכרבים אחרים, וודאי גדולים וטובים ממני, מניח ש"אלוהים איננו משחק בקוביות" (אלברט איינשטיין למקס בורן, 1926), ואי לכך, מבחינתו של האינסוף (sub specie eternitatis, שפינוזה, תורת המידות Spinoza, Ethica ordine geometrica demonstrata) חשיבותו של הפרט האנושי איננה עולה על חשיבותה של הנמלה.

הטלתי על עצמי את המשימה לכתוב חיבור זה בראש ובראשונה כתשורה לבני משפחתי; כהוקרה לבני העם הפלסטיני- הערבי, קרבן של טיהור אתני, נישול, כיבוש ובנטוסטניזציה (אליו אני מושייך בהיותי גם יהודי אנטי-ציוני, פלסטיני-עברי בעל אזרחות כפולה: אחת של מדינת אפרטהייד, היא מדינת ישראל, ואחת של המלכה הוד מעלתה הבריטנית, היא הממלכה המאוחדת); כמחווה לכל בני העמים ובני השבטים, ובכללם בני העם הפלסטיני-עברי ובני שבטים יהודיים, אשר אל קרבו של אחד מהם, אחד מהשבטים היהודיים-אשכנזיים, הוטלתי עם לידתי (ובפרט כמחווה לבית הכנסת היהודי הליברלי של לונדון בו הייתי חבר); ולמותר לציין, כתרומה לאנושות ככלל.

ולבסוף, אני חייב שלמי תודות לטְרַייס זבידאט-קוסטרמן אשר בשנת 1998 (השנה השניה למגורי בעיר הפלסטינית-ערבית סח'נין לאחר שהגעתי למקום שנה קודם כמנהל קשרי חוץ של המכללה הערבית/המכון הערבי להשתלמות מקצועית) יחד עם שתי בנותיה, דינה ועוודה, ועם המתנדב קונסטנטין קורט, כבדוני בנוכחותם בדירתי בטקס סדר אלטרנטיבי; לסוזאן נתן בעיר הפלסטינית-ערבית טמרה, הגליל התחתון, אשר בשנת 2005 אצל שולחן הסדר בביתה קבלתי את ההחלטה ליטול על עצמי משימה זו; למאמון דקה, אשר הזמין אותי לקרוא טיוטה קודמת של טקסט זה נוכח בני משפחת דקה וידידים בביתו בעיר הפלסטינית-ערבית באקה אל-ערבייה, המשולש, בליל

Thus, for instance, the opening stanza of the text sung at the conclusion of the order of the ceremony:

Who knows one? I know One: One is God,
who is over heaven and earth.

This becomes in the reformed COMPANION text:

Who knows one? I know One: One is our
World, that envelopes heaven and earth.

אחד מי יודע • אחד אני יודע • אחד עולמנו שבשמים
ובארץ :

And those readers who have imbibed the traditional melody with the milk of their mothers' breasts will immediately recognize that the reformed Hebrew text of the COMPANION sits rather well with the recognized traditional melody:

אחד מי יודע • אחד אני יודע • אחד אלוהינו [אלוהינו
שבשמים ובארץ :

Needless to say, the theological anchor of the Orthodox text is the assumption of the existence of the God of Israel. By removing the said theological anchor and replacing related strategic theological terms with secular terms, the text is liberated from its theological limitations. Indeed, it is now integrated into a possible alternative narrative of the camp that is committed to an historical interpretation of religion. This allows secular members of all peoples and the

הסדר של 2007; לסוזאן איינבינדר בעיר סינסינטי, ארה"ב, על שהקדישה מזמנה לקריאה ביקורתית של הטקסט באנגלית ובעברית ועל הערותיה המקצועיות החריפות רבות הערך; למכון ללימודי ערב והאסלאם, אוניברסיטת אקסטר, ולמכון ללימודי המזרח התיכון והאסלאם, אוניברסיטת דוהאם, על הבית האקדמי התומך שהעניקו לי במשך כעשרים עד שלושים השנים האחרונות; לצוות העובדים של מלון סנדי ביץ' Sandy Beach Hotel, בעיר לרנקה, קפריסין, וצוות העובדים של מלון בסט איסטרן Best Eastern Hotel, בעיר ראמאללה, הגדה המערבית, על תמיכתם הנדיבה כמארחי במשך שהותי במחיצתם לתקופות של שבוע באוגוסט 2006 ובאוגוסט 2007 בהתאמה; ואחרון בסדר רישומו אך ראשון בסדר חשיבותו, לאמי המנוחה בלנקה דייויס, אשר הסכימה לאפשר לי את נסיונותי הראשונים בנושא זה אצל שולחן הסדר בביתה בקהילה הציונית-מדינית קולוניאלית-יישובית של כפר שמריהו, שם עשיתי צעדים ראשונים בקריאה ביקורתית של הטקסט המסורתי של ההגדה של פסח פסקה אחר פסקה, בכך שכוונתי להוציא מן הטקסט את שלילת אנושיותו של ה"לא-יהודי" בו הוא שטוף ואת שנאת ה"זר" בו הוא ספוג ותיקנתי את הטקסט במקומות הנדרשים בקריאה שניה, גם כן פסקה אחר פסקה, על ידי המרת תיבות כגון "עמו ישראל" בתיבות כגון "עמו, העם הפלסטיני" - ובזאת הפך הטקסט לסיפר ספוג בסולידריות כלל-אנושית ושטוף באהבת האדם באשר הוא אדם.

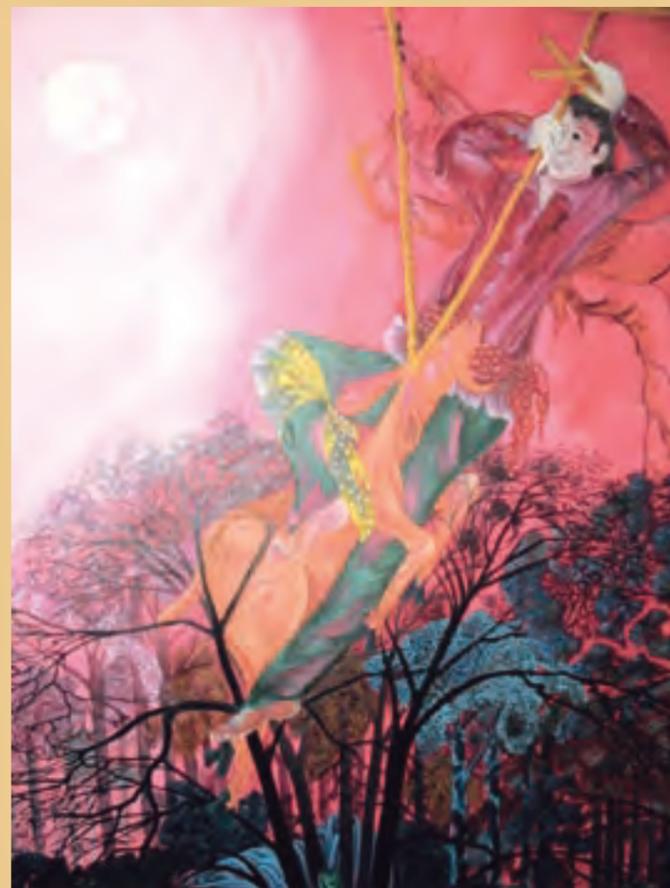
למותר לציין כי האחריות למציאותם של אותם הפגמים שללא ספק נותרו בטקסט זה, על אף התמיכה הנפלאה לה זכיתי לעיל, כולה שלי.

סח'נין, אביב 2005 ורמלה, אביב 2007

tribes, including members of the Palestinian-Hebrew people and members of Jewish tribes, to celebrate the Passover ritual in good conscience and partake in a foundation narrative of their tribal tradition (suitably reformed and critically read).

The Author of this text subscribes to the position that it is not possible for men and women, by definition of their finitude, to explain the mystery underpinning the infinite universe, including the mystery of the presence of human consciousness and human conscience. Consequently, this author is committed to remain silent also on matters pertaining to these questions; await an answer, if at all, upon joining his forebears; and meanwhile attempt to advance what is right, including offering his family an opportunity for critical reading of a text that, previous to its amendment, inter alia in this COMPANION text, has inflicted incalculable cruelty and crippling damages, notably, since the founding of the first Zionist Congress, convened in the Swiss city of Basle in 1897, upon the indigenous people of Palestine, the Palestinian-Arab people.

I ought not conclude this introduction without adding that I believe that that the Universe is governed by a cosmic order; that the duality of spirit versus matter is a primary fact of human consciousness; and that I too believe that "God does not play dice" (Albert Einstein to Max Born 1926); and consequently, sub specie eternitatis (Spinoza, Ethica ordine geometrica demonstrata) that the human individual is as significant as the ant.

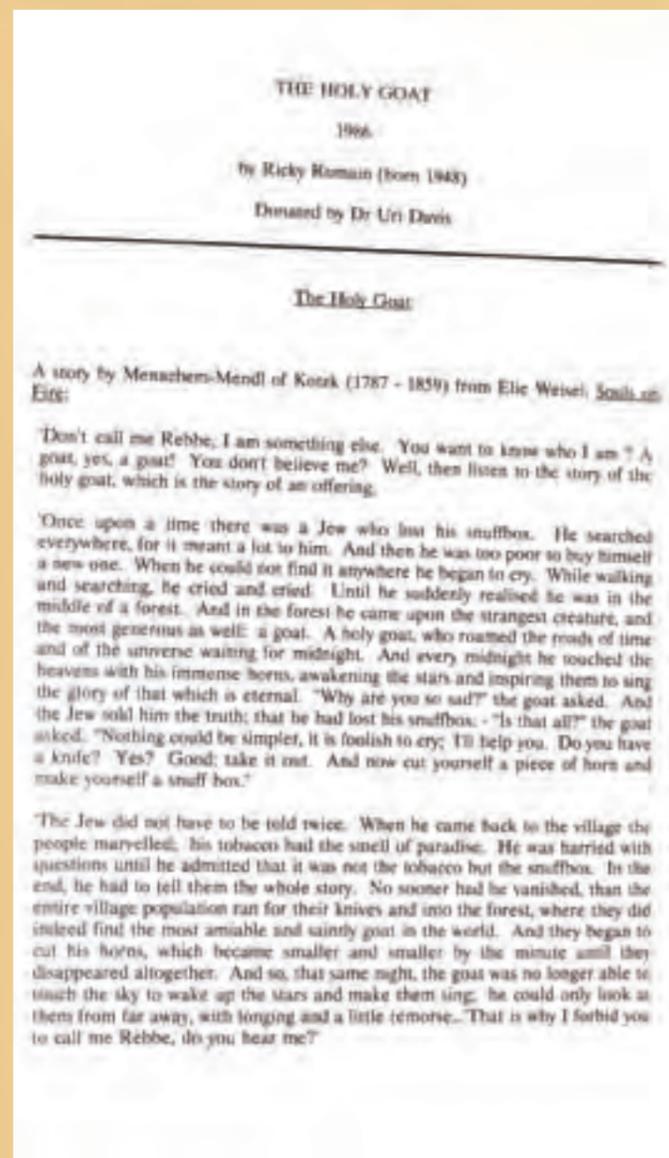

Facsimile of Ricky Romain's painting, "The Holy Goat" (1986) (Photograph by Uri Davis, courtesy of the Liberal Jewish Synagogue, London).

ציילום של הציור, "התיש הקדוש" (1986), פרי מכחולו של הצייר ריקי רומיין (צולם ברשות בית הכנסת הליברלי, לונדון).

I assume this undertaking as a gift to my family in the first instance; to my ethnically cleansed, dispossessed, occupied and bantustanized Palestinian-Arab people (to whom I am joined also as an anti-Zionist Palestinian Hebrew of dual Israeli and British citizenship); to members of the manifold Jewish tribes into one of which European tribes I happened to have been born (notably to the members of the Liberal Jewish Synagogue, London); and, needless to say, to humanity as a whole.

I owe particular recognition to Trees Zbidat-Kosterman and her two daughters Dina and Awda, who in 1998 (in the wake of the first year of my arrival in the Palestinian-Arab town of Sakhnin as Director of External Relations of the Arab College/Arab Institute for Vocational Completion) together with the volunteer Constantin Court honoured my alternative Seder table there; to Susan Nathan of the Palestinian-Arab town of Tamra, Lower Galilee, at whose Seder table in 2005 I had resolved to commit myself to this undertaking; to Maamun Daqqa, who invited me to test an early draft of this text at his home in the presence of his family and friends at the Palestinian-Arab town of Baqa al-Gharbiyya on the day of the Passover of 2007; to Susan Einbinder of Cincinnati for her critical reading and invaluable perceptive editorial comments; to the Institute of Arab and Islamic Studies, University of Exeter and the Institute of Middle Eastern and Islamic Studies, University of Durham for providing me with a most supportive academic home over the past odd two-three decades; to the staff of the Sandy Beach

Hotel, Larnaca in August 2006 and the Best Eastern Hotel, Ramallah in August 2007 respectively for their splendid hospitality during my stay there for a week of writing; and last, but in no way least to my late mother Blanka Davis, at whose family Seder table in the political Zionist settler-colonial community of Kfar Shemaryahu I was allowed to experiment with my first attempts in this regard by first reading the traditional text of the Passover Haggadah paragraph by paragraph, and then re-reading the respective paragraphs and subverting its traditional quintessentially dehumanizing racism of the non-Jew by substituting the references to, e.g., "thy people of Israel" with reference to "thy people the Palestinians" – thereby transforming the texts into a narrative awash with universal humanitarian solidarity and respect for the human being as human being.

Needless to say that the responsibility for such faults as have surely remained in the text, despite the splendid support to which I have been privileged, is entirely mine.

Sakhnin, Spring 2005 & Ramle, Spring 2007

Facsimile of Ricky Romain's painting, "A Step into the Burning Bush" (1988) in the collection of Martin Berkin.

צילום של הציור, "צעד אל תוך הסנה הבוער" (1988), פרי מכחולו של הצייר ריקי רומיין, אוסף מרטין ברקין.

NOTE REGARDING LAYOUT AND HEBREW VOCALIZATION

The printing of this COMPANION is based on a facsimile (with appropriate omissions) of the text of Service for the First Nights of Passover According to the Custom of German and Polish Jews, With Compendium of the Laws Relating to the Festival, and Its Observances; Copious Explanatory Notes and a New English Translation. By the REV. A. P. MENDES, Fifth edition carefully revised and corrected. London: Printed and Published by P. Vallentine, 7, North Crescent, Tottenham Court Road, and 33, Duke Street, E.C., 5661-1901, inherited from my late father. The facsimile of the Orthodox Jewish text is laid-out on the upper section of each page, and the revised text representing the new critical narrative underneath. Since the publication of the volumes inherited from my later father, practices of Hebrew vocalization have changed. In consultation with Professor Uzzi Ornan, the vocalization of the Hebrew revised text is omitted.

NOTE REGARDING LANGUAGE

The table entitled "Excised" below list the primary strategic theological terms of the Orthodox text such as refer to or assume the existence of God of Israel, and removed from this text. The table entitled "Affirmed" lists the strategic secular terms replacing them.

הערה בדבר עימוד והעדר ניקוד

הדפסת משנה זו (עם השמטות נדרשות) מבוססת על פקסימיליה של נוסח ההגדה של פסח, סדר הגדה לליל שמרים כמנהג אשכנז ופולין, בהוצאת יוסף יהושע בר יצחק ואללאינטיין, לונדון, ה' לפ"ק 1901, ירושת אבי המנוח. הפקסימיליה של הטקסט האורתודוקסי ממוקמת בראש הדף, והטקסט בניסוחו החדש והביקורתי ממוקם מתחתיו. מאז הוצאתם לאור של הכרכים אותם ירשתי מאבי המנוח השתנו פרקטיקות הניקוד העברי. בהוועצות עם פרופ' עוזי ארנן, הושמט הניקוד בטקסטים בניסוחם החדש והביקורתי.

מינוח

המונחים שמתחת לכותרת "אין" הינם אותם מונחים האסטרטגיים התיאולוגיים של הטקסט המסורתי המצביעים אל או מניחים את מציאותו של אלוהי ישראל והנשללים בטקסט זה. המונחים שמתחת לכותרת "יש" הינם המונחים האסטרטגיים החילוניים הבאים במקומם.

Excised:	Affirmed:
God, Lord, Eternal,	Cosmos, Universe, World, Infinity
Eternal	Infinity
The name of the Eternal	The mystery of Infinity/silence of Infinity
King of the universe	Order of the Universe
Commandments	Conscience, Duties
Command	Give the gift of Tradition and imagination/inspiration
Law (Torah)/Worship	Tradition
Pray/prayer	Gratitude
Messiah	Dreams

יש:	אין:
אינסוף, עולם, יקום, קוסמוס	י, אדון, אלוהים, השם, המקום
אינסוף	נצח
מסתורין האינסוף/הס האינסוף	שם יי
סדר הבריאה	מלך העולם
חובות, מצפון	מצוות
העניק מתן מסורת ודמיון/השראה	צווה
מסורת	תורה, מועדי קודש, עבודת קודש
הוקרה	תפילה
חלומות	משיח

Three Passover cakes made for this particular purpose, called "Mitzvoth," cakes intended for the fulfilment of the precept.

The bitter herbs, consisting of some lettuce and celery, or chervil and parsley; some persons add horseradish. These are memorials of the bitterness of our fate in Egypt, as described in Exod. i.

A cup of vinegar or salt and water.

"Haroseth," (חרוסת) a compound of almonds, apples, and other fruit, employed as a memorial of the lime and mortar with which our ancestors were forced to labour in Egypt.

The Mitzvoth, covered between the folds of a cloth, are placed on a dish or salver, and upon them, all the other articles are disposed in the following order:—

ביצה The Egg.	זרוע The Shankbone.
חרוסת "Haroseth."	חזרת Lettuce.
מי מלח Salt-water.	כרפס Chervil and Parsley.

Nothing should be placed upon the table, save what is absolutely necessary for the due observance of the ceremonial.

THE FOUR CUPS.

Every person is obliged to drink the four cups of wine which are indicated in the service. The capacity of the cup should be one "rebinagith" (ריבנית), the greater part of which quantity must be drunk at each time.

* A "rebinagith," is equivalent to the contents of one egg and a half—about the fifth of a pint.

THE FAST OF THE FIRST-BORN.

On the Eve of the Passover every first-born (בכור) son is obliged to fast, in commemoration of the deliverance of the first-born of Israel, when God smote those of Egypt. Exod. xii. 29. During the infancy of the first-born, and till he is able to fast himself, his father fasts for him; should his father not be alive, his mother fasts instead.

When the Eve of the Passover falls on Sabbath, the first-born fast on the preceding Thursday. When it falls on Friday the fast is duly observed on that day.

RULES FOR PREPARING THE TABLE, &c.

The table should be prepared during daylight,—before the commencement of the festival. It is customary to employ for the purpose the most costly furniture, plate, &c., which we possess, in order to do honour to the occasion, by presenting a contrast to our abject state under the slavery of Egypt.

The head of the family is usually provided with a cushioned seat, and all are arrayed in holiday garments to indicate their great rejoicing.

Every person of the Jewish faith, who may reside in the house, no matter how menial his, or her, position, must be present at the table, and share equally in the solemnities of the occasion.

The table is furnished with the following:

The shank bone of a shoulder of lamb and an egg, both roasted with fire. The former is a memorial of the paschal lamb, and the latter of the festive-sacrifice, קרבן חמץ, offered during the existence of the temple.

LAWS RELATING TO THE SEARCH OF THE LEAVEN AND ITS ANNULMENT

On the evening preceding the 14th Nisan, immediately after the Evening Service, and previous to engaging in any other pursuit, the Master of every family must search for leavened bread through all the apartments of his house in which it is likely to be found, gathering all the leaven which may lie in his way.

Before he begins the search he says:-

Blessed are you, O Infinity, our Universe, Order of the Cosmos, where we are sanctified with a conscience and with the Tradition of removing the leaven.

After having said the Blessing he must be careful not to speak until the conclusion of the search, when securing the pieces of leaven which he has collected, he says:-

According to the German and Polish Jews say the following -

All manner of leaven that is in my premises, that which I have not seen, as well as that which I have not removed, is hereby annulled, and accounted as the dust of the earth.

According to the Spanish and Portuguese Jews say the following -

All manner of leaven that is in my possession, that which I have not seen, as well as that which I have not removed, shall be hereby annulled, and accounted as the dust of the earth.

On the following morning (the 14th day of Nisan) all leaven must be removed before 10 o'clock, when that which was collected the preceding evening is burnt, the master of the house previously saying the following :-

According to the German and Polish Jews say the following -

דיני בדיקת החמץ :

בערב הקודם ל 14 בניסן, מיד עם תום תפילת הערבית, וקודם שיפנה לעניין אחר, חובה על ראש המשפחה לחקור ולבדוק בכל החדרים בבית בהם סביר שיימצא חמץ, ולאסוף את כל החמץ אשר יימצא בדרכו.

קודם שיתחיל במעשה בדיקת החמץ יברך:-

ברוך אתה האינסוף, יקומנו סדר הבריאה, מקום בו קודשנו במצפון ובמסורת של ביעור חמץ :

לאחר שברך עליו להקפיד להימנע מדבור עד שישלים את מעשה הבדיקה אחר החמץ, ולאחר שארז את החמץ שאסף יאמר:-

לפי הנוסח של יהודי אשכנז ופולין

כל-חמירא וחמיעא דאכא ברשותי דלא חמתיה ודלא בערתיה לבטיל ולהוי כעפרא דארעא :

לפי הנוסח של יהודי ספרד ופורטוגל

כל חמירא דאכא ברשותי דלא חזתיה ודלא בערתיה להוי בטיל וחשיב כעפרא דארעא :

בבוקר המחרת (ביום ה 14 בניסן) יש לסלק את כל החמץ לא יאוחר מהשעה 10:00, ולהעלות באש את כל החמץ שנאסף בערב הקודם. קודם שישרוף את החמץ יאמר ראש המשפחה :

לפי הנוסח של יהודי אשכנז ופולין -

כל-חמירא וחמיעא דאכא ברשותי דחמתיה ודלא חמתיה דבערתיה ודלא בערתיה לבטיל ולהוי כעפרא דארעא :

לפי הנוסח של יהודי ספרד ופורטוגל

כל חמירא דאכא ברשותי דחזתיה ודלא חזתיה ד בערתיה ודלא

LAWS RELATING TO THE SEARCH FOR LEAVEN AND ITS ANNULMENT.

On the evening preceding the 14th Nisan, immediately after the Evening Service, and previous to engaging in any other pursuit, the Master of every family must search for leavened bread through all the apartments of his house in which it is likely to be found, gathering all the leaven which may lie in his way.

Before he begins the search he says:-

Blessed art thou, O Eternal, our God, King of the universe, who hast sanctified us with thy commandments, and commanded us to remove the leaven.

After having said the Blessing he must be careful not to speak until the conclusion of the search, when securing the pieces of leaven which he has collected, he says:—

According to the German and Polish Jews.

All manner of leaven that is in my premises, that which I have not seen, as well as that which I have not removed, is hereby annulled, and accounted as the dust of the earth.

According to the Spanish and Portuguese Jews.

All leaven that is in my possession, that which I have not seen, as well as that which I have not removed, shall be hereby annulled, and accounted as the dust of the earth.

דיני בדיקת החמץ:

On the evening preceding the 14th Nisan, immediately after the Evening Service, and previous to engaging in any other pursuit, the Master of every family must search for leavened bread through all the apartments of his house in which it is likely to be found, gathering all the leaven which may lie in his way.

Before he begins the search he says:-

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על ביעור חמץ:

After having said the Blessing he must be careful not to speak until the conclusion of the search, when securing the pieces of leaven which he has collected, he says:—

According to the German and Polish Jews.

כל חמץ וזמיעא דאבא ברשותי דלא תמיה ודלא בערתיה לבטיל ולהוי כעפרא דארעא:

According to the Spanish and Portuguese Jews.

כל חמץ דאבא ברשותי דלא תמיה ודלא בערתיה להוי בטיל וחשיב כעפרא דארעא:

All manner of leaven which is in my possession, that which I have seen, as well as that which I have not seen; that which I have removed, as well as that which I have not removed, is hereby annulled and accounted as the dust of the earth.

According to the Spanish and Portuguese Jews say the following -

All leaven which is in my possession, that which I have seen, as well as that which I have not seen; that which I have removed, as well as that which I have not removed, shall be hereby annulled and accounted as the dust of the earth.

If the master of the house should be away from home, he must annul the leaven, as above, wherever he may be, except he appointed another person to do so for him. If the eve of the Passover should happen on Sabbath, the search must be made on the preceding Thursday evening, and the leaven burnt (but without annulling it) before noon on Friday. Everything leavened must be removed previous to the commencement of Sabbath, reserving only two meals for Sabbath night and morning. After breakfast on Sabbath morning the cloth on which the meal has been eaten must be shaken out, and the utensils put away with those used for leaven. The master must then annul the leaven by saying "All leaven," &c, as above, whether anything be left of that meal or not. He must be careful in giving the remaining leaven to a gentile that it be not carried into a public place, or he may cover it over with a vessel till the close of the first days of the Feast, when it may be removed. Should a person find leaven in his house during the Passover, and the discovery be made during one of the interim days, it must be removed immediately; but should it be on one of the holydays, he must cover it with some vessel until night (end of the Festival) when it must be removed.

THE FAST OF THE FIRST BORN

Orthodox Jewish tradition celebrates the myth of the genocide perpetrated in Egypt on the eve of the Passover by the God of Israel, that is, the God of the Hebrew tribes. According to the said myth, the God of Israel himself, in his own majesty and in his proper person, and not his messenger, had slain every firstborn (that was not Israel) in the land of Egypt from man unto beast (Exodus xii:29).

בערתיה להוי בטיל וחשיב כעפרא דארעא:

במידה וראש המשפחה נעדר מביתו, עליו לעשות לביטול החמץ לפי האמור לעיל מכל מקום בו נמצא ראש המשפחה, אלא אם מינה אדם אחר לעשות כן במקומו.

חל ערב הפסח בשבת, על בדיקת החמץ להיעשות בערב יום החמישי הקודם, ואז גם חובה לשרוף את החמץ (אך לא לבטלו) קודם צהרי יום שישי. יש לסלק את כל החמץ קודם כניסת השבת, להוציא שתי ארוחות עבור ערב השבת ובוקר השבת. עם סיום ארוחת הבוקר בשבת, יש לנער את מפת השולחן עליו הוגשה הארוחה, ויש לאחסן את הכלים ששימשו לארוחה יחד עם שאר הכלים שלא הוכשרו לפסח. במועד זה יבטל ראש המשפחה את החמץ במאמר "כל חמירא" לעיל, בין אם נותרו שאריות מזון לאחר הארוחה ובין אם לאו. עליו גם להקפיד כי כאשר הוא מעניק את שאריות החמץ ללא-יהודי לא יגיע החמץ לרשות הרבים. לחילופין אפשר לכסות את החמץ בכלי עד לתום ימי החג הראשונים (ימים טובים), ואז לסלקו.

גילה אדם חמץ בביתו בימי חג הפסח, והגילוי אירע בימים של אמצע החג, עליו לסלק את החמץ ללא שהות; אירע הדבר ביום מועד (יום טוב), עליו לכסות על החמץ בכלי עד הלילה (צאת החג) - ואז לסלקו.

תענית בכורות:

המסורת היהודית המסורתית מתפארת במיתוס מעשה הג'נוסייד שעשה אלוהי ישראל, היינו אלוהי השבטים העבריים, בליל הפסח במצרים. על פי מיתוס זה הכה אלוהי ישראל במו ידיו, בעצמו ולא באמצעות שליח, כל בכור (שאינו ישראל) בארץ מצרים, מאדם ועד בהמה (שמות, xii:29). כזכר לנס כביכול שנעשה להם במצרים במה שכל בכורי מצרים ניספו ובכורי השבטים העבריים ניצלו - מחובתו של כל בן בכור (על פי המסורת היהודית האורתודוקסית) להתענות בצום בערב פסח. בשנים בהן הבן הבכור נחשב עולל, ועד שיגדל ויהא כשיר לצום בעצמו, יצום אביו במקומו. אם נפטר אבי הבכור בעוד בנו בכורו עולל - תצום האם במקומו.

בשנים בהן ערב פסח חל בשבת, יצום הבכור ביום החמישי הקודם. בשנים בהן ערב פסח חל ביום שישי, יש לקיים את הצום כהלכתו אותו יום.

דיני הסדר בליל הפסח

יש להכין את שולחן הסדר בשעות היום - קודם תחילת החג. מקובל להוציא עבור שולחן הסדר את כלי האוכל היקרים ביותר ולערוך אותם על שולחן המפואר ביותר בבית וכד' - וזאת כדי להאדיר את הטקס, ולהעמידו כנגד מצבם האומלל השבטים העבריים במצרים אשר, כמסופר בנוסח ההגדה של פסח היהודי מסורת, מיתוס יציאת מצרים, התענו תחת עול העבדות שם.

דרך כלל מסב ראש המשפחה בראש שולחן הסדר על מושב ועליו כר, וכל המסובין עוטים מחצלאות חג כאות לשמחתם הגדולה.

מחובתו של כל אדם הנמצא אותו יום בבית, ואין נפקא מינא עד כמה נחות מעמדו או מעמדה, להצטרף לשולחן הסדר וליטול חלק כשווה בין שווים במהלך הטקס.

LAWS RELATING TO THE ANNULMENT OF LEAVEN.

On the following morning (the 14th day of Nisan) all leaven must be removed before 10 o'clock, when that which was collected the preceding evening is burnt, the master of the house previously saying the following:—

According to the German and Polish Jews say the following—

All manner of leaven which is in my possession, that which I have seen, as well as that which I have not seen; that which I have removed, as well as that which I have not removed, is hereby annulled and accounted as the dust of the earth.

According to the Spanish and Portuguese Jews say the following—

All leaven that is in my possession, that which I have seen, as well as that which I have not seen; that which I have removed, as well as that which I have not removed, shall be hereby annulled, and accounted as the dust of the earth.

If the master of the house should be away from home, he must annul the leaven, as above, wherever he may be, except he appointed another person to do so for him.

If the eve of the Passover should happen on Sabbath, the search must be made on the preceding Thursday evening, and the leaven burnt (but without annulling it) before noon on Friday. Everything leavened must be removed previous to the commencement of Sabbath, reserving only the two meals for Sabbath night and morning. After breakfast on Sabbath morning the cloth on which the meal has been eaten must be shaken out, and the utensils put away with those used for leaven. The master must then duly annul the leaven by saying "All leaven," &c., as above, whether anything be left from that meal or not. He must be careful in giving the remaining leaven to a gentile that it be not carried into the *resheth Aharabim*, a public place, or he may cover it over with a vessel till the close of the first days of the Feast, when it may be removed. Should a person find leaven in his house during the Passover, and the discovery be made during one of the middle days, it must be removed immediately; but should it be on one of the holydays, he must cover it with some vessel until night (going out of the Festival) when it must be removed.

דיני בדיקת המין

On the following morning (the 14th day of Nisan) all leaven must be removed before 10 o'clock, when that which was collected the preceding evening is burnt, the master of the house previously saying the following:—

According to the German and Polish Jews say the following—

כל המין והמיעא דאכא ברשותי דתמיה
דלא תמיה דבערתיה דלא בערתיה לבטיל
ולחוי בעפרא דארעא :

According to the Spanish and Portuguese Jews say the following—

כל המין דאכא ברשותי דחוימיה דלא חוימיה
דבערתיה דלא בערתיה לחוי בטיל וקשיב בעפרא
דארעא :

If the master of the house should be away from home, he must annul the leaven, as above, wherever he may be, except he appointed another person to do so for him.

If the eve of the Passover should happen on Sabbath, the search must be made on the preceding Thursday evening, and the leaven burnt (but without annulling it) before noon on Friday. Everything leavened must be removed previous to the commencement of Sabbath, reserving only the two meals for Sabbath night and morning. After breakfast on Sabbath morning the cloth on which the meal has been eaten must be shaken out, and the utensils put away with those used for leaven. The master must then duly annul the leaven by saying *בד חריא*, as above, whether anything be left from that meal or not. He must be careful in giving the remaining leaven to a gentile that it be not carried into the *resheth Aharabim*, a public place, or he may cover it over with a vessel till the close of the first days of the Feast, when it may be removed. Should a person find leaven in his house during the Passover, and the discovery be made during one of the middle days, it must be removed immediately; but should it be on one of the holydays, he must cover it with some vessel until night (*בטרי*), when it must be removed.

Thus, on the eve of the Passover (according to the Orthodox Jewish tradition) every first born son is obliged to fast in commemoration of the alleged miracle of the deliverance of the first-born of the Hebrew tribes and the said killing of all of the first-born (other than Israel) in Egypt. During the infancy of the first-born, and until he is able to fast himself, his father fasts for him; should his father not be alive, his mother fasts instead.

When the eve of the Passover falls on Sabbath, the first-born fast is on the preceding Thursday. When it falls on Friday the fast is duly observed on that day.

RULES FOR THE PREPARING OF THE TABLE &c

The table should be prepared during daylight, - before the commencement of the festival. It is customary to employ for the purpose the most costly furniture, plate &c., which we possess, in order to do honour to the occasion, by presenting a contrast to the abject state of the Hebrew tribes, which, as the myth of departure of the Hebrew tribes from Egypt has it, narrated in the text of the Orthodox Jewish Haggadah, were afflicted under the slavery of Egypt.

The head of the family is usually provided with a cushioned seat, and all are arrayed in holiday garments to indicate their great rejoicing.

Every person who may reside in the house, no matter how menial his, or her, position, must be present at the table, and share equally in the solemnities of the occasion. The table is furnished with the following:

The shank bone of a shoulder of a lamb and an egg, both roasted with fire. The former represents the myth of the sacrifice of the paschal lamb in the traditional Jewish narrative of the bringing forth of the Hebrew tribes out of Egypt, and the latter of the festive-sacrifice offered in the Temple of the Hebrew tribes.

Three Passover cakes made for this particular purpose, called "Matzot," cakes intended for the fulfillment of the precept.

The bitter herbs, consisting of some lettuce and celery, or chervil and parsley; some persons add horseradish. These are memorials of the bitterness of the fate of the Hebrew tribes in Egypt as described in Exodus i.

A cup of vinegar or salt and water.

"Haroseth," a compound of almonds, apples and other fruit, employed as a memorial of the lime and mortar with which the ancestors of the Hebrew tribes were forced to labour in Egypt.

The Matzot covered between the folds of a cloth, are placed on a dish or salver, and upon them, all the other articles are disposed in the following order:-

על השולחן הסדר יש להניח את הפריטים דלהלן:

עצם שוק של כתף כבש וביצה - לאחר שנאפו שניהם באש. העצם מסמלת את מיתוס קרבן הכבש בסיפור היהודי של יציאת מצרים והביצה את קרבן החגיגה שהועלה במקדשם של השבטים העבריים.

שלוש מצות של פסח, המכונות "מצוות", שנאפו בנפרד ובמיוחד לצורך קיום מסורת זו.

כרפס, היינו אגד צמחים מרים של חסה, סלרי, פטרוזיליה ותמכה; יש המוסיפים חזרת - זאת לזכר סיפור גורלם המר של אבות השבטים העבריים במצרים כמסופר בשמות i

כוס של חומץ או מי-מלח.

"חרוסת", שהיא מחית של שקדים, תפוחים ופירות נוספים, המסמלת את הסיד והטיט שבללו אבות השבטים העבריים בסיפור התענותם בעבודת פוך במצרים.

את שלוש ה"מצוות" יש להטמין בקיפולי בד ולהניחן על צלחת או טס, ומעליהן את הפריטים לעיל לפי הסדר דלמטה:

זרוע ביצה

חזרת מרור חרוסת

כרפס מי מלח

אין להעמיד על שולחן הסדר אלא אותם פריטים הנדרשים במובהק לצורך מהלכו של טקס סדר הפסח.

ארבע כוסות

חובה על כל אדם המסב לשולחן הסדר לגמוע ארבע כוסות של יין כנדרש במהלך הטקס. נפח הכוס אמור להיות "רביעית" 4, וחובה עליו לגמוע את עיקר תכולתה של כל כוס וכוס כסדרה כנדרש במהלכו של הטקס.

סימן לסדר של פסח:

ORDER OF PERFORMING THE CEREMONY.

- 1.—SAY THE SANCTIFICATION.
- 2.—WASH the hands [without saying the Blessing].
- 3.—Take the PARSLEY, &c.
- 4.—DIVIDE the middle cake.
- 5.—RELATE THE NARRATIVE.
- 6.—WASH the hands [saying the Blessing].
- 7.—Say the Blessing "WHO BRINGETH FORTH bread."
- 8.—Take the uppermost CAKE.
- 9.—Eat the BITTER HERBS.
- 10.—WRAP the horseradish and cake with the "charoseth." (1)
- 11.—PREPARE THE TABLE for the repast.
- 12.—Eat the HIDDEN, i. e. the half of the middle cake which has been put aside.
- 13.—SAY GRACE after Meat.
- 14.—SAY THE HALLEL, or Psalms of praise.
- 15.—Pray for the DIVINE ACCEPTANCE of the Service.

סימן לסדר של פסח :

• קדש 1	• ורחץ 2
• כרפס 3	• יחץ 4
• מגיד 5	• רחץ 6
• מוציא 7	• מצה 8
• מרור 9	• כורך 10
• שלחן עורך 11	• צפון 12
• ברך 13	• הלל 14
	• נרצה 15

The Egg.

The Shankbone.

"Haroseth."

Bitter Herbs.

Lettuce

Salt-water.

Chervil and Parsley.

Nothing should be placed upon the table, save what is absolutely necessary for the due observance of the ceremonial.

THE FOUR CUPS

Every person is obliged to drink the four cups of wine which are indicated in the service. The capacity of the cup should be one "rebingith," (revi'tit)³, the greater part of which quantity must be drunk at each time

³ A rebingith (revi'tit) is equivalent to the content of one egg and a half - about a fifth of a pint.

1 קדש
2 ורחץ
3 כרפס
4 יחץ
5 מגיד
6 רחץ
7 מוציא
8 מצה
9 מרור
10 כורך
11 שלחן עורך
12 צפון
13 ברך
14 הלל
15 נרצה קדש

ORDER OF PERFORMING THE CEREMONY

1. – Say the Sanctification [Kiddush]
2. - Wash the hands [without saying the Blessing]
3. – Take the parsley Etc.
4. – Divide the middle cake [Matzah, and hide a half of it for the Afiqoman]
5. – Relate the Narrative [the Passover story]
6. - Wash the hands [before the meal, saying the Blessing]
7. - Say the Blessing “Who Bringeth Forth Bread [Ha-Motzi and the special Blessing for the Matzah]
8. – Take the uppermost cake
9. - Eat the bitter herbs
10. – Wrap the horseradish and cake with the Haroseth
11. – Prepare the table for the repast
12. – Eat the middle, i.e. the half of the middle cake which has been put aside [Eat the Afiqoman]
13. – Say Grace after the meal
14. - Say the Hallel, or Psalms of praise
15. – Acknowledge the Cosmic acceptance of the Ritual

Facsimile of the first panel of Ricky Romain's triptych, "War Machine: Heroes and Villains" (1994).

צילום של הלוח הראשון של הטריפטיק, "מכונת מלחמה: גיבורים ורשעים" (1994), פרי מכחולו של הצייר ריקי רומיין.

Facsimile of the third panel of Ricky Romain's triptych, "War Machine: Heroes and Villains" (1994).

צילום של הלוח השלישי של הטריפטיק, "מכונת מלחמה: גיבורים ורשעים" (1994), פרי מכחולו של הצייר ריקי רומיין.

Facsimile of the second panel of Ricky Romain's triptych, "War Machine: Heroes and Villains" (1994).

צילום של הלוח השני של הטריפטיק, "מכונת מלחמה: גיבורים ורשעים" (1994), פרי מכחולו של הצייר ריקי רומיין.

SANCTIFICATION.

Fill the first cup and say—

SANCTIFICATION FOR THE PASSOVER.

If the Feast happens on the Sabbath begin here—

"It was evening, and it was morning."

The sixth day—"And the heavens and the earth were finished, and all their hosts. And on the seventh day God ended his work which he had made: thus he rested on the seventh day from all his work which he had made. And God blessed the seventh day, and sanctified it: because he thereon rested from all his work, which God had created and made."

If the Feast happens on a Week-day, or at the conclusion of the Sabbath, begin here.

Blessed art thou, O Lord, our God! King of the universe, who createst the fruit of the vine.

Blessed art thou, O Lord, our God! King of the universe, who hath chosen us from among all people, and exalted us above all languages, and sanctified us with his commandments; and with love hast thou given us, O

קדש

Fill the first cup and say—

קדוש של פסח

SANCTIFICATION FOR THE PASSOVER.

If the Feast happens on the Sabbath begin here—

ויהי ערב ויהי בקר

יום הששי ויכלו השמים והארץ וכל צבאם : ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה . וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה : ויברך אלהים את-יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל-מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות :

If the Feast happens on a Week-day, or at the conclusion of the Sabbath, begin here.

סברי קרקו

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם . בורא פרי הנפח :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם . אשר בחר בנו מכל-עם . ורומקנו מכל-לשון . וקדשנו

SANCTIFICATION

Fill the first cup and say -

Sanctification of the Passover

If the Feast happens on the Sabbath begin the Hebrew legend of creation here -

It was evening and it was morning, thus the Hebrew legend of creation narrates,

The sixth day. And the heavens and the earth were finished, and all their hosts. And on the seventh day God ended his work which he had made: thus he rested on the seventh day from all his work which he had made. And God blessed the seventh day, and sanctified it: because he thereon rested from all his work, which God had created and made.

Thus begins the foundation myth of Jewish tribes.

We, persons who subscribe to the camp that is committed to an historical interpretation of religion here-with take measures to reform this myth.

We deny the existence of God as portrayed in this and similar myths; recognize the mystery underpinning the universe; and awed by the infinity of the cosmos, amazed at its beauty and order - wish to celebrate the holiday of Passover as follows: -

קדוש של פסח

מזגין כוס ראשון ומקדש :-

בשבת אומרים

ויהי ערב ויהי בקר, כך מספר מיתוס הבריאה העברי -

יום הששי ויכלו השמים והארץ וכל צבאם : ויכל אלוהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה : וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה : ויברך אלוהים את יום-השביעי ויקדש אותו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלוהים לעשות :

זו תחילתו של המיתוס המכונן של השבטים היהודיים.

אנו, בני אנוש המחוייבים לפירושה ההיסטורי של הדת, עושים בזאת לתיקון מיתוס זה.

אנו שוללים את קיומו של אלוהים כפי שהוא מוצג במיתוס זה ומיתוסים כמותו, ובהיותנו מודעים למסתורין שביסודה של הבריאה, נרעשים מאינסופיותו של היקום, ונפעמים מיופיו וחוקיותו של הטבע - הננו חוגגים בזאת את חג הפסח כדלקמן :-

Lord, our God! (on Sabbath say, Sabbaths for rest, and) solemn days for joy, festivals and seasons for gladness, (on Sabbath say, this day of rest, and) this day of the Feast of Unleavened Cakes, the season of our Freedom; a holy convocation (on Sabbath say, in love) a memorial of the departure of Egypt; for thou hast chosen us, and sanctified us above all people: and thy holy (on Sabbath say, Sabbaths and) Festivals hast thou caused us to inherit with (on Sabbath say, love and favour) joy and gladness. Blessed art thou, O Lord! who sanctifiest (on Sabbath say, the Sabbath, and) Israel, and the seasons.

On Saturday Night the following Blessing is omitted here, and said after "holy and holy," in the next page.

Blessed art thou, O Lord, our God! King of the universe, who hast preserved us alive, sustained us, and brought us to enjoy this season.

On Saturday Night add the following till "this season."

Blessed art thou, O Lord, our God! King of the universe, who created the light of the fire.

Blessed art thou, O Lord, our God! King of the universe, who hast made a distinction between things sacred and profane; between light and darkness, between Israel and other nations, and between the seventh day and the six days of labour. Thou hast also made a distinction

במצותיו • ותתן לנו • אלהינו באהבה (On Sabbath add) שבתות למנוחה • ומועדים לשמחה חגים וזמנים לששון • את יום (On Sabbath add) השבת הזה ואת יום חג המצות הזה זמן חירותנו (On Sabbath add) באהבה • מקרא קדש זכר ליציאת מצרים • פי בנו בחרת ואותנו קרשת טבל העמים (On Sabbath add) ושבת (On Sabbath add) ומועדי קדשך (On Sabbath add) באהבה וברצון • בשמחה ובששון הנחלתנו • ברוך אתה • מקדש (On Sabbath add) השבת • וישראל וזמנים •

On Saturday Night קההנו is omitted here, and said after בין קדש לקדש in the next page.

ברוך אתה • אלהינו מלך העולם • שהחיינו וקיימנו • והגיענו לזמן הזה •

On Saturday Night add the following till הזמן הזה •

ברוך אתה • אלהינו מלך העולם • בורא מאורי האש •

ברוך אתה • אלהינו מלך העולם • המבדיל בין קדש לחול • בין אור לחושך • בין ישראל לעמים • בין יום השביעי לששת ימי המעשה •

If the Feast happens on a Week day, or at the conclusion of the Sabbath, begin here.

Blessed are you, O World, our Universe, Order of the Cosmos, that wherein the fruit of the vine is created. Blessed are you, O World, our Universe, Order of the Cosmos, into which we were delivered like all people, and exalted like all languages, and sanctified with a conscience; and with love have you given us, O World, our Universe! the Tradition of (on Sabbath say, Sabbaths for rest, and) solemn days for joy, festivals and seasons for gladness, the Tradition of (on Sabbath say, this day of rest, and) this day of the Feast of Unleavened Cakes, the season of our Freedom and the freedom of all humanity; a holy convocation (on Sabbath say, in love) a memorial of the departure from Egypt; for we are flesh and blood like all peoples, and sanctified like all creatures; and wherein Tradition (on Sabbath say, Sabbath and) Festivals are inherited with (on Sabbath say, love and favour) joy and gladness. Blessed are you, O Tradition (on Sabbath say, Sabbath and) Israel and all humanity and the seasons.

On Saturday Night the following Blessing is omitted here, and said after "holy and holy," in the next page.

Blessed are you, O Universe, our World, Order of the Cosmos, that has preserved us alive, sustained us, and brought us to enjoy this season.

ביום חול ובמוצאי שבת מתחילים כאן

ברוך אתה היקום, עולמנו, סדר הבריאה, בו נברא פרי הגפן:

ברוך אתה היקום, עולמנו, סדר הבריאה • אשר לתוכו נולדנו ככל עם • ורוממנו ככל לשון • וקודשנו במצפון • ותעניק לנו היקום, עולמנו באהבה את מסורת (לשבת שבתות למנוחה ו) מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון • את מסורת יום (לשבת השבת הזה ואת יום) חג המצות הזה זמן חירותנו וחירות כל בני האדם (לשבת באהבה) מקרא קדש, זכר ליציאת מצרים • כי אנו בשר ודם וחיינו קדושים ככל העמים (לשבת ושבת) ומועדי מסורתנו (לשבת באהבה וברצון) בשמחה ובששון הונחלנו • ברוך אתה האינסוף בו מקודשים מסורת (לשבת השבת ו) ישראל וכל בני האדם והזמנים:

במוצאי שבת אין מוסיפין כאן ברכת "שהחיינו", ודוחים אמירתה לאחר "בין קדש לקדש" בעמוד הבא.

ברוך אתה היקום, עולמנו, סדר הבריאה • שהחיינו וקיימנו • והגיענו לזמן הזה:

between the holiness of the Sabbath, and the sacredness of the Festival; sanctified the seventh day above the six days of labour; and separated, and sanctified thy people Israel with thy holy service. Blessed art thou, O Lord! who maketh a distinction between holy and holy.

On Saturday Night the following Blessing is said here, instead of where noticed in the preceding page.

Blessed art thou, O Lord, our God! King of the universe, who hast preserved us alive, sustained us, and brought us to enjoy this season.

Drink the wine in a leaning position.

WASHING THE HANDS.

Wash the hands without saying the usual blessing.

TAKE THE PARSLEY, &c.

Take some parsley or chervil, and having dipped it in vinegar, or salt water, distribute it to all present, and say—

Blessed art thou, O Lord, our God, King of the universe, who createst the fruit of the earth.

BREAK THE MIDDLE CAKE.

The Master of the house breaks the middle cake in the dish, leaving one half between the two whole ones, and places the other half aside for the "Añcomer"

בין קדשת שבת לקדשת יום טוב הַבְּדִלָה וְאַתָּה יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשֶּׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה קְדֻשָּׁתְךָ הַבְּדִלָה וְקְדֻשַׁת אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּקְדֻשְׁתְּךָ בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּבַדִּיל בֵּין קָדֵשׁ לְקָדֵשׁ :

On Saturday Night יְהִי־יְהִי is said here instead of where noticed in the preceding page.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • שְׁתַּחֲוֶינוּ וְקִיַּמְנוּ • וְהִגִּיעֵנוּ לְזִמְנֵי הַזֶּה :

Drink the wine in a leaning position.

רְחַץ

WASHING THE HANDS.

Wash the hands without saying the usual blessing.

כַּרְפֵּס

TAKE THE PARSLEY, ETC.

Take some parsley or chervil, and having dipped it in vinegar, or salt water, distribute it to all present, and say—

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הָאֲדָמָה :

יִחַץ

BREAK THE MIDDLE CAKE.

The Master of the house breaks the middle cake in the dish, leaving one half between the two whole ones, and places the other half aside for the "Añcomer."

On Saturday Night as the following till "this season."

Blessed are you, O Universe, our World, Order of the Cosmos, wherein the light of the fire was created. Blessed are you, O Universe, our World, Order of the Cosmos, and the Tradition making the distinction between things sacred and profane : between light and darkness, among Israel as among all other nations, and between the seventh day and the six days of labour. The Tradition has also made a distinction between the holiness of the Sabbath and the sacredness of the Festivals; sanctified the seventh day as distinct from the six days of labour; and honoured and sanctified the people of Israel like all other people with conscience. Blessed are you, O Tradition, for distinguishing between holy and holy.

On Saturday Night the following Blessing is omitted here, instead of where noticed in the preceding page.

Blessed are you, O Universe, our World, Order of the Cosmos, that has preserved us alive, sustained us, and brought us to enjoy this season.

Drink the wine in a leaning position.

WASHING THE HANDS

Wash the hands without saying the usual blessing.

TAKE THE PARSLEY, &c.

Take some parsley or chervil, and having dipped it in vinegar, or salt water, distribute it to all present, and say—

Blessed are you, O World, our Universe, Order of the Cosmos, wherein the fruit of the earth was created.

במוצאי שבת מוסיפין כאן

ברוך אתה היקום, עולמנו, סדר הבריאה, בו נבראו מאורי האש: ברוך אתה היקום, עולמנו, סדר הבריאה • ברוכה המסורת המבדילה בין קדש לחול • בין אור לחושך • בין ישראל כבין כל העמים • בין יום השביעי לששת ימי המעשה • בין קדושת שבת לקדושת יום טוב מבדילה המסורת • את יום השביעי מששת ימי המעשה מייחדת המסורת • ואת עם ישראל ככל העמים מכבדת ומוקירה המסורת • ברוכה את המסורת המבדילה בין קדש לקדש:

במוצאי שבת מוסיפין כאן ברכת "שהחינו", ולא כמצויין בעמוד הקודם.

ברוך אתה היקום, עולמנו, סדר הבריאה • שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה:

שותה כוס היין בהסבה

רְחַץ

נוטלין את הידים ואין מברכין על "נטילת ידים".

כַּרְפֵּס

טובלין כרפס פחות מכזית במי מלח ומברכין -

ברוך אתה היקום, עולמנו, סדר הבריאה, בו נברא פרי האדמה:

סגיד

THE SERVICE FOR THE PASSOVER.

He then elevates the dish containing the bone and egg, and all at the table take hold thereof, and say—

כהא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים • כל דכפין ייתי ויכול • כל דצריך ייתי ויפסח • השתא הכא • לשנה הבאה בארעא דישׂראל • השתא עבדי • לשנה הבאה בני חורין :

Fill the second cup of wine, the youngest present then asks:—

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות • שבכל הלילות אנו אוכלין חמין ומצה הלילה הזה בלוי מצה • שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות • הלילה הזה (בלוי) קרור • שבכל הלילות

THE SERVICE FOR THE PASSOVER.

He then elevates the dish containing the bone and egg, and all at the table take hold thereof, and say—

'This is the bread of affliction which our ancestors ate in the land of Egypt: let all that are hungry enter and eat; let all that are in want come hither and observe the Passover. This year we celebrate it here; but we hope next year to celebrate it in the land of Israel: this year we are bondsmen,¹ but next year we hope to be freemen.

Fill the second cup of wine, and remove the dish from the table, the youngest present then asks:—

Wherefore is this night distinguished from all other nights, that on all other nights we should eat either leavened or unleavened bread, while on this night it must be all unleavened bread; that on all other nights we should eat any species of herbs, while on this night we eat bitter herbs; that on all other nights we should not immerse the herbs we eat even once, while on this night we do it twice;

¹ This part of the "Hagadah" dates from the Babylon captivity, when the Chaldaic, in which it is written, was the vernacular, and as such was employed for this hospitable invitation to the poor and needy. * In captivity.

BREAK THE MIDDLE CAKE

The Master of the house breaks the middle cake in the dish, leaving one half between the two whole ones, and places the other half aside for the "Aficomem".

MAGID : THE SERVICE FOR THE PASSOVER

The Head of the Table then elevates the dish containing the bone and egg, and all at the table take hold thereof, and say —

This is the bread of affliction which our alleged ancestors ate in the Land of Egypt; let all who are hungry enter and eat; let all who are in want come hither and observe the Passover. This year we celebrate here; and we hope next year life may scatter us to other tables; this year we are bondsmen and bondswomen, but next year we hope to be free men and free women.

Fill the second cup of wine, and remove the dish from the table. The youngest present then asks:

Why is this night distinguished from all other nights, that on all other nights we should eat either leavened or unleavened bread, while on this night it must be all unleavened bread; that on all other nights we should eat any species of herbs, while on this night we eat bitter herbs; that on all other nights we should not immerse the herbs we eat even once, while on this night we do it twice; that on all other nights we should eat and drink either in a sitting or a leaning position, while on this night we all of us lean?

יחץ

בעל הבית יבצע את המצה האמצעית לשתים ומצפין את החצי הגדול לאפיקומן.

מגיד

מגלה את המצות ומגביה את הקערה עם הזרוע והביצה כאשר כל המסובין אווזין בה, ואומר:—

כהא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים • כל דכפין ייתי ויכול • כל דצריך ייתי ויפסח • השתא הכא עבדין הסדר • לשנה הבאה החיים יבדרונן לסדרין חורנין • השתא עבדי • לשנה הבאה בני חורין :

מוזגין כוס שני, והצעיר מבין המסובין שואל:—

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות • שבכל הלילות אנו אוכלין חמין ומצה הלילה הזה בלוי מצה • שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות • הלילה הזה (בלוי) מרור • שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת • הלילה הזה שתי פעמים • שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסבין • הלילה הזה כלנו מסבין :

that on all the after nights we should eat and drink neither in a sitting or a leaning position, while in this night we all of us lean?¹

Place the dish on the table and continue—

Because we were slaves unto Pharaoh in Egypt, and the Eternal, our God, brought us forth thence, with a mighty hand and an outstretched arm. And if the Most Holy, blessed be He, had not thus brought forth our ancestors from Egypt, we, and our children, and our children's children, would have still continued enslaved by Pharaoh² in Egypt. Therefore, even if we were all of us sages, all of us men of understanding, all of us elders, all of us learned in the law, it would still be imperative upon us to narrate the departure from Egypt; and whoever dilates on the narrative of the departure from Egypt, is accounted praiseworthy.

Even as was done by Rabbi Eliezer, Rabbi Joshua, Rabbi Elazar ben Azariah, Rabbi Akiba, and Rabbi Tarphon, who, being entertained by the inhabitants of Bask, were narrating the departure of Egypt all that night, until their disciples arose and said unto them:

¹ In testimony of our present independence as compared with the state of our fathers in Egypt.

² The common title of all Egyptian Kings.

אין אנו טעמין אפילו פעם אחת: הלילה
הנה לפנינו מצרים: ואפילו כלנו חכמים
ובנינו ובנותינו ובנינו ובנותנו
כלנו יודעים את התורה: חובה עלינו
לספר ביציאת מצרים: וכל המרבה
לספר ביציאת מצרים הרי זה
משבח:

עבדים היינו לפרעה במצרים: ויוציאנו
אלהינו ממצרים ביד חזקה וזרוע נטויה:
ואילו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את-אבותינו
ממצרים הרי אנו ובנינו ובנותינו ובנינו
ובנותנו ואפילו כלנו חכמים: וכלנו
יודעים את התורה: חובה עלינו לספר
ביציאת מצרים: וכל המרבה לספר
ביציאת מצרים הרי זה משבח:

טעמה בריבוי אלתר ורבי יהושע ורבי אלעזר
בן צוריה ורבי יוחנן ורבי יוחנן ורבי
בבאי ברק: ויהיו סמנים ביציאת מצרים
כל אלה:

Long long ago, thus narrates the foundation myth of the bringing forth of the Hebrew tribes out of Egypt:

Because we were slaves unto Pharaoh in Egypt, and Eternal, our God, brought us forth thence, with a mighty hand and an outstretched arm. And if the Most Holy, blessed be He, had not thus brought forth our ancestors from Egypt, we, and our children, and our children's children, would have still continued enslaved by Pharaoh in Egypt. Therefore, even if we were all of us sages, all of us men and women of understanding, all of us elders, all of us learned in the law, it would still be imperative upon us to narrate the departure from Egypt; and whoever dilates on the narrative of the departure from Egypt, is accounted praiseworthy.

We affirm our joy in celebrating the ritual of Passover - individuals, family and guests, in concert and separately, though we deny such claims of supernatural intervention that delivered the Hebrew tribes or anyone else from slavery, or perhaps brought them or anyone else forth from Egypt. Still, the narrative, as it constitutes cultural tradition for some or most of us, is worth telling, but only if told critically. Therefore, even if we were all of us sages, all of us men and women of understanding, all of us elders, all of us learned in the Tradition, it would still be imperative to critically narrate the departure from Egypt; and whoever critically dilates on the narrative of the departure from Egypt, is accounted praiseworthy.

והמיתוס המכונן של הוצאתם ממצרים של השבטים העבריים מספר כי היו היינו:

עבדים היינו לפרעה במצרים • ויוציאנו יי אלוהינו משם ביד חזקה וזרוע נטויה • ואילו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את-אבותינו ממצרים הרי אנו ובנינו ובנותינו ובנינו ובנותנו ואפילו כלנו חכמים • כלנו נבונים • כלנו יודעים את התורה • חובה עלינו לספר ביציאת מצרים: וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח:

אנו - כפרטים, כמשפחה וכאורחים, יחדיו ובנפרד - שלמים עם רצוננו לחגוג את טקס סדר הפסח, אם כי אנו כופרים בכל אמירה הטוענת למעורבות של צד אל-טבעי נוסף על אותם בני האדם, גברים ונשים, אשר שחררו את בני השבטים העבריים או כל אדם אחר מעבדות או אולי הוציאו אותם או כל אדם אחר ממצרים. עם זאת, בהיותו של סיפור זה סיפור מכונן של המסורת התרבותית של כמה מאיתנו או של מרביתנו, יש משמעות למעשה סיפורו שוב - אך זאת רק על בסיס ביקורתית. לפיכך, ואפילו כולנו חכמים, כולנו נבונים, כולנו יודעים את המסורת חובה עלינו לספר ביקורתית ביציאת מצרים וכל המרבה לספר ביקורתית ביציאת מצרים הרי זה משבח.

"Masters, the time has arrived to read the Morning Shema."

Rabbi Eliezer, the son of Azariah, said, Verily I am a man of nearly seventy years of age, yet was I not able to prove that the narration of the departure from Egypt should be at night, until the son of Zoma expounded it from the passage where it is said, "That thou mayest remember the day of thy going forth from Egypt the whole of the days of thy life." "The days of thy life," said he, "refer to the days alone, but THE WHOLE of the days of thy life," include the nights also. The sages, however, explain this text thus: "The days of thy life, refer to this world only, but the whole of the days of thy life, include even the time of Messiah."

Blessed be God, our Omnipotent. Blessed be He who hath given the law to his people Israel. Blessed be He, whose law speaks of the four different characters of children, whom we are to instruct on this occasion, the wise, the wicked, the simple, and the one who hath not capacity to inquire.

What says the wise son? He asks: "What are the traditions, the statutes, and the judgments which the Eternal our God, hath commanded you?" Then thou shalt surely instruct him in the laws of the passover, *choly-fermenting* *how* that after the paschal offering no dessert must be added.

¹ Traditions of the Law (Deut. vi. 4-10, &c.) which must be read twice daily, as part of our worship. ² Ibid. vi. 3. ³ Ibid. vi. 25. ⁴ Even in the Talmud, however, the law is given in the spirit of its observance, as a new ex. a. part of the mid. the *choly-fermenting* "after which nothing more may be eaten."

הגדה של פסח

הלילה • עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית :

אמר רבי אלעזר בן עזריה • הרי אני כבן שבעים
שנתאמר יציאת מצרים בלילות •
עד שדרשה בן זומא שנאמר למען תזכור את
יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך • ימי
חייך הימים • כל ימי חייך הלילות : וחכמים
אומרים ימי חייך העולם הזה • כל ימי חייך
לקביא לימות המשיח :

ברוך היקום ברוך הוא • ברוך שנתן תורה
לעמו ישראל ברוך הוא : ברוך ארבעה בנים
והנה הנה אחר חכם • ואחד נאיב • ואחד
קטן • ואחד שאינו יודע לשאול :

חכם מה הוא אומר מה הטעם וההקדים
ורמשיבנים אשר עזר • אלזינו אחרים : ואף
אשה אשרלו בהלכות הפסח אין ספקדין אנו
הנשא אשכול :

Even as was done by Rabbi Eliezer, Rabbi Joshua, Rabbi Elazar ben Azariah, Rabbi Akievah, and Rabbi Tarphon, who, being entertained by the inhabitants of Berak, were narrating the departure of Egypt all that night, until their disciples came and said unto them : "Masters, the time has arrived to read the morning prayer of Shema'."

And the myth of the bringing forth of the Hebrew tribes out of Egypt further tells of :

Rabbi Elazar, the son of Azariah, who said, Verily I am a man of nearly seventy years of age : yet was I not able to prove that the narration of the departure from Egypt should be at night, until the son of Zoma expounded it from the passage where it is said, "That thou mayest remember the day of thy going forth from Egypt the whole of the days of thy life." "The days of thy life", said he, "refer to the days alone, but THE WHOLE of the days of thy life," include the night also. The sages, however, explain this text thus : "The days of thy life, refer to this world only, but the whole of the days of thy life, include even the time of Messiah."

And we say: But the whole of the days of thy life include even the time of our dreams.

Blessed be the Universe, and blessed be the Infinite. Blessed be our critical Tradition, as the critical Traditions of all nations, and blessed be the World.

Tradition speaks of four different characters of children, whom we are to instruct on this occasion, the wise, the wicked, the simple, and the one who has not capacity to inquire.

מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון שהיו מסבין בבני ברק • והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה • עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו, הגיע זמן קריאת שמע של שחרית :

וממשיך ומוסיף מיתוס יציאת מצרים העברי לספר כי :

אמר אלעזר בן עזריה • הרי אני כבן שבעים שנה • ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות • עד שדרשה בן זומא : שנאמר למען תזכור את-יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך • ימי חייך הימים • כל ימי חייך הלילות : וחכמים אומרים ימי חייך העולם הזה • כל ימי חייך להביא לימות המשיח :

ואנו אומרים: כל ימי חייך להביא לקרובם של חלומותיך.

ברוך היקום וברוך האינסוף • ברוכה מסורתנו הביקורתית כמסורתם הביקורתית של כל העמים וברוך העולם: כנגד ארבעה צאצאים דברה המסורת אחד חכם • ואחד רשע • ואחד תם • ואחד שאינו יודע לשאול :

What says the wicked child? He asks: "What mean you by this service?" He says YOU expressly to exempt himself; and since he thus excludes himself from the collective body of the nation, he denies a principle of faith. Therefore must you retort upon him: "This is done, because of what the Eternal did for me when I came forth from Egypt;" for ME, and not for HIM since had he been there, he would not have deserved to be redeemed.

What says the simple child? He only asks: "What is this?" But you must tell him, "With might of hand did the Eternal bring us forth from Egypt, from the house of bondage."

And with him who has not capacity to inquire, thou must open the discussion, as it is said: "And thou shalt relate to thy child on that day, this is done because of what the Eternal did for me when I went forth from Egypt."

Can this explanation be given from the announcement of the month (Nisan)? No; Scripture expressly states "on that day." If on that day, is it permissible to give it in that day also? No; for the text further says "the reason of this." The explanation may answer or refer, can only be used at that time when the unleavened bread and bitter herbs are set before thee.

Originally our ancestors were worshippers of Moloch; but now the Omnipotent God hath brought us unto His worship, as it is said: "And Joshua said unto all the people, thus saith the Eternal, the God of Israel: 'On the other side of the river dwelt of old your ancestor Terah, the father of Abraham and the father of Nahor, and they worshipped all other gods.'"

And I took your father Abraham from the other side of the river, and I made him go throughout all the land of

¹ Ex. xii. 28. ² Mt. xxi. 28-30. ³ Ex. xii. 2. ⁴ Mt. xxi. 31. ⁵ Ex. xii. 2. ⁶ The L. T. has in this place: "The Paschal lamb was slaughtered." ⁷ Mt. xxi. 28-30.

רשע מה הוא אומר מה העבודה הזאת לכם : לכם ולא לו • ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל קרה את שניו ואמר לו בעבור זה נעשה בציבור כביכול לי בצאתי מצרים : לי ולא לו • אלו היה שם • לא היה נגאל :

תם מה הוא אומר מה זאת ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו ממצרים מבית עבדים :

ושאינו יודע לשאול את פתח לו • שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה נעשה בציבור כביכול לי בצאתי מצרים :

וכל ש-אש הדש • מלמד לומר ביום ההוא • אי ביום כהוא יכל כבעד יום • תלמוד לומר העביר זה • בעבור זה לא אמרתי • אלא בשעה שיש פסח וסדר מנחים לעשר :

מתחלה עבדו עבודה זרה היו אבותינו ועבדו קרננו הטקום לעבודתו שנאמר ויאמר יהושע אל כל-העם • ליה אמר • איהו יקרא בעבר נאמר יאמי אבותיכם מעולם • תדה אמי אברהם ואמי נהר • יעבדו אלהים אחרים :

ואיש את-אבותם את-אבותם טענה הנדה • אוקף אלו בכל-אין כנען וארבה ארדהו ואמן לו

What says the wise child? He asks: "What are the testimonies, the statutes, and the judgments by which Infinity, our Universe has amazed you? Then you shall surely indoctrinate him in the Tradition of the Passover, duly teaching him that after the paschal offering no dessert must be added :

What says the wicked child? He asks: "What mean you by this service?" He says YOU expressly to exempt himself; and since he thus excludes himself from solidarity with the collective body of humanity, he denies a principle of faith. Therefore must you respond to him by saying: "According to the myth of the bringing forth of the Hebrew tribes out of Egypt, this ceremony marks what was allegedly done for ME when I came forth from Egypt;" for ME, and not for HIM: since had he been there, he would not have deserved to be redeemed.

What says the simple child? He only asks: "What is this?" But you must tell him, "With might of hand, according to the myth of the bringing forth of the Hebrew tribes out of Egypt, we were allegedly brought forth from Egypt, from the house of bondage."

And with him who has no capacity to enquire, you must open discussion, as it is said: "And you shall relate to your child on that day 'According to the myth of the bringing forth of the Hebrew tribes out of Egypt, this ceremony marks what was allegedly done for ME when I came forth from Egypt'."

חכם מה הוא אומר מה העדות והחוקים והמשפטים אשר בהם הפליא אתכם האינסוף, יקומנו: ואף אתה אמור לו כהלכות הפסח אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן:

רשע מה הוא אומר מה העבודה הזאת לכם: לכם ולא לו • ולפי שהוציא עצמו מכללה של האנושות כפר בעיקר • ואף אתה קהה את שניו ואמר לו בעבור זה, כך מספר מיתוס יציאת מצרים העברי, נעשה בציבור כביכול לי בצאתי מצרים: לי ולא לו • אלו היה שם • לא היה נגאל:

תם מה הוא אומר מה זאת ואמרת אליו בחזק יד, כך מספר מיתוס יציאת מצרים העברי, הוצאנו כביכול ממצרים מבית עבדים:

ושאינו יודע לשאול את פתח לו • שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה, כך מספר מיתוס יציאת מצרים העברי, נעשה כביכול לי בצאתי מצרים:

Canaan, and I multiplied his seed; and I gave him Isaac; and I gave unto Isaac, Esau and Jacob; and I gave Esau Mount Seir to inherit, but Jacob and his children went down to Egypt.

Blessed is He who observeth his promise unto Israel. Blessed is He who ever counted Jacob's soul, the end of the multitude, in order, fully, to perform what he promised our father Abraham between the parts; as it is said: "And said unto Abraham, Know of a surety that thy posterity shall be a stranger in a land not thine, and shall serve them: and they shall afflict them four hundred years; and that nation also whom they shall serve, I will judge: they shall afterwards go forth with great substance."

Let up the cup of wine and say—

And it is in that promise which has sustained our fathers and ourselves; for not one only has risen up against us, but in every generation kings have arisen against us to exterminate us, but the Holy One, blessed be He, always delivers us from their hands.

Put down the cup.

The fourth and last part of the Syrian proposal is to show our father; I should put forth his decree against the males only, while Luluah designed to extirpate

¹Gen. xx. 10, 14.

אתיציאתך • ואני ליצחק את יעקב ואמר עשיו • ואתן לעשו את הר שעיר לרשת אותו • ויעקב ויבניו ירדו מצרים •

פרוך יעקב תבקרנו לישראל • קריק הוא • יצחקים בקר הוא חשב אתיציאתך • לעשות פסה שאמר לאברהם אבינו בקריק בני הפחדים • שנאמר ואמר לאברהם ודע תדע כי ער יהיה נרדק פארץ לא להם יעבורו ועני אדם ארבע מאות שנה • וכן ארת בני אשר יעברו קן אגבי ואברהם יצא ברובש גדול •

Let up the cup of wine and say—

הוא יעמידו לאבותינו ולנו • גלגל אחד פלגד עמר גדלו לקלוחינו • אקאת שנכיל דור דור עומדים עלינו לקלוחינו • ונקרש פרך הוא פלגו פרה •

Put down the cup.

זה יצא • מר בקש לבן הארץ לעשות • ליצחק אבינו • שפרע לא קר אלא על בשרים

Can this explanation be given from the commencement of the month (Nissan)? Nay : Tradition expressly states "on that day." If on that day, is it permissible to give it in the day-time? Nay : for the text further say "the reason of this." The expression : THE REASON OF THIS, can only be used at THE time when the unleavened bread and bitter herbs are set before thee.

Initially, thus narrates the foundation myth of the bringing forth of the Hebrew tribes out of Egypt, our ancestors were worshippers of idolatry :

But now, seated at this Session, we have been brought near to critically appreciate this myth, such Tradition as it is said : And Joshua (that Joshua whose crimes against humanity Tradition glorifies) said unto all the people:

Thus says the Eternal, the God of Israel : "On the other side of the river dwelt of old your ancestor Terah, the father of Abraham and the father of Nahor, and they worshipped other gods."

And I took your father Abraham from the other side of the river, and I made him go throughout all the land of Canaan, and I multiplied his seed : and I gave him Isaac ; and I gave unto Isaac, Esau and Jacob ; and I gave Esau Mount Seir to inherit what was not his, but Jacob and his children went to Egypt.

יכול מראש חדש • מסורת לומר ביום ההוא • אי ביום ההוא יכול מבעוד יום • מסורת לומר בעבור זה • בעבור זה לא אמרתי • אלא בשעה שיש מצה ומרור מנחים לפניך •

מתחילה, כך מספר מיתוס יציאת מצרים העברי, עובדי עבודה זרה היו אבותינו ועכשיו במושב זה קרבנו להבין ביקורתית מיתוס זה שנאמר במסורתנו ויאמר יהושע (זה אותו יהושע שהמסורת מפארת את פשעיו נגד האנושות) אל-כל-העם :

כה אמר יי אלהי ישראל בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם • תרח אבי אברהם ואבי נחור • ויעבדו אלוהים אחרים :

ואקח את-אביכם את-אברהם מעבר הנהר • ואולך אותו בכל-ארץ כנען וארבה את-זרעו ואתן לו את-יצחק • ואתן ליצחק את יעקב ואת עשיו • לעשו את הר שעיר לרשת אותו • ויעקב ובניו ירדו מצרים :

the whole nation, as it is said: "A Syrian [Laban] had nearly caused my ancestor [Jacob] to perish, and he went down unto Egypt and returned them with but few persons, and he died because nation, great, mighty, and numerous."

"And he went down into Egypt," continued by the word of God: "And he went down into Egypt; as it is said: "And they said unto Pharaoh, we have come to sojourn in the land, for there is no pasture for the flocks which thy servants dwell; because the famine is sore in the land of Canaan; now, therefore, we pray thee, let thy servants dwell in the land of Goshen."

"With three score and ten persons they fathers went down to Egypt; and now the Eternal, thy God, hath made thee as the stars of heaven, for multitude."

"And he turned back a nation." This leader and leader, was thus noted, even there in Egypt: "Gather and multiply;" as it is said: "And the children of Israel were fruitful, and increased abundantly, multiplied, and increased exceedingly mightily, and the land was filled with them."

"And I have made thee into a nation;" as it is said: "I have made thee into a nation as the growth of the field, and thou hast

¹ Deut. xxi. 5. ² Gen. xli. 5. ³ Gen. xli. 4.
⁴ Deut. x. 22. ⁵ Gen. l. 7. ⁶ Gen. xli. 7.

וְלָבָן בָּקִשׁ לְעַקֹּר אֶת יַעֲקֹב • יִשְׁמְעֵל אֶת אֲבֹתָי אֲבֹד
אֲנִי וְיִרְדֵּי טַעֲמָה וְעַד עַתָּה בְּעֵינֵי עַמִּי וְיָחִי עַם
לְנֹי גְדוֹל עַצוֹם וְרַב :

וְיָרַד מִצְרַיִם • אָנֹכִי אֶל בְּנֵי הַדְּבָרָה : וְיָחִי עַם •
מִלְפָּנֶיךָ יִשְׂרָאֵל וְיָרַד עִמָּךְ אֲבוֹתָי לְהִשְׁמָכֵךְ בְּמִצְרַיִם
אֲלֵא לֵינֹד עַם • יִשְׁמְעֵל וְיִשְׁמְעֵל אֶל־פְּדֵי לֵינֹד
בְּאֶרֶץ גֹּאֲוֵי בְּיַמֵּינֵיךָ לְצִוּן אֲשֶׁר לְעַבְדֶּיךָ בְּיַם
כָּדֵד הַרְגֵם בְּאֶרֶץ גֹּאֲוֵי וְעַתָּה יִשְׁבֹּרְכָה אֲבֹתֶיךָ
בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל :

בְּעֵינֵי עַמִּי • כָּמֹכָה יִשְׁמְעֵל בְּעֵינֵי עַמִּי וְיָרַד
אֲבֹתֶיךָ מִצְרַיִם וְעַתָּה יִשְׁמְעֵל • אֲלֵיךָ לְבָרְכָה
הַשָּׁמַיִם לְרַב :

וְיָחִי עַם לְנֹי • מִלְפָּנֶיךָ יִשְׂרָאֵל בְּעֵינֵי עַמִּי
עַם : גְּדוֹל וְעַצוֹם • כָּמֹכָה יִשְׁמְעֵל וְיָחִי יִשְׂרָאֵל
שְׂרֵי וְיִשְׂרָאֵל וְיָחִי וְעַתָּה בְּעֵינֵי עַמִּי וְיָחִי
בְּאֶרֶץ אֲתָם :

וְרַב • כָּמֹכָה יִשְׁמְעֵל וְיָחִי בְּעֵינֵי עַמִּי וְיָחִי

We, who subscribe to the camp that is committed to an historical interpretation of religion, do not share the characteristic monotheistic abhorrence for religious narratives of myths that are not monotheistic. We regard the exclusivism of monotheistic claim as arbitrary, often funny, let alone dangerous.

Blessed are you, O Universe, our World, Order of the Cosmos with reference to which the foundation myths of Jewish tribes foolishly claim that an alleged God observed his promise unto Israel and computed beforehand the end of the captivity, in order, faithfully to perform what he promised a putative father Abraham during the covenant between the parts ; as it is said : "God said unto Abraham, Know of a surety that thy posterity shall be a stranger in a land not theirs, and shall serve them : and they shall afflict them four hundred years ; and that nation also whom they shall serve, I will judge : they shall afterwards go forth with great substance."

Lift up the cup of wine and say: -

And the foundation myth of Jewish tribes preposterously remarkably claims that :

It is that promise which has sustained our fathers and ourselves ; for not one only has risen up against us, but in every generation some have arisen against us to exterminate us - the presumed Holy one, blessed be he, always delivers us from their hands.

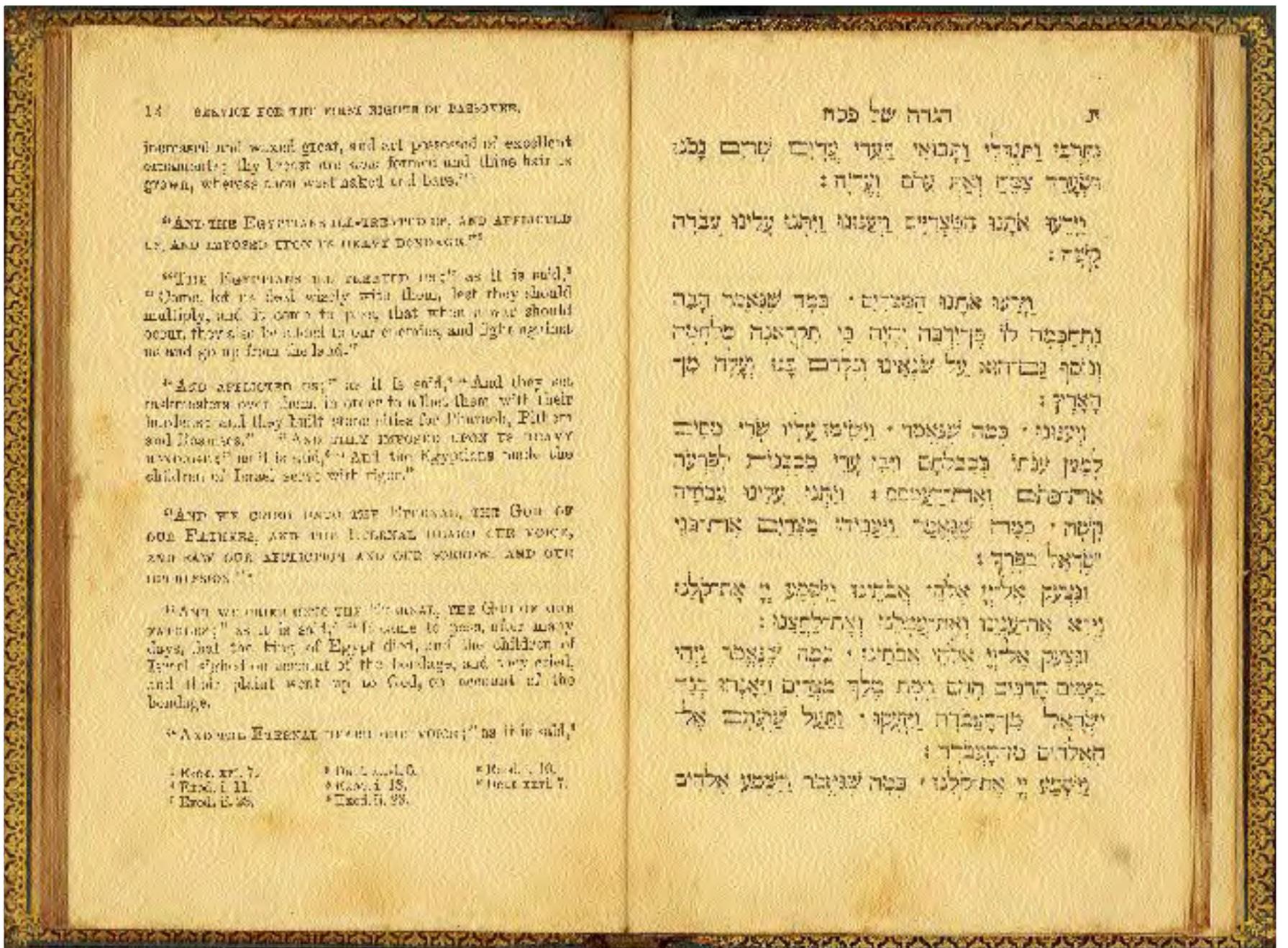
אנו, המשווייכים למחנה בני האדם המחוייב לפירושה ההיסטורי של הדת, מתקשים להבין את התיעוב המאפיין את הנרטיב המונותאיסטי על כל זרמיו המרכזיים כלפי סיפורים של מיתולוגיות דתיות אודות אלים שאינם האל המונותאיסטי. להבנתנו הטענה המונותאיסטית כי המיתוס של אל אחד הוא המיתוס התיקני היחיד היא טענה שרירותית, לרוב משעשעת, שלא לאמר מסוכנת.

ברוך אתה היקום, עולמנו, סדר הבריאה אשר המיתוס המכונן של השבטיות היהודית טוען באוולתו כי הוא שומר הבטחתו לישראל • וחשב את הקץ לעשות כמה שנאמר לאברהם בברית בין הבתרים • שנאמר ויאמר לאברהם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה : וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי-כן יצאו ברכוש גדול :

מנביה את הכוס

ומוסיף המיתוס המכונן של השבטיות היהודית לטעון באוולתו כי :

היא שעמדה לאבותינו ולנו • שלא אחד בלבד עמד עלינו לכולותינו • אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכולותינו • והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם :

increased and waxed great, and all possessed of excellent ornaments; thy Egypt and your fathers and thine hair as grown, whereas man must asked and bars."

"AND THE EGYPTIANS UN-REMOVED UP, AND AFFECTIONED IN, AND IMPOSED UPON THE HEAVY BONDAGE."

"THE EGYPTIANS UN-REMOVED UP" as it is said,¹ "Pharaoh let us deal wisely with them, lest they should multiply, and it come to pass, that when a war should occur, they shall be joined to our enemies and fight against us and go up from the land."

"AND AFFECTIONED UP" as it is said,² "And they set their hearts against them, in order to afflict them with their bondage; and they built store cities for Pharaoh, Pithom and Raamses."³ "AND IMPOSED UPON THE HEAVY BONDAGE" as it is said,⁴ "And the Egyptians made the children of Israel serve with rigour."

"AND WE CHING UPON THE HONORABLE, THE GOD OF OUR FATHERS, AND THE ETERNAL HONOR OF YOURS, AND SAY OUR AFFLICTION AND OUR SORROW, AND OUR HEAVY BONDAGE."

"AND WE CHING UPON THE HONORABLE, THE GOD OF OUR FATHERS" as it is said,⁵ "I will be to them, after many days, but the King of Egypt died, and the children of Israel sighed on account of the bondage, and they cried, and their plaint went up to God, on account of the bondage."

"AND THE ETERNAL HONOR OF YOURS" as it is said,⁶

¹ Gen. xii. 7. ² Exod. i. 11. ³ Exod. i. 11.
⁴ Exod. i. 11. ⁵ Exod. ii. 23. ⁶ Exod. xiii. 10.

תקונו ותגדלו וקבצו עמנו עמים ערים נכבד
והעבד עמנו ואת עמנו ואת עמנו ואת עמנו

והעבד עמנו ואת עמנו ואת עמנו ואת עמנו
והעבד עמנו ואת עמנו ואת עמנו ואת עמנו

והעבד עמנו ואת עמנו ואת עמנו ואת עמנו
והעבד עמנו ואת עמנו ואת עמנו ואת עמנו

והעבד עמנו ואת עמנו ואת עמנו ואת עמנו
והעבד עמנו ואת עמנו ואת עמנו ואת עמנו

והעבד עמנו ואת עמנו ואת עמנו ואת עמנו
והעבד עמנו ואת עמנו ואת עמנו ואת עמנו

והעבד עמנו ואת עמנו ואת עמנו ואת עמנו
והעבד עמנו ואת עמנו ואת עמנו ואת עמנו

והעבד עמנו ואת עמנו ואת עמנו ואת עמנו
והעבד עמנו ואת עמנו ואת עמנו ואת עמנו

והעבד עמנו ואת עמנו ואת עמנו ואת עמנו
והעבד עמנו ואת עמנו ואת עמנו ואת עמנו

והעבד עמנו ואת עמנו ואת עמנו ואת עמנו
והעבד עמנו ואת עמנו ואת עמנו ואת עמנו

והעבד עמנו ואת עמנו ואת עמנו ואת עמנו
והעבד עמנו ואת עמנו ואת עמנו ואת עמנו

Against that the Master of ceremonies of this Secular anti-Zionist Companion Passover of an Abridged Haggadah says:

As noted in the INTRODUCTION, in the context of the crime against humanity such as the destruction of, inter alia, Jewish communities, Roma/Sinti communities, and homosexual communities in the hands of the Nazi occupation of Europe in the course of the 1939-1945 Second World War (communities not really "delivered by the presumed Holy one from their hands"); against the backdrop of the crime against humanity of the ethnic cleansing of the country of Palestine in the hands of the Israeli army in the course of and in the wake of the 1948-49 war (the Palestinian Nakba), underpinned by Israeli apartheid legislation (in resistance to which [the Palestinians], being the primary victims, have "risen up against", aiming to struggle against the cruel political Zionist settler-colonial greedy aggressor regime); and underlined by the continuing crippling and ruthless post-1967 Israeli occupation of, inter alia, the West Bank and Gaza Strip – the passage above attempts to perpetuate an obvious and dangerous falsehood, a falsehood that is being utilized, needless to say, inter alia, to acculturate the readers to brutally inflicting cruelty on the "other", notably the non-Jew, particularly, at the time of writing, on the masses of the ethnically cleansed, dispossessed and occupied Palestinian-Arab people.

Put down the cup.

And the foundation myth of Jewish tribes additionally teaches that we :

Go forth and learn what Laban, the Syrian, purposed to do to Jacob, our father ; Pharaoh put forth his decree against the males only, while Laban designed to extirpate the whole nation as it is said : A Syrian [Laban] had nearly caused my ancestor [Jacob] to perish, and he went down unto Egypt and sojourned there with but few persons, and he there became a nation, great, mighty, and numerous.

וכנגד זה יאמר ראש הטקס של משנה חילונית אנטי-ציונית זו
ההגדה המקוצרת של פסח :

כפי שכבר צויין בהקדמה כאשר קוראים טקסט זה בהקשר מעשה הפשע נגד האנושות כגון מעשה השמדתן, בין השאר, של קהילות יהודיות, קהילות רומה/סינטי, וקהילות הומוסקסואליות בידי שלטונות הכיבוש הנאצי של אירופה בשנות מלחמת העולם השנייה, 1939-1945 (קהילות שהקדוש ברוך הוא לא ממש הצילם מידם); על רקע מעשה הפשע נגד האנושות של מעשה הטיהור האתני של ארץ פלסטיין (הנכבה הפלסטינית) ומיסודו בחקיקת האפרטהייד של מדינת ישראל (ואשר כנגדה עמדו עלינו [הפלסטינים] - אך לא כדי לכלותנו, אלא כדי להיאבק נגד משטר ההתיישבות הקולוניאלית הציוני-מדיני, הפולשני, ערל-הלב והחמדני שהם קרבנותיו הראשונים); ולאור הכיבוש המתמשך האכזרי והפוגעני של, בין השאר, הגדה המערבית ורצועת עזה החל ממלחמת 1967 - מנסה הפסקה לעיל לטעת בקרב קוראיה טענה שיקרית במובהק, אמירה שיקרית מסוכנת המשמשת, למותר לציין, אמצעי המכוון, בין השאר, להטמיע אצל הקורא נכונות לפגוע באכזריות ב"אחר", בראש ובראשונה בלא-יהודי, ובפרט, בעת כתיבת שורות אלה, בהמוני בני העם הפלסטיני-ערבי הכבוש, המנושל והמגורש בידי הצבא הישראלי במעשה הטיהור האתני של מלחמת 1948-49.

מניח את הכוס

ומוסיף עוד המיתוס המכוון של השבטיות היהודית ללמד:

צא ולמד מה בקש לבן הארמי לעשות ליעקב אבינו • שפרעה לא גזר אלא על הזכרים ולבן בקש לעקור את הכל • שנאמר : ארמי אבד אבי וירד מצרימה ויגר שם במתי מעט ויהי שם לגוי גדול, עצום ורב :

"God heard their groaning, and God remembered his covenant with Abraham, with Isaac, and with Jacob."

"AND HE SAW OUR AFFLICTION;" this refers to the prevention of connubial associations; as it is said,² "And God saw the children of Israel and God had knowledge of their affliction."

"AND OUR SORROW;" this refers to the destruction of the male children; as it is said,³ "Every son that is born you shall cast into the river, and every daughter ye shall save alive."

"AND OUR OPPRESSION;" this refers to the severity employed; as it is said,⁴ "And I have also seen the oppression wherewith the Egyptians oppress them."

"AND THE ETERNAL BROUGHT US FORTH FROM EGYPT WITH A STRONG HAND AND WITH AN OUTSTRETCHED ARM, WITH GREAT TERROR, AND WITH SIGNS AND WITH WONDERS."⁵

"AND THE ETERNAL BROUGHT US FORTH FROM EGYPT;" not by the agency of an angel, not by the agency of a seraph, nor by the agency of a messenger; but the Most Holy, blessed be He, in His own majesty, and in His proper person; as it is said,⁶ "I will pass through the land of Egypt on this night, and I will smite every first-born in the land of Egypt from man unto beast: and on all the gods of Egypt I will execute judgment. I, the Eternal."

"I WILL PASS THROUGH THE LAND OF EGYPT." I MYSELF and not an angel; "AND I WILL SMITE EVERY FIRST-BORN," I MYSELF and not a seraph; and "ON ALL THE GODS OF EGYPT I WILL EXECUTE JUDGMENT;" I MYSELF and not a messenger: "I THE ETERNAL," I it shall be, and none other.

² Exod. ii. 24.
³ Ibid. iii. 9.

⁴ Ibid. ii. 25.
⁵ Deut. xxxi. 8.

⁶ Ibid. i. 22.
⁷ Exod. xii. 12.

אֶת-נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת-בְּרִיתוֹ אֶת-אַבְרָהָם
אֶת-יִצְחָק וְאֶת-יַעֲקֹב :

וַיֵּרָא אֶת-עַנְיֵנוּ • זֶה פְּרִישׁוֹת הַדָּךְ אֶרֶץ : כְּמָה
שֶׁנֶּאֱמַר וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל • וַיֵּדַע אֱלֹהִים :

וְאֶת-עַמְלֵנוּ • אֵלֹהֵי הַבְּנִים • כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר כָּל-יֶלֶד
הַיְלֹד הַיְאֵרָה תִשְׁלִיכֵהוּ וְכָל-הַבֵּת תְּחַיֵּן :

וְאֶת-לְחַצְנוֹ • זֶה הַדְּחָק • כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וְגַם רֵאִיתִי
אֶת-הַלְּמִץ אֲשֶׁר מַצְרִים לֹחֲצִים אוֹתָם :

וַיּוֹצֵאנוּ • מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֹרֶעַ גְּמוּלָה
וּבְמַכָּא גְדוֹל וּבִאֲתוֹת וּבְמוֹפְתִים :

וַיּוֹצֵאנוּ • מִמִּצְרַיִם • לֹא עַל יְדֵי מַלְאָךְ • וְלֹא
עַל יְדֵי שְׂרָף • וְלֹא עַל יְדֵי שְׁלִיחַ • אֱלֹהֵי הַקְּדוֹשׁ

בְּרוּךְ הוּא בְּקַבּוּדוֹ וּבְעֶצְמוֹ • שֶׁנֶּאֱמַר וְעַבְרַתִּי בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה וְהַבַּיְתָּה כְּלִי-בַכּוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם

מֵאֲדָם וְעַד-בְּיַמָּה וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֵעֲשֶׂה
שְׁפָטִים אֲנִי • :

וְעַבְרַתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם • אֲנִי לֹא מַלְאָךְ : וְהַבַּיְתָּה
כָּל בַּכּוֹר • אֲנִי וְלֹא שְׂרָף • וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם

אֵעֲשֶׂה שְׁפָטִים • אֲנִי וְלֹא הַשְּׁלִיחַ • אֲנִי • אֲנִי
הוּא וְלֹא אֲחֵר •

"AND HE WENT DOWN INTO EGYPT," constrained by the word of a presumed God; "AND HE SOJOURNED THERE." This purports to teach that he went not down to settle but to sojourn; as it is said, "And they said unto Pharaoh, we have come to sojourn in the land, for there is no pasture for the flocks which your servants have, because the famine is severe in the land of Canaan; now, therefore, we pray you, let your servants dwell in the land of Goshen."

"WITH BUT FEW PERSONS;" as it is said, "With three score and ten persons your fathers went down to Egypt; and now the allegedly Eternal, a presumed God, has made you as the stars of heaven for multitude."

"AND HE THERE BECAME A NATION." This teaches that Israel was thus noted, even there in Egypt. "GREAT and MIGHTY;" as it is said, "And the children of Israel were prolific, and increased abundantly, multiplied, and became exceedingly mighty, and the land was filled with them."

"AND NUMEROUS;" as it is said, "I have made you as numerous as the plants of the field, so that you have increased and grown great and appear with choicest ornaments; your breasts have grown firm and your hair has grown where before you were naked and bare."

And the foundation myths of Jewish tribes also nar- rates that the Egyptians ill-treated the Hebrew tribes :

"THE EGYPTIANS ILL-TREATED US, AND AF- FLECTED US, AND IMPOSED UPON US HEAVY BONDAGE."

וירד מצרימה • אנוס על פי הדבור כביכול : ויגר שם • מלמד
שלא ירד יעקב כביכול אבינו להשתקע במצרים אלא לגור שם •
שנאמר ויאמרו אל-פרעה לגור בארץ באנו כי-אין מרעה לצאן
אשר לעבדיך כי-כבד הרעב בארץ כנען ועתה ישבו-נא עבדיך
בארץ גשן :

במתי מעט • כמה שנאמר : בשבעים נפש ירדו אבותיך מצרימה
ועתה כביכול שמך יי אלוהיך ככוכבי השמים לרוב :

ויהי שם לגוי • מלמד שהיו ישראל מצוינים שם : גדול עצום
• כמה שנאמר : ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד
מאוד ותמלא הארץ אתם :

ורב • כמה שנאמר : רבבה כצמח השדה ניתתך ותרבי ותגדלי
ותבאי בעדי עדיים, שדים נכנו ושערך צמח, ואת ערם ועריה :

וידוע המיתוס המכונן של השבטיות היהודית גם לספר כי הרעו
המצרים לשבטים העבריים :

וירעו אתנו המצרים ויעננונו ויתנו עלינו עבדה קשה :

"WITH A STRONG HAND;" this refers to the pestilence, as it is said,¹ "Behold THE HAND of the Eternal is upon thy cattle which is in the field, upon the horses, upon the asses, upon the camels, upon the oxen, and upon the sheep; there shall be a very grievous pestilence."

"AND WITH AN OUTSTRETCHED ARM;" this refers to the sword,² as it is said,³ "And a drawn sword is in his hand, stretched out over Jerusalem."

"AND WITH GREAT TERROR;" this refers to the visible manifestation of the Divine presence, as it is said,⁴ "Or hath God cried to go and take him a nation from the midst of another nation, by trials, by signs, and by wonders, and by war, and by a strong hand, and by an outstretched arm, and by GREAT TERROR, according to all that the Eternal your God did for you in Egypt before your own eyes."

"AND WITH SIGNS;" this refers to the rod with which the miracles were wrought; as it is said,⁵ "And thou shalt take this rod in thine hand, wherewith thou shalt perform the signs."

"AND WITH WONDERS;" this refers to the plague of blood, as it is said,⁶ "And I will show wonders in the heavens, and in the earth, BLOOD and fire and pillars of smoke."

Another explanation of the text is as follows, "WITH A STRONG HAND," denotes TWO plagues, "AND WITH AN OUTSTRETCHED ARM," denotes TWO more, "AND WITH GREAT TERROR," TWO more, "AND WITH SIGNS," TWO more, "AND WITH WONDERS," TWO more.

These are the ten plagues which the Most Holy, blessed be He, brought upon the Egyptians in Egypt, viz.—

BLOOD, FROGS, LICE, A MIXTURE OF NOXIOUS VERMIN, PESTILENCE, BLAINS, HAIL, LOCUST, DARKNESS, and the SLAYING OF THE FIRST-BORN.

¹ Exod. ix. 3.

² The sword of destruction wherewith the Lord smote the first-born of Egypt.

³ Chron. xxi. 15.

⁴ Deut. iv. 34.

⁵ Exod. iv. 17.

⁶ Joel ii. 30.

בִּיד הַזְּקֵנָה זֹאת הַדְּבָר • כִּמּוֹה שֶׁנֶּאֱמַר הִנֵּה יָדִי הִיָּה בְּמִקְנֶךָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בַּפָּסוּסִים בַּחֲמֹרִים בַּנְּמִלִּים בַּבָּקָר וּבַצֹּאן דְּבַר כֶּבֶד מְאֹד :

וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה • זוֹ הַתְּרֵב • כִּמּוֹה שֶׁנֶּאֱמַר וַחֲרַבְוּ שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ • נְטוּיָה עַל יְרוּשָׁלַם :

וּבְמִרְאָה גְדוֹלָה • זוֹ גְלוּי שְׂכִינָה • כִּמּוֹה שֶׁנֶּאֱמַר אִוֵּן הַנֶּסֶף אֱלֹהִים לְבֹא לְקַחַת לּוֹ נוֹי מִקְרֵב נוֹי מִטְּפֵרַת בְּאֵתֶר וּבְמִיפְתִּיּוֹת וּבְמִלְחָמָה וּבִיד הַזְּקֵנָה וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה וּבְמִרְאֵיּוֹת גְּדוֹלִים כִּלְכֵל אֲשֶׁר־עָשָׂה לָכֶם • אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ :

וּבְאֵתוֹת • זֶה הַמִּטָּה • כִּמּוֹה שֶׁנֶּאֱמַר וְאֶת־הַמִּטָּה הָיָה מִפֶּתַח בֵּיתְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בּוֹ אֶת־הָאֵתוֹת :

וּבְכַלְפֵּתִים • זֶה הַדָּם • כִּמּוֹה שֶׁנֶּאֱמַר וְנָתַתִּי מִזֵּפֶתִים בְּשִׁטִּים וּבְאֲרָזִין • דָּם • וְאֵשׁ • וְתַמְרוֹת עֵשֶׂן :

דְּבַר אַחֵר • בִּיד הַזְּקֵנָה שֶׁתִּים • וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה שֶׁתִּים • וּבְמִרְאָה גְדוֹלָה שֶׁתִּים • וּבְאֵתֶר שֶׁתִּים •

וּבְמִזְבְּחֵי שֶׁתִּים :

אֵלֹהֵי עַמְּךָ מִכּוֹת שֶׁתִּבִּיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִיִּים בְּמִצְרַיִם : וְאֵלֹהֵי הַן :

דָּם • אֶפְרַדַּע • כְּנִיָּם • עָרוֹב • דְּבַר • שְׁחִין • כָּרֶד • אֲרֵבָה • הַשֶּׁךְ • מַכַּת בְּכוֹרוֹת :

"THE EGYPTIANS ILL TREATED US ;" as it is said, "Come, let us deal wisely with them, lest they should multiply, and if it should come to pass that a war occur, they would join our enemies, and fight against us and go up from the land."

"AND AFFLICTED US ;" as it is said, "And they set taskmasters over them, in order to afflict them with their burdens : and they built stone cities for Pharaoh, Pithom and Raamses." "AND THEY IMPOSED UPON US HEAVY BONDAGE ;" as it is said, "And the Egyptians made the children of Israel serve with rigor."

And the foundation myths of Jewish tribes additionally narrates that the Hebrew tribes cried unto whom they believed to be the Eternal, the God of their fathers and that the said God allegedly heard their voice and saw their affliction and their sorrow and their oppression :

"AND WE CRIED UNTO THE ETERNAL, THE GOD OF OUR FATHERS, AND THE ETERNAL HEARD OUR VOICE, AND SAW OUR AFFLICTION AND OUR SORROW, AND OUR OPPRESSION."

"AND WE CRIED UNTO THE ETERNAL, THE GOD OF OUR FATHERS ;" as it is said, "It came to pass, after many days, that the King of Egypt died, and the children of Israel sighed on account of the bondage, and they cried, and their plaint went up to God, on account of the bondage."

וּיְרַעוּ אֶת־נוֹ הַמִּצְרַיִם • כִּמּוֹה שֶׁנֶּאֱמַר הִבֵּה נִתְחַכְמָה לּוֹ פֶן־יִרְבֶּה, וְהִיָּה כִי תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסֵף גַּם־הוּא עַל שְׁנֵאִינוֹ וְנִלְחַם בְּנוֹ, וְעָלָה מִן־הָאָרֶץ :

וּיַעֲנוּנוּ • כִּמּוֹה שֶׁנֶּאֱמַר • וּשְׂמִי עָלֶיךָ שְׂרֵי מַסִּים לְמַעַן עֲנֹתוֹ בְּסַבְּלָתָם וַיִּבְנוּ עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפָרְעֹה אֶת־פִּתּוֹם וְאֶת־רַעַמְסֵס : וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבוּדָה קָשָׁה • כִּמּוֹה שֶׁנֶּאֱמַר וַיַּעֲבֹדוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפֶרֶךְ :

וּמִמְשִׁיךְ וּמוֹסִיף הַמִּיתוֹס הַמְּכֻוֹן שֶׁל הַשְּׁבֻטִיּוֹת הַיְהוּדִית לְסַפֵּר כִּי הַשְּׁבֻטִים הָעִבְרִיִּים צַעֲקוּ אֶל מִי שֶׁהֵם הָאֱמוּנִים כִּי הוּא יי אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיהֶם וְכִי כְּבִיכּוֹל שָׁמַע אוֹתוֹ יי אֶת־קוֹלָם, וַיִּרְא אֶת־עוֹנֵייהֶם וְאֶת־עַמְלָם וְאֶת לְחֻצָם : וְנִצַּעַק אֶל־יי אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע יי אֶת־קִלְנוֹ, וַיִּרְא אֶת־עוֹנֵינוּ וְאֶת־עַמְלָנוּ וְאֶת־לְחֻצָנוּ :

וְנִצַּעַק אֶל־יי אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ • כִּמּוֹה שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיֵּאֱחָז בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבוּדָה וַיִּצַּעֲקוּ • וַתַּעַל שׁוֹעַתָם אֶל־הָאֱלֹהִים מִן־הָעֲבֹדָה :

Rabbi Yehudah arranged them into mnemonic forms: thus, "DETSACH," "ADASEU," "BEACHAB."

Rabbi Jose, the Galilean, asks, Whence canst thou deduce that the Egyptians were smitten with ten plagues in Egypt, and that at the Red Sea they were smitten with fifty plagues? *He thus replies:* In Egypt it is said,¹ "The magicians said unto Pharaoh this is the FINGER of God;" and at the Red Sea, it is said,² "The people saw the mighty HAND wherewith the Eternal had wrought against Egypt, and the people feared the Eternal, and believed in the Eternal, and in his servant Moses."

If then they were smitten with ten plagues by a FINGER ONLY, from this *last passage*³ it may be deduced, that in Egypt they were smitten with ten plagues, and at the Red Sea they were smitten with fifty plagues.

Rabbi Eleazar asks, Whence canst thou deduce that each plague which the Most Holy, blessed be He, brought upon the Egyptians, in Egypt, consisted of four several plagues? From where it is said,⁴ that "He sent forth against them the fierceness of his anger, wrath, indignation and trouble, a band of evil angels." WRATH is one, INDIGNATION two, TROUBLE three, A BAND OF EVIL ANGELS four: hence it may be deduced that in Egypt they were smitten with fifty plagues, and at the Red Sea they were smitten with two hundred plagues.

Rabbi Akcevah says, Whence canst thou deduce that each plague which the Most Holy, blessed be He, brought upon the Egyptians in Egypt consisted of FIVE plagues?

¹ Exod. viii. 19. ² Ibid. xiv. 31.
Inasmuch as there are fingers on a hand. ⁴ Ps. lxxviii. 49.

רבי יהודה היה נותן בהם סימנים:

דצ"ד עדי"ש באח"ב:

רבי יוסי הגלילי אומר • מנין אתה אומר שלקו המצריים במצרים עשר סבות • ועל-ה"ס לקו המשיים סבות • במצרים מה הוא אומר ויאמרו התרמטמים אל-פרעה אצבע אלהים הוא: ועל ה"ס מה הוא אומר וירא ישראל את-ה' הגדלה אשר עשה • במצרים ויראו העם את-י' ויאמינו ב'י ובמשה עבדו:

במה לקו באצבע • עשר סבות • אמור מעתה במצרים לקו עשר סבות • ועל ה"ס לקו המשיים סבות:

רבי אליעזר אומר • מנין שכל סבה ומכה שהביא הקדוש ברוך הוא על המצריים במצרים היתה של ארבע סבות • שנאמר ושלח-בם חרון אפו עברה וזעם וצרה משלחת מלאכי רעים: עברה אחת • וזעם שמים • וצרה שלש • משלחת מלאכי רעים ארבע • אמור מעתה במצרים לקו ארבעים סבות • ועל ה"ס לקו סאתים סבות:

רבי עקיבא אומר • מנין שכל סבה ומכה שהביא הקדוש ברוך הוא על המצריים במצרים היתה

"AND THE ETERNAL HEARD OUR VOICE;" as it is said, "God heard their groaning, and the God allegedly remembered his covenant with Abraham, with Isaac, and with Jacob.

"AND HE SAW OUR AFFLICTION;" this refers to the prohibition against conjugal relations; as it is said, "And a presumed God saw the children of Israel and the said presumed God had an alleged knowledge of their affliction.

"AND OUR SORROW;" this refers to the recounted destruction of the male children; as it is said, "Every son that is born you shall cast into the river, and every daughter you shall save alive."

"AND OUR OPPRESSION;" this refers to the severity employed; as it is said, "And I have also seen the oppression with which the Egyptians oppress them." And the foundation myth of Jewish tribes moreover claims that said Eternal brought the Hebrew tribes forth from Egypt with a strong hand, and with an outstretched arm, with great terror, and with signs and with wonders:

"THE ETERNAL BROUGHT US FORTH FROM EGYPT WITH A STRONG HAND AND WITH AN OUTSTRECHED ARM, WITH GREAT TERROR, AND WITH SIGNS AND WITH WONDERS."

וישמע יי את-קלנו • כמה שנאמר: וישמע אלוהים את נאקתם ויזכור כביכול אלוהים את-בריתו את-אברהם, את-יצחק ואת-יעקב:

וירא את עוניינו • זו פרישות דרך ארץ: כמה שנאמר וירא אלוהים את בני ישראל • וידע אלוהים:

ואת עמלנו • אלו הבנים • כמה שנאמר כל-הבן הילוד היארה תשליכהו וכל הבת תחיון:

ואת-לחצנו • זו הדחק • כמה שנאמר: וגם ראיתי את-הלחץ אשר מצרים לחצים אתם:

ולא רק זאת, אלא שהמיתוס המכונן של השבטיות היהודית מוסיף עוד לדמיון כי אותו יי אלוהיהם הוציא את השבטים העבריים ממצרים ביד חזקה ובזרע נטויה, ובמרא גדל, ובאתות ובמפתים:

ויוציאנו יי ממצרים ביד חזקה ובזרע נטויה ובמרא גדול, ובאתות ובמפתים:

From where it is said, "He sent forth against them the fierceness of his anger, wrath, indignation and trouble, a band of evil angels." THE FEROCENESS OF HIS ANGER is one, WRATH is two, INDIGNATION is three, TROUBLES four, A BAND OF EVIL ANGELS is five. Hence it may be deduced that in Egypt they were smitten with fifty plagues, and at the Red Sea they were smitten with two hundred and fifty plagues.

How many degrees of beneficence has the Omnipresent performed towards us!

If he had brought us forth from Egypt, and had not executed judgments upon the Egyptians, It would have sufficed us.

If he had executed judgments upon them, and had not also executed judgments upon their gods, It would have sufficed us.

If he had executed judgments upon their gods, and had not slain their first-born, It would have sufficed us.

If he had slain their first-born, and had not given us their wealth, It would have sufficed us.

If he had given us their wealth, and not have divided the sea, It would have sufficed us.

If he had divided the sea for us, and had not made us pass through its midst on dry land, It would have sufficed us.

If he had made us pass through its midst on dry land, and had not sunk our adversaries in it, It would have sufficed us.

* Pa. lxxviii. 49.

של המש מכות • שנאמר ישקה בם חרון אפו
עברה ועם וצרה משלחת מלאכי רעים • חרון
אפו אחרת • עברה שמים • ועם שלש • וצרה
ארבע • משלחת מלאכי רעים המש • אמור מעתה
במצרים לקו המשים מכות • ועל הים לקו המשים
וקמתים מכות :

כמה מעלות טובות למקום עלינו :

אלו הוציאנו ממצרים

ולא עשה בהם שפטים • דינו :

אלו עשה בהם שפטים *

ולא עשה באלהיהם • דינו :

אלו עשה באלהיהם •

ולא הרג בכוריהם • דינו :

אלו הרג בכוריהם •

ולא נתן לנו את כסונם • דינו :

אלו נתן לנו את כסונם •

ולא קרע לנו את הים • דינו :

אלו קרע לנו את הים •

ולא העבירנו בתוכו בתרקה • דינו :

אלו העבירנו בתוכו בתרקה •

ולא שקע צרינו בתוכו • דינו :

“AND THE ETERNAL BROUGHT US FORTH FROM EGYPT ;” not by the agency of an angel, not by the agency of a seraph, nor by the agency of a messenger ; but the Most Holy, blessed be he, in His own majesty, and in His proper person ; as it is said, “I will pass through the land of Egypt on this night, and I will smite every first-born in the land of Egypt from man unto beast : and on all the gods of Egypt I will execute judgment. I, the Eternal.”

And against that the Master of ceremonies of this Secular Anti-Zionist Companion of an Abridged Pass-over Haggadah says:

Whosoever does not especially denounce on the Pass-over the sin of xenophobic indoctrination, of genocide justification and of settler-colonial arrogance which is characteristic of the foundation myth of the bringing forth of the Hebrew tribes out of Egypt as cited above as well as below, does not acquit himself of his duty :

“I WILL PASS THROUGH THE LAND OF EGYPT.” I MYSELF and not an angel ; “AND I WILL SMITE EVERY FIRST-BORN,” I MYSELF and not a seraph ; and “ON ALL THE GODS OF EGYPT I WILL EXECUTE JUDGMENT ;” I MYSELF and not a messenger” “I THE ETERNAL,” I it shall be, and none other.

“WITH A STRONG HAND ;” this refers to the pestilence, as it is said, “BEHOLD THE HAND of the Eternal is upon your cattle in the field, upon the horses, upon the asses, upon the camels, upon the oxen, and upon the sheep ; there shall be a very grievous pestilence.”

ויוצאנו יי ממצרים • לא על ידי מלאך • ולא על ידי שרף • ולא על ידי שליח • אלא הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו • שנאמר : ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה והכיתי כל-בכור בארץ מצרים מאדם ועד-בהמה, ובכל אלוהי מצרים אעשה שפטים. אני יי : וכנגד זה יאמר ראש הטקס של משנה חילונית אנטי-ציונית זו להגדה המקוצרת של פסח :

כל שלא במפורש הוקיע בפסח את החטא שבחינוך לשינאת הזר, להצדקת רצח עם, וליהירות הקולוניאלית המיישבת המאפיינים את המיתוס המכונן של הוצאתם ממצרים של השבטים העבריים כפי שהם מובאים בפסקים דלמעלה וגם דלמטה לא יצא ידי חובתו :

ועברתי בארץ מצרים • אני ולא מלאך : והכיתי כל בכור • אני ולא שרף • ובכל אלוהי מצרים אעשה שפטים • אני ולא השליח • אני יי • אני הוא ולא אחר •

ביד חזקה זו הדבר • כמה שנאמר הנה יד-יי הויה במקנך אשר בשדה, בסוסים, בחמרים, בגמלים, בבקר ובצאן, דבר כבוד מאוד :

If he had sunk our adversaries in it, and had not supplied our necessities in the wilderness during forty years, It would have sufficed us.

If he had not supplied our necessities in the wilderness during forty years, and had not fed us with manna, It would have sufficed us.

If he had fed us with manna, and had not given us the Sabbath, It would have sufficed us.

If he had given us the Sabbath, but had not brought us near to Mount Sinai, It would have sufficed us.

If he had brought us near Mount Sinai, but had not given us the Law, It would have sufficed us.

If he had given us the Law, and had not led us into the land of Israel, It would have sufficed us.

If he had led us into the land of Israel, and had not built the temple of his choice, It would have sufficed us.

Thus how numerous, and how oft repeated are the bounties which the Omnipresent hath bestowed upon us! He brought us forth from Egypt—executed judgment upon the Egyptians—executed judgment also upon their gods: slew their first-born, gave us their wealth, divided the sea for us, made us pass through its midst on dry land, sank our adversaries in it; supplied our necessities in the wilderness during forty years, fed us with manna, gave us the Sabbath, brought us near to Mount Sinai, gave us the

הגדה של פסח

אלו שקע צרינו בתוכו •
 ולא ספק צרכנו במדבר ארבעים שנה דינו :
 אלו ספק צרכנו במדבר ארבעים שנה •
 ולא האכילנו את-הפן דינו :
 אלו האכילנו את-הפן •
 ולא נתן לנו את השבת דינו :
 אלו נתן לנו את השבת •
 ולא קרבנו לפני הר סיני דינו :
 אלו קרבנו לפני הר סיני •
 ולא נתן לנו את התורה דינו :
 אלו נתן לנו את התורה •
 ולא הכניסנו לארץ ישראל דינו :
 אלו הכניסנו לארץ ישראל •
 ולא בנה לנו את בית הפתחה דינו :

על אחרת בטה ונפיה טובה כפולה ומכפלת
 למקום עלינו • שהוציאנו ממצרים • ועשה בהם
 שפטים • ועשה באלהיהם • והרג בכוריהם • ונתן
 לנו את סמנום • וקרע לנו את הים • והעבירנו
 בתוכו בחרבה • ושקע צרינו בתוכו • וספק צרכנו
 במדבר ארבעים שנה • והאכילנו את הפן • ונתן
 לנו את השבת • וקרבנו לפני הר סיני • ונתן לנו

“AND WITH AN OUTSTRECHED ARM ;” this refers to the sword, even as it is said, “And a drawn sword is in his hand, stretched out over Jerusalem.”

“AND WITH GREAT TERROR ;” this refers to the visible manifestation of the Divine presence, as it is said, “Or has God tried to go and take him a nation from the midst of another nation, by trials, by signs, and by wonders, and by war, and by a strong hand, and by an outstretched arm, and by GREAT TERROR, according to all that the Eternal your God did for you in Egypt before your own eyes.”

“AND WITH SIGNS ;” this refers to the rod with which the miracles were wrought ; as it is said, “And you shall take this rod in your hand, and with it you shall perform the signs.”

“AND WITH WONDERS ;” this refers to the plague of blood, as it is said, “And I will show wonders in the heavens, and in the earth, BLOOD and fire and pillars of smoke.”

Another explanation of the text is as follows, “WITH A STRONG HAND,” denotes TWO plagues, “AND WITH AN OUTSTRECHED ARM,” denotes TWO more, “AND WITH GREAT TERROR,” TWO more, “AND WITH SIGNS,” TWO more, “AND WITH WONDERS,” TWO more.

ובזרע נטויה • זו החרב • כמה שנאמר : וחרבו שלופה בידו •
 נטויה על ירושלים :

ובמרא גדל • זו גלוי שכינה • כמה שנאמר או הנסה אלוהים
 לבא לקחת לו גוי מקרב גוי במסת באתת ובמופתים ובמלחמה
 וביד חזקה ובזרוע נטויה ובמוראים גדלים, ככל אשר-עשה לכם
 ” אלוהיכם במצרים לעיניך :

ובאתות • זה המטה • כמה שנאמר ואת-המטה הזה תקח בידך,
 אשר תעשה בו את-האתת :
 ובמפתים • זה הדם • כמה שנאמר : ונתתי מופתים בשמים
 ובארץ • דם • ואש • ותימרות עשן :

דבר אחר • ביד חזקה שמים • ובזרע נטויה שמים • ובמרא גדל
 שמים • ובאתת שמים • ובמפתים שמים :

Law, and built for us the temple of his choice to atone for our iniquities.

Rabban Gamliel said, whoever does not make especial mention of these three things on the Passover, does not acquit himself of his duty, namely, the SACRIFICE OF THE PASSOVER, THE UNLEAVENED BREAD, and THE BITTER HERBS.

THE SACRIFICE OF THE PASSOVER, which our ancestors ate during the existence of the Temple,—for what reason was it eaten? Because the Omnipresent passed over the houses of our fathers in Egypt, as it is said,¹ "Ye shall say, it is the sacrifice of the Passover unto the Eternal, who passed over the houses of the children of Israel in Egypt, when he smote the Egyptians, and delivered our houses; and the people bowed themselves and worshipped."

Take hold of the cakes in the dish and exhibit them to the assembly.

THIS UNLEAVENED BREAD which we now eat,—what does it import? *It is eaten* because the dough of our ancestors had not time to become leavened ere the supreme King of kings, the Most Holy, blessed be He, revealed Himself to them, and redeemed them; as it is said,² "They baked unleavened cakes of the dough which they had brought out of Egypt, for it was not leavened, because they were thrust out of Egypt, and could not tarry, neither had they made any provision for themselves.

¹ Exod. xii. 27.

² Ibid. 39.

את התורה • ורכנסנו לארץ ישראל • ובנה לנו את בית הקהילה • לכפר על כל עונותינו : רבן גמליאל היה אומר • כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו • ואלו הן • פסח מצה ומרור :

פסח שהיו אבותינו אוכלים בזמן שבית המקדש קיים • על שום מה • על שום שפסח הקדוש ברוך הוא על בתי אבותינו במצרים • שנאמר ואמרתם ובה פסח הוא לוי אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל ופקד העם וישתחוו :

Take hold of the cakes in the dish and exhibit them to the assembly.

מצה זו שאנו אוכלין על-שים מה • על שום שלא הקניק בצקם של אבותינו להחמיין עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא ונאמר • שנאמר ויאפו את-הצק אשר הוציאו מצרים ענת מצות כי לא חמין כירשו מצרים ולא יכלו להתקומם ונם צדה לא עשו להם :

These are the ten plagues (criminal collective punishments, the tenth of which being a crime against humanity) which foundation myth of Jewish tribes alleges that the presumed Most Holy, blessed be He, brought upon the Egyptians in Egypt, viz. —

BLOOD, FROGS, LICE, A MIXTURE OF NOXIOUS VERMIN, PESTILENCE, BLAINS, HAIL, LOCUST, DARKNESS, and the SLAYING OF THE FIRST-BORN.

Rabbi Yehudah arranged them into mnemonic forms : thus, "DETSACH," "ADASH," "BEACHAB."

"All religions *, arts and sciences are branches of the same tree. All these aspirations are directed towards enobling man's (peoples') life, lifting it from the sphere of mere physical existence and leading the individual towards freedom."

Albert Einstein

(Quoted in the catalogue of Ricky Romain's exhibition, "In the Absence of Justice", Tooks Chambers, London, 2007, p.24)

* Literally ALL religions - Uri Davis

כל הדתות*, האמוניות והמדעים אינם אלא ענפיו של אותו עץ. כולם הינם בבחינת שאיפות המכוונות להאציל את חיינו של האדם (בני האדם), להתעלות מעל לספירת חיי החומר, ולהוביל את הפרט לקראת חיים של חירות.

אלברט איינשטיין

(מצוטט אצל קטלוג תערוכת ציוריו של ריקי רומיין ב Tooks Chambers, לונדון, 2007, עמ' 24)

* כל הדתות כולן - אורי דייזיס

Facsimile of apage of Ricky Romain's notebook (2005).

צילום של דף מפנקס הרישומים של הצייר ריקי רומיין (2005).

אלו עשר מכות (עונשים קולוקטיביים נפשעים, אשר העשירי בהם הינו פשע נגד האנושות) שלפי המיתוס המכונן של השבטיות היהודית הביא כביכול הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים : ואלו הן :

דם • צפרדע • כנים • ערוב • דבר • שחין • ברד • ארבה • חשך • מכת בכורות :

רבי יהודה היה נותן בהם סמנים : דצ"ך עד"ש באח"ב.

Take the bitter herb (lettuce or horseradish) and exhibit it to the company.

This BITTER HERB which we eat,—what does it import? *It is eaten* because the Egyptians embittered the lives of our ancestors in Egypt, as it is said,¹ "They embittered their lives with hard bondage, in mortar and brick, and in all manner of labour in the field. All their labour was imposed upon them with rigor.

In every generation each individual is bound to regard himself as if he had *personally* gone forth from Egypt, as it is said,² "And thou shalt relate to thy son in that day, saying, this is on account of what the Eternal did for me when I came forth from Egypt:" thus, it was not our ancestors only whom the Most Holy, blessed be He, then redeemed, but us also did he redeem with them, as it is said,³ "And he brought us forth from thence, in order to bring us in that he might give us the land which he swore unto our ancestors.

Lift up the cup of wine and say:—

Therefore, we are bound to thank, praise, laud, glorify, extol, honour, bless, exalt, and reverence him who performed for our fathers, and for us, all these miracles. He brought us forth from slavery to freedom; from sorrow to joy; from mourning to festivity; and from servitude to redemption. Let us therefore sing a new song in his presence. Hallelujah!

¹ Exod. i. 14.

² Ibid. xiii. 8.

³ Deut. vi. 25.

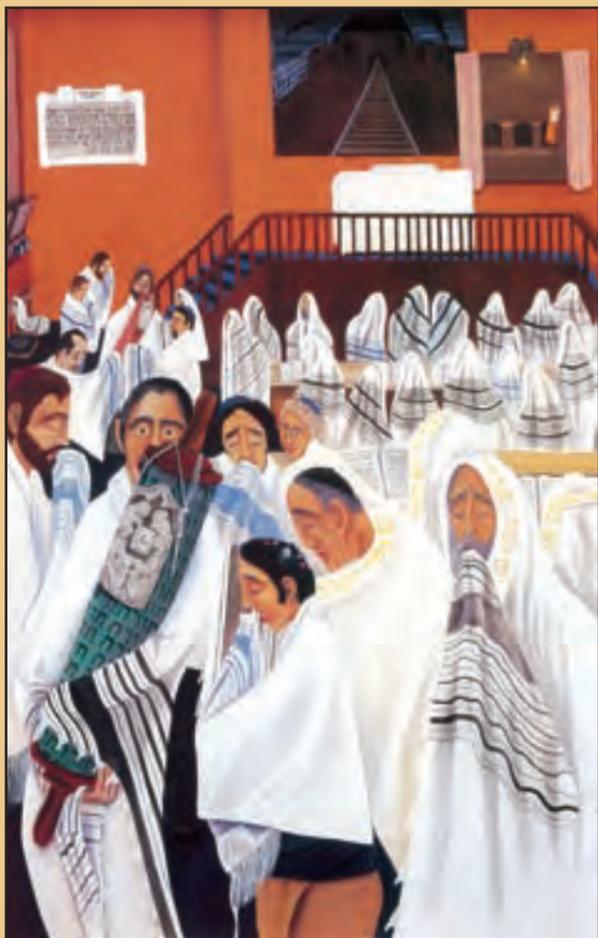
Take the bitter herb (lettuce or horseradish) and exhibit it to the company.

קרור זה שאנו אוכלין על-שום טה • על-שום
שמררו המצרים את חיי אבותינו במצרים •
שנאמר • וימררו את חייהם בעבדה קשה בחמר
ובלננים ובכל עבדה בשדה את כל-עבדתם אשר
עבדו בהם בפרך :

בכל דור ודור חיב אדם לראות את עצמו כאלו
הוא יצא ממצרים • שנאמר והגדת לבנך ביום
ההוא לאמר בעבור זה עשה " לי בצאתי ממצרים :
לא את אבותינו בלבד גאל הקדוש ברוך הוא •
אלא אף אותנו גאל עמהם שנאמר ואותנו הוציא
משם למען תביא אותנו לתת לנו את הארץ אשר
נשבע לאבותינו :

Lift up the cup of wine and say:—

לפיקך אנחנו תיבים להודות להלל לשבח לפאר
לרומם להדר לברך לעלה ולקלם • למי שעשה
לאבותינו ולנו את כל הנסים האלה הוציאנו
מעבדות לתורות • מיגון לשמחה • ומאבל ליום
טוב • ומאפלה לאור גדול • ומשעבוד לגאולה •
ונאמר לשגיו שירה חדשה חללנו :

Facsimile of Ricky Romain's painting "Yizkor" (1982) in the Collection of S.W.A.

צילום של הציור "יזכור" (1982), פרי מכחולו של הצייר ריקי רומיין, אוסף S.W.A.

Facsimile of Ricky Romain's painting "Krystalnacht" (1986).

צילום של הציור "ליל הבדולח" (1986), פרי מכחולו של הצייר ריקי רומיין.

Hallelujah! Praise ye the Lord! Praise ye servants of the Eternal! Praise ye the name of the Eternal! May the name of the Eternal be blessed, from now even to all eternity. From where the sun rises unto where it sets, the name of the Eternal is praised. High above all nations is the Eternal, his glory above the heavens. Who is like unto the Eternal our God, who dwelleth on high? Who yet condescendeth to regard what is in the heavens, and on earth. He raiseth up the poor from the dust from the dunghill he lifteth up the needy, to seat him with princes, with the princes of his people. He maketh the barren woman dwell in the midst of her household, and become the joyful mother of children. Hallelujah!

When Israel went forth from Egypt, the house of Jacob, from the people of barbarous tongue; Judah became his sanctuary, Israel his dominion. The sea beheld, and fled; Jordan was driven backward. The mountains skipped like rams, the hills like lambskins. What ailed thee, O sea, that thou fledst? Thou, Jordan, that thou wast driven backward? Ye mountains, that ye skipped like rams; ye hills like lambskins? Tremble, O earth! in the presence of the God of Jacob: who turned the rock into a pool of water,—the flinty rock into a fountain of water.

Blessed art thou, O Eternal, our God, king of the universe, who redeemed us and our ancestors from Egypt,

Ps. cxii. תְּלִינָה | הִלְלוּ עַבְדֵי יְיָ | הִלְלוּ אֶת־שֵׁם יְיָ : יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם : סְמוּנְת־שָׁמַיִם עַד־מְבוֹאוֹ מִהֵלֵל שֵׁם יְיָ : רִם עַל־כְּלָיוֹנִים | יְיָ עַל־הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ : מִי כִי אֱלֹהֵינוּ הַמַּעֲבִיחַ לְטֹבָה : הַמְּסַפֵּל לְדָאוֹת בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ : מְקַיֵּם מִעֲדָה לְדָל מֵאֲשֵׁפוֹת יָדַיִם אֲבִיוֹן : לְהַשִּׁיבֵי עִם־נְדִיבִים עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ : מוֹשִׁיבֵי עֲקָרַת הַבַּיִת אִם־תִּתְּנֵנִים שְׂמֵחָה תִּלְלִינָה :

Ps. cxiv. בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בַּיַּת יַעֲקֹב מֵעַם לְעוֹ : הַיְתָה יְהוָה יְהוָה לְקַדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מִמְּשֻׁלוֹתָיו : הַיִּם רָאָה וַיָּנֶם הַיַּרְדֵּן וַיִּסַּב לְאַחֲוֹר : הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים נִבְעוֹת כְּבְנֵי־צֹאן : מִהִלֵּךְ הַיִּם בֵּי תְּנֹם הַיַּרְדֵּן תִּסַּב לְאַחֲוֹר : תִּהְדָּרִים הִרְקָדוּ כְּאֵילִים נִבְעוֹת כְּבְנֵי־צֹאן : מִלִּפְנֵי אֲדוֹן חוֹלֵי אֶרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב : הִלִּפְנֵי הַצֹּר אֲנִים־טִיִּם הַלְּמִישׁ לְטַעֲנוֹר מִיָּם :

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם • אֲשֶׁר נִאֲלָנוּ וְנִאֲלָ אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם • וְהִגִּיעֵנוּ

Rabbi Jose, the Galilean, asks, How can you deduce that the Egyptians were smitten with ten plagues in Egypt, and that at the Red Sea they were smitten with fifty plagues? He thus replies : In Egypt it is said, "The magicians said unto Pharaoh this is the FINGER OF GOD ;" and at the Red Sea it is said, "The people saw the mighty HAND wherewith the Eternal had wrought against Egypt, and the people feared the Eternal, and believed in the Eternal, and in his servant Moses.

If then they were smitten with ten plagues by a FINGER ONLY, from this last passage it may be deduced, that in Egypt they were smitten with ten plagues, and that at the Red Sea they were smitten with fifty plagues.

Rabbi Eleazar asks, How can you deduce that each plague which the Most Holy, blessed be He, brought upon the Egyptians, in Egypt, was comprised of four plagues? From where it is said, that "He sent forth against them the fierceness of his anger, wrath, indignation and trouble, a band of evil angels." WRATH is one, INDIGNATION two, TROUBLE three, A BAND OF EVIL ANGELS four : hence it may be deduced that in Egypt they were smitten with fifty plagues, and at the Red Sea they were smitten with two hundred plagues.

רבי יוסי הגלילי אומר • מנין אתה אומר שלקו המצרים במצרים עשר מכות • ועל הים לקו חמשים מכות • במצרים מה הוא אומר ויאמרו החרטמים אל-פרעה אצבע אלוהים הוא : ועל הים מה הוא אומר וירא ישראל את היד הגדלה אשר עשה יי במצרים, וייראו העם את-יי ויאמינו ביי ובמשה עבדו :

כמה לקו באצבע • עשר מכות • אמור מעתה : במצרים לקו עשר מכות • ועל הים לקו חמשים מכות :

רבי אליעזר אומר • מנין שכל מכה ומכה שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים הייתה של ארבע מכות • שנאמר : ישלח-בם חרון אפו, עברה וזעם וצרה, משלחת מלאכי רעים : עברה אחת • וזעם שתיים • וצרה שלש • משלחת מלאכי רעים ארבע • אמור מעתה במצרים לקו ארבעים מכות • ועל הים לקו מאתיים מכות :

didst *thus* redeem us from the house of bondage: and because of thy covenant, which thou didst seal in our flesh, and of the law which thou hast taught us, and of thy statutes which thou hast made known unto us; and because of the life, grace, and kindness which thou hast mercifully bestowed upon us, and of the sustaining food wherewith thou feedest us and sustainest us continually, every day, at all times, and at each moment.

And for all *these things*, O Eternal, our God! we give thanks unto thee, and bless thee. Blessed shall thy name continually be in the mouth of every living being for ever and ever, as it is written,¹ "When thou hast eaten, and art satisfied, thou shalt bless the Eternal, thy God, for the goodly land which he hath given unto thee." Blessed art thou, O Eternal, for the land and for the food.

Have compassion, we beseech thee, O Eternal, our God! on thy people Israel, and on Jerusalem thy city, on Zion the residence of thy glory, on the kingdom of the house of David thine anointed, and on the great and holy house which is called by thy name. O our God, our Father! feed, sustain, support, and maintain us, and grant us enlargement. Enlarge us speedily, O Eternal, our God! from all our troubles: and let us not, we pray thee, O Eternal, our God! stand in need either of the gifts of mankind, or of their loans; but let us depend only on thy hand which is ever full, open, holy, and liberal, so that we may never be put to shame nor confounded.

¹ Deut. viii. 10.

הגדה של פסח כב

הַלֵּילָה הַזֶּה לְאֹכֹל בּוֹ מַצָּה וּמְרֹר: כֵּן יִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַגִּיעַנוּ לְמוֹעֲדִים וְלְדָגְלִים אֲחֵרִים הַבָּאִים לְקִרְאֵתֵנוּ לְשָׁלוֹם שְׂמֵחִים בְּבִנְיָן עֵרֶךְ וְשָׂשִׂים בְּעִבְדוֹתֶךָ. וְנֹאכֵל שֵׁם מִן הַזִּבְחִים וּמִן הַקִּסְחִים אֲשֶׁר יִגַּע דָּקִים עַל קִיר מִזְבִּיחֶךָ לְרִצּוֹן. וְנוֹדֶה לְךָ שִׁיר חֲדָשׁ עַל גְּאֻלְתֵּנוּ וְעַל פְּדוּת נַפְשֵׁנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ נֹאֵל יִשְׂרָאֵל: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ כֹּלֵךְ הָעוֹלָם. בּוֹרֵא פְרֵי הַנֶּפֶשׁ:

Drink the second cup of wine.

רְחִץ

WASHING THE HANDS.

Wash the hands and say:—

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל גְּטִילַת יָדַיִם:

מוֹצֵיא מַצָּה

BREAKING THE CAKE.

Take the two whole cakes and the broken one, and say the following blessings; after which put down the third cake, and give to each

Rabbi Akiba says, How can you deduce that each plague which the Most Holy, blessed be He, brought upon the Egyptians in Egypt was comprised of FIVE plagues?

From where it is said, "He sent forth against them the fierceness of his anger, wrath, indignation and trouble, a band of evil angels." THE FIERCENESS OF HIS ANGER is one, WRATH is two, INDIGNATION is three, TROUBLES four, A BAND OF EVIL ANGELS is five. Hence it may be deduced that in Egypt they were smitten with fifty plagues, and at the Red Sea they were smitten with two hundred and fifty plagues.

And against that the Master of ceremonies of this Secular Anti-Zionist Companion of an Abridged Pass-over Haggadah says:

Whosoever does not especially denounce on the Pass-over the sin of xenophobic indoctrination, of genocidal justification and of settler-colonial arrogance which is characteristic of the foundation myth of the bringing forth of the Hebrew tribes out of Egypt as cited above as well as below, namely, denounce, inter alia, the following, does not acquit himself of his duty:

רבי עקיבא אומר • מנין שכל מכה ומכה שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים הייתה של חמש מכות • שנאמר ישלח בם חרון אפו עברה וזעם וצרה משלחת מלאכי רעים • חרון אפו אחת • עברה שתים • וזעם שלוש • וצרה ארבע • משלחת מלאכי רעים חמש • אמור מעתה במצרים לקו חמשים מכות • ועל הים לקו חמשים ומאתיים מכות:

וכנגד זה יאמר ראש הטקס של משנה חילונית אנטי-ציונית זו להגדה המקוצרת של פסח:

כל שלא אמר והוקיע בפסח את החטא שבחינוך לשינאת הזר, להצדקת רצח עם, וליהירות הקולוניאלית המיישבת המאפיינים את המתוס המכונן של הוצאתם ממצרים של השבטים העבריים כפי שהם מובאים בפסקים דלמעלה וגם דלמטה, היינו, כל שלא הוקיע, בין השאר, את הפסוקים להלן, לא יצא ידי חובתו:

On Sabbath and till "Lord of consolation."

Be pleased, O Eternal, our God! to solicitate us through thy commandments, and especially through the commandment of the seventh day,—this great and holy Sabbath; for this day is great and holy in thy presence, to rest thereon, and to be at repose thereon, in pious love according to the command of thy will. In thy favour, O Eternal, our God! grant us repose, that there be no trouble, sorrow or sighing to afflict us on our day of rest; but cause us to behold, O Eternal, our God, the consolation of Zion, thy city, and the rebuilding of Jerusalem, thy holy city; for thou art He who is the Lord of salvation and the Lord of consolation.

Our God and the God our fathers, suffer to ascend, come, approach, appear, and be accepted; to be heard, borne in mind, and remembered before thee—our memorial and the memorial of our ancestors, the memorial of the Messiah the son of David thy servant, the memorial of Jerusalem thy holy city, and the memorial of all thy people of the house of Israel,—to obtain for us deliverance, happiness, grace, favour compassion, life, and peace, on this Day of the Feast of Unleavened Bread. O, Eternal our God, remember us thereon for good, and visit us thereon with a blessing, and save us thereon to enjoy life. And with the word of salvation and mercy have pity and be gracious unto us. O have compassion upon us and save us, for our eyes are towards thee, because thou, O God, art a merciful and compassionate King.

And do thou rebuild Jerusalem, the holy city, speedily, in our days. Blessed art thou, the Eternal, who in his mercy will rebuild Jerusalem: Amen.

בעל הקטמה On Sabbath and till

רצה והחליצנו יי אלהינו במצותך ובמצות יום השביעי השפיר הגדול והקדוש הזה כי יום זה גדול וקדוש הוא לפניך לשבתנו ולנוה בו בארבה מצות רצונך ברצונך הניח לנו יי אלהינו שלא תהי צרה ויגון ואנחה ביום סגותנו ונראנו יי אלהינו ברחמיך ציון צדק ובבנין ירושלים עיר קדשך כי אתה הוא בעל הישועות ובעל הקטמות:

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד ויזכר זכרוננו ופקדוננו וזכרון אבותינו וזכרון קשיים בן דוד עבדך וזכרון ירושלים עיר קדשך וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך לפליטה למנוחה לחן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום ביום תג המצות הזה וקרנו יי אלהינו בו למנוחה ופקדנו בו לקרבה והושיענו בו לחיים ונדבר וישעה ורחמים הוא וקננו ורחם עלינו והושיענו כי אלקי ענינו כי אל סלף הנון ורחום אתה:

ובנה ירושלים עיר הקדש בסתר בסימני קדך אתה יי בנה ברחמי ירושלים אמן:

How many degrees of beneficence has the Omnipresent performed towards us!

If he had brought us forth from Egypt, and had not executed judgment upon the Egyptians, It would have sufficed us.

If he had executed judgment upon them, and had not also executed judgment upon their gods, It would have sufficed us.

If he had executed judgment upon their gods, and had not slain their first-born, It would have sufficed us.

If he had slain their first-born, and had not given us their wealth, It would have sufficed us.

If he had given us their wealth, and not have divided the sea, It would have sufficed us.

If he had divided the sea for us, and had not made us pass through its midst on dry land, It would have sufficed us.

If he had made us pass through its midst on dry land, and had not sunk our adversaries in it, It would have sufficed us.

If he had sunk our adversaries in it, and had not supplied our necessaries in the wilderness during forty years, It would have sufficed us.

כמה מעלות טובות למקום עלינו :

אלו הוציאנו ממצרים ולא עשה בהם שפטים : דיינו

אלו עשה בהם שפטים ולא עשה באלהיהם : דיינו

אלו עשה באלהיהם ולא הרג את בכוריהם : דיינו

אלו הרג את בכוריהם ולא נתן לנו את ממונם : דיינו

אלו נתן לנו את ממונם ולא קרע לנו את הים : דיינו

אלו קרע לנו את הים ולא העבירנו בתוכו בחרבה : דיינו

אלו העבירנו בתוכו בחרבה ולא שקע צרנו בתוכו : דיינו

אלו שקע צרנו בתוכו ולא ספק צרכנו במדבר ארבעים שנה : דיינו

Blessed art thou, O Eternal, our God, King of the universe, Omnipotent! our Father, our King, our Strength, our Creator, our Redeemer, our Former, our Holy One, the Holy One of Jacob; our Shepherd, the Shepherd of Israel; the beneficent King who doeth beneficently unto all, who hath been, is, and ever will be beneficent unto us day after day. He hath dealt bountifully with us, he still dealeth bountifully with us, he will deal bountifully with us for evermore; granting us grace, favour, compassion, enlargement, deliverance, and prosperity, blessing, and salvation, consolation, sustenance and maintenance, mercy, life and peace, and every good: yea, of no good will be cause us to be deficient.

May the All-merciful reign over us for ever and ever!
May the All-merciful be blessed in heaven and earth!

May the All-merciful be praised throughout all generations, be glorified among us to everlasting, and be honored in our midst for ever and to all eternity! May the All-merciful sustain us with honor! May the All-merciful break the yoke of captivity from off our neck, and lead us in security to our land! May the All-merciful send us an abundant blessing on this house, and on the table at which we have eaten! May the All-merciful send us Elijah the prophet (of happy memory) that he may announce to us tidings of happiness, salvation, and consolation! May the All-merciful bless [my father* and instructor] the master of this house, and [my mother

* The names in this verse, within brackets, are omitted if the parents should not be present, and other names substituted in their stead.

ברוך אתה יי אלהינו סלך העולם האר אבינו
סלכנו אדינו בוראנו גאלנו יוצרנו קדושנו קדוש
יעלב רוענו רועה ישראל המלך הטוב והמטיב
לכל שבכל יום ויום הוא המטיב הוא המטיב הוא
מטיב לנו: הוא גמלנו הוא גומלנו הוא יגמלנו
לעד לחן לחסד ולרחמים ולרחמי ורחמי ורחמי
ברכה וישועה נחמה פרנסה וכלכלה ורחמים
ותמים ושלום וכל טוב ומכל טוב אל יחכרנו:

הרחמן הוא ימלוך עלינו לעולם ועד:
הרחמן הוא יתברך בשמים ובארץ:
הרחמן הוא ישתבח לדוד דודים ויתפאר בנו
לנצח נצחים ויתחדר בנו לעד ולעולמי עולמים:
הרחמן הוא יפרנסנו כבוד: הרחמן הוא ישבור
עלנו מעל צוארנו והוא יוליכנו קרובות לארצנו:
הרחמן הוא ישלח לנו ברכה טרפה בבית הזה
ועל שלחן זה שאכלנו עליו: הרחמן הוא
ישלח לנו ארתי אלהינו הנביא זכור לטוב וישע
לנו בשורות טובות ישועות ונחמות: הרחמן הוא
יברך אהי אבי מורי בעל הבית הזה (אחי ואמי

* The names in this verse, within brackets, are omitted if the parents should not be present, and other names substituted in their stead.

If he had supplied our necessities in the wilderness in the wilderness during forty years, and had not fed us with manna, It would have sufficed us.

If he had fed us with manna, and had not given us the Sabbath, It would have sufficed us.

If he had given us the Sabbath, but had not brought us near to Mount Sinai, It would have sufficed us.

If he had brought us near to Mount Sinai, but had not given us the Law, It would have sufficed us.

If he had given us the Law, and had not led us into the land of Israel, It would have sufficed us.

If he had led us into the land of Israel, and had not built the temple of his choice, It would have sufficed us.

Thus how numerous, and how oft repeated are the bounties which the Omnipresent has bestowed upon us! He brought us forth from Egypt – executed judgment upon the Egyptians – executed judgment also upon their gods: slew their first born, gave us their wealth, divided the sea for us, made us pass through its midst on dry land, sank our adversaries in it; supplied our necessities in the wilderness during forty years, fed us with manna, gave us the Sabbath, brought us near to Mount Sinai, gave us the Law, led us into the land of Israel, and built for us the temple of his choice to atone for our iniquities.

- אלו ספק צרכנו במדבר ארבעים שנה • דיינו ולא האכילנו את המן
- אלו האכילנו את המן • דיינו ולא נתן לנו את השבת
- אלו נתן לנו את השבת • דיינו ולא קירבנו לפני הר סיני
- אלו קירבנו לפני הר סיני • דיינו ולא נתן לנו את התורה
- אלו נתן לנו את התורה • דיינו ולא הכניסנו לארץ ישראל
- אלו הכניסנו לארץ ישראל • דיינו ולא בנה לנו את בית הבחירה

על אחת, כמה וכמה, טובה כפולה ומכפלת למקום עלינו • שהוציאנו ממצרים • ועשה בהם שפטים • ועשה באלהיהם • והרג את בכוריהם • ונתן לנו את ממונם • וקרע לנו את הים • והעבירנו בתוכו בחרבה • ושקע צרנו בתוכו • וספק צרכנו במדבר ארבעים שנה • והאכילנו את המן • ונתן לנו את השבת • וקירבנו לפני הר סיני • ונתן לנו את התורה • והכניסנו לארץ ישראל • ובנה לנו את בית הבחירה • לכפר על כל עונותינו:

and instructress] the mistress of this house, and with them, their household, their children, and all that belongs to them; us and all that belongs to us; even as our ancestors Abraham, Isaac, and Jacob were *severally* blessed in all things, through all things, and with all things, thus may he bless us, even all of us together, with a complete blessing, and let us say, Amen.

In the high heaven may they obtain for them and for us, the felicity of the Divine guardianship over our welfare, that we may receive a blessing from the Eternal, and righteousness from the God of our salvation, and that we may find grace and due regard in the eyes of God and man.

On Sabbath and the following till "life."

May the All-merciful cause us to inherit the day that is all Sabbath and repose in eternal life.

May the All-merciful cause us to inherit the day that is all happiness.

May the All-merciful render us worthy to behold the days of Messiah, and of the eternal life of a future state. He giveth great salvation to His king, and acteth mercifully towards His anointed, towards David and his progeny for ever. May he who maketh peace in his high heavens, in his mercy, grant peace unto us and unto all Israel, and say ye, Amen.

Fear the Eternal, ye his holy ones, for no want have

סודתי בעלה הבית הזה • אותם ואת-ביתם ואת-
זרעם ואת-כל-אשר להם אותנו ואת-כל-אשר לנו
כמו ששחברנו אבותינו אברהם יצחק ויעקב
בכל טבל כל כן וברך אותנו בכלנו יחד בברכה
שלמה ונאמר אמן :

בפרום ילקדו עליהם ועלינו זכור שיהי
למשמרת שלום ונשא ברכה מאת יי וצדקה
מאלהי ישענו : ונמצא-חן ושכל טוב בעיני
אלהים ואדם :

On Sabbath and till העולמים

הרחמן הוא יגחילנו ליום שבלו שבת ומנוחה
להי העולמים :

הרחמן הוא יגחילנו ליום שבלו טוב :

הרחמן הוא יזכנו לימות המשיח ולהי העולם
הבא : מגדל ישועות מלכו ועשה חסד למשיחו
לדוד ולזרעו עד עולם • עשה שלום בברזקו
הוא יעשה שלום עלינו ועל כל-ישראל ונאמר אמן :
ירא אתי קדושי כי אין טהסוד ליראיו :

Rabban Gamliel said, whoever does not make especial mention of these three things on the Passover, does not acquit himself of his duty, namely, the SACRIFICE OF THE PASSOVER, THE UNLEAVENED BREAD, and THE BITTER HERBS.

THE SACRIFICE OF THE PASSOVER, which our ancestors ate while the Temple stood, - for what reason was it eaten? Because the Omnipresent passed over the houses of our fathers in Egypt, as it is said, "You shall say, it is the sacrifice of the Passover unto the Eternal, who passed over the houses of the children of Israel in Egypt, when he smote the Egyptians, and delivered our houses ; and the people bowed themselves and worshipped."

And in contrast the Master of ceremonies of this Secular Anti-Zionist Companion of an Abridged Passover Haggadah says:

Whosoever does not make especial mention of Hillel the Elder:

What is hateful to you (such as genocide and collective punishments) do not unto your fellow man (that is any member of humankind). Alas, were it only true, as Hillel claimed, that this was the whole of the Law of Jewish tribes a true claim.

Take hold of the cakes in the dish and exhibit them to the assembly.

רבן גמליאל היה אומר • כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו • ואלו הן • פסח מצה ומרור :

פסח שהיו אבותינו אוכלים בזמן שבית המקדש היה קים • על שום מה • על שום שפסח הקדוש ברוך הוא על בתי אבותינו במצרים • שנאמר ואמרתם זבח פסח הוא לי, אשר פסח על-בתי בני-ישראל במצרים בנגפו את-מצרים ואת בתינו הציל ויקד העם וישתחוו:

וכנגד זה יאמר ראש הטקס של משנה חילונית אנטי-ציונית זו להגדה המקוצרת של פסח :

כל שלא שנה בפסח מאמרו של הלל הזקן לא יצא ידי חובתו • מה ששנוא עליך (כגון ג'נוסייד וענשים קולקטיביים) אל תעשה לחברך (היינו לא תעשה לאף בן אנוש) • הלוואי והייתה קביעתו של הלל הזקן אמת כי זוהי כל תורתם של השבטים היהודיים :

נוטל את המצות בקערה ומראה למסבים ואומר :

and who hath brought us to the enjoyment of this night to eat thereon unleavened bread and bitter herbs. Thou, O Eternal, our God, and God of our fathers, mayest thou bring us to enjoy in peace other solemn feasts, and sacred seasons, which now advance towards us, that we may rejoice in the building of thy city, and exult in thy holy service; that we may there eat of the sacrifices and of the paschal offerings, whose blood shall be sprinkled upon the side of thine altar, to render us acceptable. Then shall we, with a new hymn, give thanks to thee for our deliverance, and for the redemption of our souls.—Blessed art thou, O Eternal, who hath redeemed Israel.

Blessed art thou, O Lord, our God, who createst the fruit of the vine.

Drink the second cup of wine.

WASHING THE HANDS.

Wash the hands and say:—

Blessed art thou, O Eternal, our God! King of the universe, who hast sanctified us with thy commandments, and commanded us to cleanse the hands.

BREAKING THE CAKE.

Take the two whole cakes and the broken one, and say the following blessings; after which put down the third cake, and give to each

הגדה של פסח

ל

כפירים רשו ורעבו ודרשו יי לא יחקרו כל-
טוב: הודו ליי בייטוב ביי לעולם חסדו: פותח
את הדיק ומשבוע לכלי רצון: ברוך הנבר
אשר יבטח ביי והיה יי מבטחו: יי עו לעמו
יתן יי יברך את עמו בשלום:

On drinking the third cup of wine say—

ברוך אתה יי אלהינו כלך העולם בורא פרי
הגפן:

Open the door and say—

שפוך חמתך אלהים אשר לא ידעך ועל-
ממלכות אשר בשמך לא קראו: ביי אכל את
יעקב ואת ינוהו השטן:

שפך עלים ועמך וברוך אתך ישנים: תרדף
באף ומשטרים מתחת שמי יי:

Fill the cups and say—

הלל

SAY THE HALLEL.

Pa. 27c. לא לנו יי לא לנו ביי לשמך מן כבוד
על חסדך על אמתך: לפיה יאמרו הגוים איהנא

THIS UNLEAVENED BREAD which we now eat, - what does it import? It is eaten because the dough of our putative ancestors had not time to become leavened ere the presumed supreme King of kings, the Most Holy, blessed be He, revealed Himself to them, and redeemed them; as it is said, "They baked unleavened cakes of the dough which they had brought out of Egypt, for it was not leavened, because they were thrust out of Egypt, and could not tarry, neither had they made any provision for themselves.

Take the bitter herb (lettuce or horseradish) and exhibit it to the company.

This BITTER HERB which we eat, - what does it import? It is eaten because the Egyptians are alleged to have embittered the lives of our putative ancestors in Egypt, as it is said, "They embittered their lives with hard bondage, in mortar and brick, and in all manner of labour in the field. All their labour was imposed upon them with rigor."

In every generation each individual is bound to regard himself or herself as if he or she had personally gone forth from Egypt, as it is said, "And you shall relate to your children in that day, saying, this is on account of what our alleged ancestors did for me when I came forth from Egypt:" thus, it was not only our alleged ancestors who were redeemed, but us also, together with all humanity, did they redeem with them, as it ought to have been said in the foundation myth of the bringing forth of the Hebrew tribes out of Egypt: And we came forth from there, in order to bring us and all of humanity the liberty which we swore unto our ancestors.

מצה זו שאנו אוכלין על שום מה • על שום שלא הספיק בצקם של אולי אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם כביכול מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא וגאלם • שנאמר ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עגת מצות כי לא חמץ כי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה וגם צדה לא עשו להם:

נוטל את המרור (חסה או חזרת) ומראה למסבים ואומר:

מרור זה שאנו אוכלין על שום מה • על שום שמררו המצרים כביכול את חיי אולי אבותינו במצרים • שנאמר • וימררו את חייהם בעבדה קשה בחמר ובלבנים ובכל עבדה בשדה את כל-עבדתם אשר עבדו בהם בפרך:

בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים • שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא לאמור בעבור זה נעשה לי בצאתי ממצרים: לא כביכול אבותינו בלבד נגאלו • אלא אף אנו וכל בני האדם נגאלנו עמהם שכפי שראוי היה שיאמר במתוס המכונן של הוצאתם ממצרים של השבטים העבריים ויצאנו משם למען הביא אתנו ואת כל בני האדם לתת לכלנו את החרות אשר נשבענו לאבתנו:

of the company present a piece of the whole and second half cake, and eat both together.

Blessed art thou, O Eternal, our God! King of the universe, who bringest forth bread from the earth.

Blessed art thou, O Eternal, our God! King of the universe, who hast sanctified us with thy commandments, and commanded us to eat unleavened bread.

EATING OF THE BITTER HERBS.

Take some bitter herbs, which dip in with the "Charoseth," and say:—

Blessed art thou, O Eternal, our God! King of the universe, who hast sanctified us with thy commandments, and commanded us to eat bitter herbs.

EATING THE CAKE AND BITTER HERBS TOGETHER.

Break the undermost cake, and distribute it with some bitter herb and "charoseth," then say:—

This we eat without ablutio or blessing, in memory of the sanctuary, even as Hillel did.

Thus did Hillel during the existence of the temple: he took unleavened bread, and bitter herbs, and ate them together, in order to fulfil what is said in the Law, "With unleavened bread and bitter herbs shall they eat it."

of the company present a piece of the whole and second half cake, and eat both together.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על אכילת מצה:

מרור

EATING OF THE BITTER HERBS.

Take some bitter herbs, which dip in with the "Charoseth," and say:—

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על אכילת מרור:

כרך

EATING THE (מצה) CAKE AND BITTER HERBS TOGETHER.

Break the undermost cake, and distribute it with some bitter herb, and "charoseth," then say:—

זכר למקדש כהיל:

בן עשה הלל בזמן שביית המקדש קים יהיה בורך מצה וקרור ואוכל ביחד לקים פרה שנאמר על מצות ומררים יאכלהו:

Lift up the cup of wine and say:—

Therefore, we are bound to thanks, praise, laud, glorify, extol, honour, bless, exalt, and give reverence to those who perhaps performed for our fathers, and for us, all these achievements, namely, those who would have brought us forth, together with all humanity, from slavery to freedom; from sorrow to joy; from mourning to festivity; and from servitude to redemption. Let us therefore sing a new song in their presence. Hallelujah!

Hallelujah! Praise the World! Give praise, you who stand in awe of Infinity! Praise ye the mystery of Universe! May the silence of Infinity be blessed from now even to all perpetuity. From where the sun rises unto where it sets, the mystery of Infinity is praised. High above all language is Infinity, its glory imbedded in the Universe. Who is like unto Infinity, our Cosmos, which dwells on high and low? Which Order regards what is in heaven and on earth on an equal footing. We, finite beings, may raise up the poor from the dust from the dunghill or lift up the needy, to seat him with mortal princes, with the princes of our people in this merely finite life. Human medicine may restore the barren woman to her household, as the joyful mother of children. But such achievement pales against the glory of infinity of nature. Hallelujah Universe! Hallelujah World! Hallelujah Humanity!

מגביהין את הכוס ואומר:

לפיכך אנחנו חיבים להודות להלל לשבח לפאר לרומם להדר לברך לעלה ולקלס. אלו שאולי עשו לאבותינו ולנו את כל המעשים האלו שהיו אמורים להוציאנו יחד עם כל בני האדם מעבדות לחירות. מיגון לשמחה. ומאבל ליום טוב. ומאפלה לאור גדול. ומשעבוד לגאלה. ונאמר לפניו שירה חדשה הללויה:

הללויה! הללו אתם הנרעשים מאינסופיותו של היקום: הללו את המסתורין שביסודה של הבריאה: יהי הס האינסוף מבורך מעתה ועד עולם: ממזרח שמש עד מבוא מהולל שם המסתורין שביסודה של הבריאה: רם על כל לשון הוא האינסוף על היקום כבודו: מי כאינסוף יקומנו המגביהי כמו המשפילי לשבת, מי כסדר הבריאה אשר בשמים כמו בארץ חד הם: אנחנו, ישויות סופיות היננו מקימי מעפר דל, מאשפת נרים אביון בלבד: להושיבי עם נדיבים בשר ודם, עם נדיבי עמנו שזמנם קצוב: מדע רפואתנו המושיבי עקרת הבית, אם הבנים שמחה מתגמד נוכח פאר אינסוף הטבע: הללויה יקום: הללויה עולם: הללויה בני-אדם!

PREPARE THE TABLE FOR THE REPAST.
EAT THE HIDDEN.

After supper the half of the middle cake, which has been put aside at the commencement of the Service, is distributed among all present, who eat it leaning. This is called the "afcomen," after which no food must be taken during that evening.

The third cup is then filled, and

SAY GRACE AFTER MEAT.

He who says Grace commences :—

Let us say grace.

To which the Company reply :—

Blessed be the name of the Eternal, from now unto eternity.

If ten men or more have eaten at the table, he who says Grace commences thus :—

Let us bless our God, of whose gifts we have eaten.

To which the others respond :—

Blessed be our God, of whose gifts we have eaten, and through whose goodness we exist.

He then repeats :—

Blessed be our God, of whose gifts we have eaten, and through whose goodness we exist.

שֶׁלֶחַן עֹרֵךְ
PREPARE THE TABLE FOR THE REPAST.

צפון

After supper the half of the middle cake, which has been put aside at the commencement of the Service, is distributed among all present, who eat it leaning. This is called the "afcomen," after which no food must be taken during that evening.

The third cup is then filled, and Grace said as follows :—

כִּרְךָ

סדר ברכת המזון

GRACE AFTER MEALS.

He who says Grace commences :—

רבותי נברך :

To which the Company reply :—

יהי שם יי מבורך מְטַהֵר וְעַד עוֹלָם :

If ten men or more have eaten at the table, he who says Grace commences thus :—

נברך אלהינו שאכלנו משלך :

To which the others respond :—

ברוך אלהינו שאכלנו משלך ובטובו תיינו :

He then repeats :—

ברוך אלהינו שאכלנו משלך ובטובו תיינו :

When Israel perhaps went forth from Egypt, the putative house of Jacob presumably from the people of barbarous tongue ; humanity became its sanctuary and all nations his guardians. The sea beheld and fled ; Jordan was driven backwards. The mountains skipped like rams, the hills like lambkins. What ailed you, O sea, that you fled ? O Jordan, that you were driven backward ? O mountains, that you skipped like rams ; you hills like lambkins ? Tremble, O earth ! in the presence of the infinity of the Universe : where the rock is turned into a pool of water, - the flinty rock into a fountain of water.

Blessed are you, O World, our Universe, Order of the Cosmos, that enables the redemption of all persons, including our person and perhaps the redemption of our ancestors possibly from Egypt, leading to the enjoyment of this night on which we eat unleavened bread and bitter herbs. Thus Universe, our world and the world of our ancestors may enable us to enjoy in peace other solemn feasts, and sacred seasons, which now advance towards us, that we may rejoice in the building of our city, and exult in our service ; and we shall there eat the foods and vegetables whose harvest shall reach each and every hungry man, woman and child on the face of the earth. Then we shall give thanks to the pursuit of truth in a new song about our deliverance and the redemption of our souls. Blessed are you, O conscience, redeeming all of humanity including Israel.

Blessed are you, O World, our Universe, Order of the Cosmos, wherein the fruit of the vine was created.

בצאת ישראל אולי ממצרים, בית יעקב כביכול מעם לעז, הייתה האנושות לקודשו, כל העמים מגוננו. הים ראה וינס, הירדן יסב לאחור. ההרים רקדו כאילים, גבעות - כבני צאן. מה לך הים כי תנוס, הירדן - תסב לאחור, ההרים - תרקדו כאילים, גבעות - כבני צאן. מלפני האינסוף חולי ארץ, מלפני הס היקום. ההפכי הצור אגם מים, חלמיש - למעינינו מים.

ברוך אתה היקום, עולמנו, סדר הבריאה המאפשר גאולת כל בני האדם ובכללה גאולתנו ואולי גאולת אבותינו יתכן ממצרים, והגענתנו ללילה הזה לאכל בו מצה ומרור. כן היקום, עולמנו ועולם אבותינו יגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתנו לשלום, שמחים בבנין עירנו וששים בעבודתנו. ונאכל שם מן המאכלים ומן הירקות אשר יגיע יבולם עד אחרון הרעבים על פני האדמה לרצון, ונודה לרדיפת האמת בשיר חדש על גאלתנו ועל פדות נפשנו. ברוך אתה המצפון גאל כל בני האדם ובכללם ישראל.

ברוך אתה היקום, עולמנו, סדר הבריאה, בו נברא פרי הגפן:

If three men, and less than ten, have eaten at the table, he who says Grace commences thus:—

Let us bless him whose gifts we have eaten, and through whose goodness we exist.

To which the others respond:

Blessed be he of whose gifts we have eaten, and through whose goodness we exist.

He then repeats:

Blessed be he of whose gifts we have eaten, and through whose goodness we exist.

Blessed be he and blessed be his name.

Blessed art thou, O Eternal, our God! King of the universe, for thou art he who feedeth the whole world with his goodness; with grace, kindness, and compassion, he giveth food to all flesh, for his mercy endureth for ever. And through his abundant goodness food hath never yet failed us, nor will fail us for evermore: for it is because of his own great name that he feedeth and sustaineth all, and doeth good unto all, and provideth food for all his creatures which he hath created. Blessed art thou, O Eternal! who feedest all.

We give thanks unto thee, O Eternal, our God! because thou didst cause our ancestors to inherit the good, desirable, and ample land: and because thou, O Eternal, our God! didst bring us forth from the land of Egypt, and

If three men, and less than ten, have eaten at the table, he who says Grace commences thus:—

ברוך שאכלנו משלו:

To which the others respond:

ברוך שאכלנו משלו ובטובו חיינו:

He then repeats:

ברוך שאכלנו משלו ובטובו חיינו:

ברוך הוא וברוך שמו:

ברוך אתה יי אלהינו סלף העולם הון את-העולם כלו בטובו בהן בחסד וברחמים הוא-נותן לחם לכל-בשר כי לעולם חסדו: ובטובו הנדול תמיד לא-יחסר לנו ואל יחסר-לנו מזון לעולם ועד: בעבור שמו הנדול כי הוא ין ומפרנס לכל ומטיב לכל וממין מזון לכל-בריותיו אשר ברא ברוך אלהי יי הון את-הכל:

נודה קך יי אלהינו על שהנהלת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה ועל שהוצאתנו יי אלהינו מארץ מצרים ופדיתנו מבית עבדים ועל

Drink the second cup of wine.

WASHING THE HANDS

Blessed are you, O World, our Universe, Order of the Cosmos, wherein we are sanctified with a conscience; and with love we have been given, O Universe, our World! the concept of Tradition and inspired the ritual of cleansing our hands.

BREAKING THE CAKE

Take the two whole cakes and the broken one, and say the following blessing; after which put down the third cake, and give to each of the company present a piece of the whole and the second half cake, and eat together.

Blessed are you, O World, our Universe, Order of the Cosmos, who brings forth bread from the earth.

Blessed are you, O World, our Universe, Order of the Cosmos, wherein we have been sanctified with a conscience, given the concept of Tradition, and inspired to eat unleavened bread.

EATING OF THE BITTER HERBS

Take some bitter herbs, which dip in with the "Charoseth," and say :-

Blessed are you, O World, our Universe, Order of the Cosmos, wherein we have been sanctified with a conscience, given us the concept of Tradition, and inspired us to eat bitter herbs.

שותין כוס שני ואומר :-

ברוך אתה היקום, עולמנו, סדר הבריאה • מקום בו קודשנו במצפון • ותתן- לנו היקום, עולמנו באהבה את דמיון המסורת ואת טקס נטילת הידים.

רחץ

נוטלין את הידים ואומרים:

ברוך אתה היקום, עולמנו, סדר הבריאה • מקום בו קודשנו במצפון • ותתן- לנו היקום, עולמנו באהבה את דמיון המסורת ואת השראת טקס נטילת הידים.

מוציא מצה.

יקח המצות בסדר שהניחו, הפרוסה בין שתי השלמות, ויאחז שלשתן בידו ויברך "המוציא" בכונה על העליונה ו"על אכילת מצה" בכונה על הפרוסה. אחר כך יבצע כזית מן העליונה השלמה וכזית שני מן הפרוסה ויטבלם במלח, ויאכל בהסבה שני הזיתים:

ברוך אתה היקום, עולמנו, סדר הבריאה, המוציא לחם מן הארץ. ברוך אתה היקום, עולמנו, סדר הבריאה, מקום בו קודשנו במצפון וניתן- לנו דמיון המסורת והשראת טקס אכילת מצה.

מרור

כל אחד מהמסבים לוקח כזית מרור ומטבלו בחרוסת ואומר:

ברוך אתה היקום, עולמנו, סדר הבריאה, מקום בו קודשנו במצפון וניתן- לנו דמיון המסורת והשראת טקס אכילת מרור.

they who fear him. Even young lions lack and suffer hunger; but they who seek the Eternal shall not lack any good. Give thanks unto the Eternal, for he is good, for his mercy endureth for ever. Thou openest thine hand, and satisfiest the desire of every living being. Blessed is the man who trusteth in the Eternal; for the Eternal will be his protection. The Eternal will give strength to his people: the Eternal will bless his people with peace.

On drinking the third cup of wine say—

Blessed art thou, O Lord, our God, who createst the fruit of the vine.

Open the door and say—

Pour out thy wrath upon the heathen who will not acknowledge thee, and upon the kingdoms who invoke not thy name, for they have devoured Jacob and laid waste his dwelling place.

Pour out thine indignation upon them, and let thy glowing anger overtake them. Pursue them in wrath and destroy them from under the heavens of the Eternal.

Fill the cups and say—

H A L L E L.

Ps. cxv.—Not unto us, O Eternal! not unto us, but unto thy name give glory, for the sake of thy mercy and thy truth. Wherefore should the nations say, Where now is

ברוך שחתמת בבשרנו ועל תורתך שלמהתנו ועל הקד שהורעתנו ועל חיים חן וחסד שהונתנו ועל אכילת קזון שאתה זן ומפרנס אותנו תמיד בכל יום ובכל עת ובכל שעה:

ועל הכל "אלהינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך יתברך שמך בפי כל יחי תמיד לעולם ועד: בפתוב ואכלת ושבעת וברכת אתי" אלהיך עליהארץ הפכה אשר נמולך ברוך אתה "עליהארץ ועל המזון:

רחם "אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך ועל סלכות בית דוד משיחך ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו: אלהינו אבינו רענו זוננו פרנסנו וכלכלנו ותרונונו והינוח לנו "אלהינו מברך סבל צרותינו ונא אל תצדיכנו "אלהינו לא לדי סתנת בשר ודם ולא לדי חלואתם כי אם לךך הפלאה הפתוחה הקדושה והרחבה שלא נבוש ולא נכלם לעולם ועד:

EATING THE CAKE AND THE BITTER HERBS TOGETHER

Break the undermost cake, and distribute it with some bitter herb and the "charoseth," then say :-

This we eat without ablution or blessing, in memory of the heathen sanctuary, even as Hillel did.

Thus did Hillel during the possible existence of the heathen temple : he took unleavened bread, and bitter herbs, and ate them together, in order to fulfil what is said in Tradition, "With unleavened bread and bitter herbs shall they eat it."

PREPARE THE TABLE FOR THE REPAST

EAT THE HIDDEN MATZAH

After supper the half of the middle cake, which had been put aside at the commencement of the Service is distributed among all present, who eat it leaning. This is called the "afikomen," after which no food must be taken during the evening.

כורך

כל אחד מהמסבים לוקח כזית מן המצה השלישית עם כזית מרור, כורכם יחד ואומר:

זכר למקדש האילולי כהלל. כן עשה הלל בזמן שבית המקדש האילולי אולי היה קיים: היה כורך מצה ומרור ואוכל ביחד, לקיים מה שנאמר: על מצות ומררים יאכלהו.

שלחן עורך

צפון

אחר גמר הסעדה לוקח כל אחד מהמסבים כזית מהמצה שהיתה צפונה לאפיקומן ואוכל ממנה כזית בהסבה. וצריך לאכלה קדם חצות הלילה.

their God? Our God is in the heavens; He hath made whatsoever he pleased. But their idols of silver and gold are the work of human hands. They have mouths, but speak not: they have eyes, but see not. They have ears, but hear not: they have nostrils, but smell not. They have hands, but feel not: they have feet, but walk not; neither is there any utterance in their throat. May those who make them and every one who trusteth in them become like them. Israel, trust thou in the Eternal, he is thy help and shield. O house of Aaron, trust in the Eternal, he is your help and shield. Ye who venerate the Eternal, trust in the Eternal, he is your help and shield.

The Eternal who hath ever been mindful of us, will bless us, he will bless the house of Israel, he will bless the house of Aaron. He will bless those who venerate the Eternal, both small and great. May the Eternal increase you more and more, you and your children. Blessed are ye of the Eternal, who made heaven and earth. The heavens are the heavens of the Eternal; but the earth hath he given to the children of men. The dead praise not the Eternal, nor they who descend into the silent grave. But we will bless the Eternal henceforth, and for ever. Halleluyah.

Ps. cxvi.—It is pleasing unto me that the Eternal hath graciously heard my voice, and my supplications. For he hath inclined his ear unto me, therefore will I invoke him whilst I live. Should the struggles of death compass me, the pangs of the grave seize me, were trouble and sorrow

אלהיהם: ואלהינו בשמים כל אשר-הפין עשה: עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם: פה להם ולא ידברו עינים להם ולא יראו: אזנים להם ולא ישמעו אף-להם ולא ידחיון: ידיהם ריא ימיהן רגליהם ולא יהלכו לא יקנו בגדונם: כמותם יהיו עשיהם כל אשר-בטח בהם: ישראל בטח ב' עורם וקננם הוא: בית אהרן בטחו ב' עורם וקננם הוא: יראי ' בטחו ב' עורם וקננם הוא:

י זכרנו יברך יברך את-בית ישראל יברך את-בית אהרן: יברך יראי ' הקטנים עם-הגדולים: יסף ' עליכם ועל-בניכם: ברוכים אתם ל' עשה שמים וארץ: השמים שמים ל' והארץ נתן לבני-אדם: לא-המתים הללויה ולא כל-יודי דומה: ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם הללויה:

Ps. cxvi. אתבתי ביישמעו ' ארתיקולי תחטני: פיהקה אנו לי ובמי אקרא: אפניו | תבלי-מות ומצרי שאול מצאוני צרה וטון אמצא: ובשם '

The third cup is then filled and

SAY GRACE AFTER MEAL

He who says grace commences :-

Let us say grace.

To which the Company shall reply :-

Blessed be the mystery of Infinity from now unto eternity.

If ten or more adults have eaten at the table, he who says Grace commences thus :-

Let us bless our World whose gifts we have eaten.

To which the others respond :-

Blessed be our World, of whose gifts we have eaten, and through whose goodness we exist.

He then repeats :-

Blessed be our World, of whose gifts we have eaten, and through whose goodness we exist.

If three men, and less than ten, have eaten at the table, he who says Grace commences thus :-

Blessed be our World, of whose gifts we have eaten.

To which the others respond :

Blessed be our World, of whose gifts we have eaten, and through whose goodness we exist.

מוזגין כוס שלישי ומברכין ברכת המזון.

ברך

המזמן פותח :

רבותי נבר

המסבים עונים:

יהי מסתורין האינסוף מבורך מעתה ועד עולם.

עשרה או יותר שאכלו כאחד חיבין לזמן והמזמן פותח :

ברשות מרנן ורבנן ורבותי, נברך (עולמנו) שאכלנו משלו.

המסבים עונים:

ברוך (עולמנו) שאכלנו משלו ובטובו חיינו.

המזמן חוזר ואומר :

ברוך (עולמנו) שאכלנו משלו ובטובו חיינו.

שלשה (ופחות מעשרה) שאכלו כאחד חיבין לזמן והמזמן פותח :

ברוך (עולמנו) שאכלנו משלו :

המסבים עונים:

ברוך (עולמנו) שאכלנו משלו ובטובו חיינו :

Let Israel now declare—that his mercy endureth for ever.

Let the house of Aaron now declare—that his mercy endureth for ever.

Let those who venerate the Eternal now declare—that his mercy endureth for ever.

In straitness I called on the Eternal, and the Eternal answered me with enlargement. The Eternal is for me, I will not fear: what can man do unto me? The Eternal is with me, and those who help me: I therefore shall see the confusion of those who hate me. It is better to trust in the Eternal than to rely on man. Better is it to trust in the Eternal, than to rely on princes. All nations beset me around; but in the name of the Eternal will I cut them off. They surrounded me, yea, they encompassed me about; but in the name of the Eternal will I cut them off. They compassed me about like bees, they flashed round me as a fire of thorns; but in the name of the Eternal will I cut them off. They thrust sore at me, that I might fall: but the Eternal supported me. The Eternal is my strength and song, and he is become my salvation. The voice of joyous song and salvation resounds in the tabernacles of the righteous: "The right hand of the Eternal hath done valiantly: the right hand of the Eternal is exalted; the right hand of the Eternal hath done valiantly. I shall not die yet, but shall live to proclaim the works of the Eternal. He hath indeed chastised me, but he hath not given me over unto death. Open the gates of righteousness for me, that I may enter through them, to praise the Eternal. This is the gate of the Eternal into which the righteous shall enter. I will praise thee, for thou hast answered me, and art become my salvation. [I will, &c.] The stone which the builders rejected, hath become the corner head-stone. [The stone, &c.] This is from the Eternal: it is marvellous in our eyes. [This is from, &c.]

יאמרנא ישראל בני לעולם חסדו :
יאמרו נא בית-אהרן בני לעולם חסדו :
יאמרו נא יראי יי בני לעולם חסדו :

סוד-מצד קראתי יה ענני במרחבתי : יי לי לא
איךא סה-יגשה לי אדם : יי לי בעורי ואני אראה
בשנאי : טוב לחסות בני מבטח באדם : טוב לחסות
בני מבטח בנדיבים : כל-גוים סכבוני בשם יי
בי אמילם : סבוני גם סב וני בשם יי בי אמילם .
סבוני כרברים דעכו באש קוצים בשם יי בי
אמילם : דחה דחיתני לנפל ויי עורני : עי וחסרת
יה ויה-לי לישועה : קול רנה וישועה באהלי
צדיקים ימין יי עשה חיל : ימין יי רוממה ימין יי
עשה חיל : לא-אמות בני אחיה ואספר מעשי-יה :
יפר ישרני יה ולמות לא נתנני : פתח-לי שערי-צדק
אבא-בם אודה יה : זה השער ליי צדיקים יבאו בו :
(repeat) אודך בי עניתני ותהילי לישועה :
(repeat) אבן סאסו הבונים היתה לראש פגרה :
(repeat) כאת יי היתה זאת היא נפלאות בעינינו :

We give thanks to you, O Eternal, our God !, because you caused our ancestors to inherit the good, desirable and ample land :

and passages subsequent to the said sentence in the traditional text of the Haggadah such as has been applied to criminally utilized, inter alia, to rationalize and legitimate the odious political-Zionist settler-colonial project in Palestine deserves unreserved condemnation:

And be further aware (as pointed out in the INTRODUCTION, above) that the high pitch of the genocidal incitement of the traditional text of the Passover Haggadah:

Pour out Your wrath upon the nations that know You not, and upon the kingdoms that call not upon Your name; for they have consumed Jacob and laid waste his habitation. Pour out Your rage upon them and let Your fury overtake them. Pursue them in anger and destroy them from under the heaven of the Eternal.

has been doctored in the edition upon which this text is based as:

Pour Your wrath upon the heathen who will not acknowledge you, and upon the kingdoms who invoke not your name, for they have devoured Jacob and laid waste his dwelling place.

נודה לך יי אלוהינו על שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה ...

ובפסקאות העוקבות משפט זה בנוסח המסורתי של ההגדה בין השאר לצורך הצדקה והענקת הכרה לפרוייקט הציוני-מדיני המביש בפלסטין ראוי להוקעה בכל לשון של גינוי.

וחובה עלינו לשוב ולשנן שוב ושוב (כפי שכבר ציינו בהקדמה לעיל) כי הפסקה בה מגיעה ההסתה של הנוסח המסורתי של טקסט ההגדה של פסח לשיאה:

שפך חמתך אל הגוים אשר לא ידעוך ועל ממלכות אשר בשמך לא קראו. כי אכל את יעקב ואת נוהו השמו. שפך עליהם זעמך וחרון אפך ישיגם. תרדף באף ותשמידם מתחת שמי יי.

שופך במהדורה זו בנוסח האנגלי:

שפך חמתך אל עובדי האלילים אשר לא ידעוך ועל ממלכות אשר בשמך לא קראו.

This is the day which the Eternal hath appointed, we will rejoice, and be glad thereon. [This, &c.]

O Eternal! save us now we beseech thee. O Eternal! save us now we beseech thee.

O Eternal! send now prosperity we beseech thee! O Eternal! send now prosperity we beseech thee!

Blessed be he who cometh in the name of the Eternal: we from the house of the Eternal do bless you. [Blessed, &c.] God is Eternal; and he hath enlightened us. Bring the sacrifice bound with myrtle branches to the horns of the altar. [God is Eternal, &c.] Thou art my God, and I will praise thee; O my God, I will extol thee! [Thou art, &c.] O give thanks unto the Eternal, for he is good, for his mercy endureth for ever. [O give thanks, &c.]

All thy works praise thee, O Eternal! thy pious servants, with the righteous who perform thy will, and thy people, the house of Israel, with joyful song give thanks, bless, praise, glorify, extol, reverence, sanctify, and acknowledge thy kingly name, O our King! for to thee it is proper to offer thanksgiving, and pleasant to sing praise to thy name, for thou art God from everlasting to everlasting.

PSALM cxxxvii.—O give thanks unto the Lord, for he is good: for his mercy endureth for ever.

O give thanks to the God of gods: for his mercy endureth for ever.

O give thanks to the Lord of lords: for his mercy endureth for ever.

To him who alone performeth great wonders: for his mercy endureth for ever.

To him who with supreme understanding made the heavens: for his mercy endureth for ever.

To him who stretched out the earth above the waters: for his mercy endureth for ever.

To him who made great lights: for his mercy endureth for ever.

זה היום עשה יי נגילה ונשמחה בו : (repeat)

אָנָּא יי הוֹשִׁיעָה נָּא : אָנָּא יי הוֹשִׁיעָה נָּא :

אָנָּא יי הַצְּלִיחָה נָּא : אָנָּא יי הַצְּלִיחָה נָּא :

בְּרוּךְ הוּא בְּשֵׁם יי בְּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יי : (repeat)

אֵל יי וַיֵּאָר לָנוּ אֲכַרְוּחַג בְּעַבְתִּים עַד קַרְנוֹת

הַמִּזְבֵּחַ (repeat) אֵלֵינוּ אֲתָה וְאֲנִי אֱלֹהֵי אֲרוֹמְמֶךָ :

(repeat) הוֹדוּ לַיי בִּיטוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ :

וְהַלְלוּ יי אֱלֹהֵינוּ (עַל) כֵּל מַעֲשֵׂיךָ • וְחַסְדֵיךָ

צְדִיקִים עוֹשֵׂי רִצְוֶךָ וְכֵל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרַנָּה

יֹדוּ וְיִבְרְכוּ וְיִשְׁבְּחוּ וְיִפְאָרוּ וְיִרְמְמוּ וְיַעֲרִיצוּ וְיִקְדְּשׁוּ

וְיַמְלִיכוּ אֶת שִׁמְךָ מְלַכְנוּ כִּי לָךְ טוֹב לְהוֹדוֹת

וְלִשְׁמַךְ גָּאֹר לְפָנֶיךָ כִּי מַעֲלָם וְעַד עוֹלָם אֲתָה

אֵל :

הוֹדוּ לַיי כִּי טוֹב

כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ : הוֹדוּ לְאֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים

כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ : הוֹדוּ לְאֱדֹנֵי הָאֲדֹנִים

כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ : לַעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבָרוּךְ

כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ : לַעֲשֵׂה הַשְּׁמַיִם בְּתַבְנִיחַ

כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ : לְרֹמֵעַ הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם

כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ : לַעֲשֵׂה אוֹרִים גְּדוֹלִים

The alternative text would read as follows:

On drinking the third cup of wine say –

Blessed are you, O World, our Universe, Order of the Cosmos, wherein the fruit of the vine was created.

Open the door and say –

May the villains who fail to recognize the values of the Universal Declaration of Human Rights, and the individuals who violate the voice of conscience to love their neighbours as they would love themselves, be brought to justice before the International Criminal Court; for they have consumed innocent people among all nations, including the nation of Jacob, and laid waste their habitation. May Justice be visited upon them, and may the rule of international law overtake them. May they be pursued without vengeance and come to repent and acknowledge our shared humanity under the heavens of the Universe.

הנוסח האלטרנטיבי של הפסקה המגונה לעיל:

שותין כוס שלישי ואומר –

ברוך אתה היקום, עולמנו, סדר הבריאה, בו נברא פרי הגפן:

פותחין את הדלת ואומר –

מי ייתן והרשעים אשר לא ידעו לכבד את ערכי ההכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם :

כמו גם בני האדם אשר חיללו את צו מצפונם לאהוב את רעם כמוהם • יבואו למשפט בפני בית משפט פלילי בינלאומי : כי אכל חפים ותמימים בני כל העמים, ובכללם את-יעקב • ואת נוהם השמו : מי יתן ויבואו למשפט צדק, והחוק הבינלאומי ישיגם : יירדפו עד חרמה, אך ללא נקמה, ישפטו וישוּבו להנחם על רשעתם, ולכבד את כלל האנושות אשר מתחת שמי האינסוף •

The sun to rule by day: for his mercy *endureth for ever*.
 The moon and the stars to rule by night: for his mercy *endureth for ever*.
 To him who smote the Egyptians in their first-born: for his mercy *endureth for ever*.
 And brought forth Israel from among them: for his mercy *endureth for ever*.
 With a mighty hand and a stretched-out arm: for his mercy *endureth for ever*.
 To him who divided the Red Sea into parts: for his mercy *endureth for ever*.
 And caused Israel to pass through the midst of it: for his mercy *endureth for ever*.
 But overthrew Pharaoh and his host in the Red Sea: for his mercy *endureth for ever*.
 To him who led his people through the wilderness: for his mercy *endureth for ever*.
 And smote great kings: for his mercy *endureth for ever*.
 And slew mighty kings: for his mercy *endureth for ever*.
 Sihon king of the Amorites: for his mercy *endureth for ever*.
 And Og king of Bashan: for his mercy *endureth for ever*.
 And gave their land as a heritage: for his mercy *endureth for ever*.
 As a heritage to his servant Israel: for his mercy *endureth for ever*.
 Who remembered us in our low state: for his mercy *endureth for ever*.
 And redeemed us from our oppressors: for his mercy *endureth for ever*.
 Who giveth food to all flesh: for his mercy *endureth for ever*.
 O give thanks unto the God of heaven: for his mercy *endureth for ever*.

לה הגדה של פסח

את־השמש לְמַשְׁלַת בַּיּוֹם כִּי לְעוֹלָם הָסֵדוּ :
 אֶת־הַיָּרֵחַ וְכּוֹכְבֵי לַמַּשְׁמָלֹת בְּלַיְלָה כִּי לְעוֹלָם הָסֵדוּ :
 לַמֶּכָּה מִצְרַיִם בְּבְכוֹרֵיהֶם כִּי לְעוֹלָם הָסֵדוּ :
 וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מֵמִצְרַיִם כִּי לְעוֹלָם הָסֵדוּ :
 בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֵרוּעַ נְטוּיָה כִּי לְעוֹלָם הָסֵדוּ :
 לַעֲדוּת יַמ־סוּף לַנְּזָרִים כִּי לְעוֹלָם הָסֵדוּ :
 וְהַעֲבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ כִּי לְעוֹלָם הָסֵדוּ :
 וַעֲרַף פְּרַעֲהוּ וְחֵילוֹ בַּיַּם־סוּף כִּי לְעוֹלָם הָסֵדוּ :
 לְמַלְכֵיךְ עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם הָסֵדוּ :
 לַמֶּכָּה מְלָכִים גְּדוֹלִים כִּי לְעוֹלָם הָסֵדוּ :
 וְהָרַג מְלָכִים אֲדִירִים כִּי לְעוֹלָם הָסֵדוּ :
 לְסִיחֹן מֶלֶךְ הָאֲמֹרִי כִּי לְעוֹלָם הָסֵדוּ :
 וְלֹעֶג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן כִּי לְעוֹלָם הָסֵדוּ :
 וְנָתַן אֶרֶץ לְנַחֲלָה כִּי לְעוֹלָם הָסֵדוּ :
 נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ כִּי לְעוֹלָם הָסֵדוּ :
 שֶׁשִּׁשְׁפַּלְנוּ זָכַר לָנוּ כִּי לְעוֹלָם הָסֵדוּ :
 וַיַּפְרַקְנוּ מִצַּדֵּינוּ כִּי לְעוֹלָם הָסֵדוּ :
 נָתַן לָחֶם לְכָל בֶּשֶׂר כִּי לְעוֹלָם הָסֵדוּ :
 הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמַיִם כִּי לְעוֹלָם הָסֵדוּ :

Fill the cups and say-

HALLEL

We Shall Overcome

1. We shall overcome
 We shall overcome
 We shall overcome some day

CHORUS: Oh, deep in my heart
 I do believe
 We shall overcome some day

2. We'll walk hand in hand
 We'll walk hand in hand
 We'll walk hand in hand some day

CHORUS: Oh, deep in my heart
 I do believe
 We shall overcome some day

3. We shall all be free
 We shall all be free
 We shall all be free some day

CHORUS: Oh, deep in my heart
 I do believe
 We shall overcome some day

מוזגין הכוסות ואומר : -
 הלל

אנו נתגבר

1. אנו נשתחרר
 אנו נשתחרר
 אנו נשתחרר, אחי

מקהלה

כן, עמוק בלבבי עוד אאמין:
 יום יבוא ונשתחרר

2. יד ביד נצעד
 יד ביד נצעד
 יד ביד נצעד, אחי

מקהלה

כן, עמוק בלבבי עוד אאמין:
 יום יבוא ונשתחרר

3. אנו נשתחרר
 אנו נשתחרר.
 אנו נשתחרר, אחי

מקהלה

כן, עמוק בלבבי עוד אאמין:
 יום יבוא ונשתחרר

The breath of all living shall bless thy name, O Eternal, our God! and the spirit of all flesh shall continually glorify and extol thy memorial, O our King! for thou art God from everlasting to everlasting: and besides thee we have neither king, redeemer, nor saviour, who redeemeth, delivereth, maintaineth, and hath compassion on us in all times of trouble and distress: we have no king but thee. *Thou art God of the first and the last ages: God of all creatures, and Lord of all generations; who is adored with all manner of praise; who governeth his world with tenderness, and his creatures with mercy. Lo! the Eternal neither slumbereth, nor sleepeth: he raiseth those who sleep, and awakeneth those who slumber: he causeth the dumb to speak; looseth those that are bound, supporteth the fallen, and raiseth those up who are bowed down, and therefore, to thee only do we render adoration.*

Were our mouths filled with sacred song, as the sea is with water, our tongues shouting loudly as its roaring billows; and our lips extended with praise like the widely-spread firmament: and our eyes sparkling like the sun and the moon: and our hands extended like the eagles' wings, in the skies: and our feet swift as the hind's: we should yet be deficient to render sufficient thanks unto thee, O Lord, our God! and the God of our fathers, or to bless thy name, for even one of the innumerable benefits which thou hast conferred upon us and our ancestors. For thou, O Lord, our God! didst redeem us from Egypt, and release us from the house of bondage; in time of famine didst thou feed us; and in plenty thou didst provide for us. From the sword thou didst deliver us, from the pestilence thou didst save us, and from many sore diseases thou didst relieve us. Hitherto thy tender

נשמת כל־חי תברך את־שמך יי אלהינו • ורוח כל־בשר תפאר ותרום וזכרך מלכנו המיד • מן העולם ועד־העולם אלה • ומב־לעדיך אין לנו סֶלֶךְ גואל ומשיע פודה ומציל ומפדנם ומרדמם בכל־עַת צרה וצוקה אין לנו סֶלֶךְ אֱלֹהֵי אֲמֵת: אֱלֹהֵי הַרְאשׁוֹנִים והאַחֲרוֹנִים • אֱלֹהֵי כָל־בְּרִיּוֹת אֲרוֹן כָּל־הַמְלָכוֹת הַמְהֻלָּל בְּלֵב הַתְּשַׁבְּחוֹת הַמְגֻדָּג עוֹלָמוֹ בְּהִסְדֵּי וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמֵימוֹ • וְיֵי לֹא־יִנְיֹם וְלֹא־יִשָּׁן • הַמְעוֹרֵד יְשָׁנִים וְהַמְקַיֵּן נִרְדָּמִים וְהַמְשִׁיחַ אֲלֵסִים • וְהַמְתִּיר אֲסוּרִים וְהַמְסַדֵּק נוֹפְלִים וְהַמְזַקֵּק כְּפוּפִים • לֵךְ לְכָרֶךְ אֲנַחְנוּ מוֹדִים:

אלו פיני מלא שירה פים ולשוננו רנה פהמון גליו ושפתותינו שבח בכתבי רקיע • ועינינו מאירות בשמש וכרה • ונדינו פרשורת פנשרי שמים • ונדנינו קלות באילות: אין אנתנו מספיקים להודות לך יי אלהינו ואלהי אבותינו • ולכרך ארושקך • על־ארת מאלף אלף אלפי אלפים ורבי רבבות פעמים הטובות שעשית עס־אבותינו ועמנו: מפערים נאלתנו יי אלהינו ובציר עבדים פרותנו • ברעב ונתנו • ובשבע בלביתנו • כתרב הצלתנו ומדבר מלכתנו ומחליב

4. We are not afraid
We are not afraid
We are not afraid some day

CHORUS: Oh, deep in my heart
I do believe
We shall overcome some day

5. We are not alone
We are not alone
We are not alone some day

CHORUS: Oh, deep in my heart
I do believe
We shall overcome some day

6. The whole wide world around
The whole wide world around
The whole wide world around some day

CHORUS: Oh, deep in my heart
I do believe
We shall overcome some day

7. We shall overcome
We shall overcome
We shall overcome some day

(Based on: <http://www.k-state.edu/english/nelp/american.studies.s98/we.shall.overcome.html>)

4. שוב איני פוחד
שוב איני פוחד
שוב איני פוחד, אחי
מקהלה

כן, עמוק בלבבי עוד אאמין
יום יבוא ונשתחרר

5. אנו לא לבד
אנו לא לבד
אנו לא לבד, אחי

מקהלה

כן, עמוק בלבבי עוד אאמין
יום יבוא ונשתחרר

6. מקוטב אל קוטב
מקוטב אל קוטב
יקום עולם אחר, אחי

מקהלה

כן, עמוק בלבבי עוד אאמין
יום יבוא ונשתחרר

7. אנו נתגבר
אנו נתגבר
אנו נתגבר, אחי

(מבוסס על תרגומו של דן אלמגור, וברשותו)

mercies have supported us, and thy kindness hath not forsaken us; and O Lord, our God! do never forsake us. And therefore the members of which thou hast branched out in us, the spirit and soul which thou hast breathed into our nostrils, and the tongue which thou hast placed in our mouth; lo! they shall continually give thanks, bless, praise, glorify, extol, reverence, sanctify, and ascribe sovereign power unto thy name, O our King! for every mouth shall adore thee, and every tongue swear fealty unto thee. Unto thee every knee shall bend; and those of *biga* stature shall bow down before thee. Every heart shall fear thee; and the inward parts and reins shall sing praise unto thy name; as it is written. All my bones shall say, O Lord! who is like unto thee? "Who delivereth the poor from one of superior strength: the poor and needy from his oppressor." Who is like unto thee? who is equal unto thee? who can be compared unto thee, O thou, the great, mighty, and tremendous God! The most High God! possessor of heaven and earth. We will praise, adore, glorify, and bless thy holy name, as David said, "Bless the Lord, O my soul! and all that is within me, *bless* his holy name."

Thou art the God! who art mighty in thy strength! who art great by the glory of thy name! who art mighty for ever, and fearful by thy fearful deeds! the King! who sitteth on the high and exalted throne.

Who inhabiteth eternity, exalted and holy is his name: and it is written: "Rejoice in the Lord, O ye righteous, for to the upright praise is comely." With the mouth of the upright shalt thou be praised; blessed with the words of the righteous; extolled with the tongue of the pious; and sanctified in the midst of saints.

רעים וְנִאֲמָנִים דְּלִיִּתְנִי: עֲדֵהֲנָה עֲזָרוֹנוּ רַחֲמֶיךָ •
וְלֹא־עֲזָבוֹנוּ חַסְדֶיךָ • וְאַל־תִּשְׁכַּחֵנוּ • אֱלֹהֵינוּ לְנֶצַח:
עַל־כֵּן אֲבָרִים שִׁפְלֵתָ בְּנִי • וְרוּחַ וְנִשְׁמַתָּ שִׁנְעַתָּתָ
בְּאִפְיָנוּ וְלִשׁוֹן אֲשֶׁר שָׁמַתָּ בְּפִינוּ: הֵן רַם יוֹדוּ
וְיִבְרְכוּ וְיִשְׁבַּחוּ וְיִפְאָרוּ וְיִרְוֹמְמוּ וְיַעֲרִיצוּ וְיִקְדִישׁוּ
וְיִקְלְבוּ אֶת־שִׁמְךָ סֹלֶכְנוּ: כִּי כָל־פֶּה לְךָ יוֹדֶה
וְכָל־לִשׁוֹן לְךָ תִּשְׁבַּע • וְכָל־לֵב לְךָ תִּכְרַע •
וְכָל־קוֹמָה לְפָנֶיךָ תִּשְׁתַּחֲוֶה: וְכָל־לֵבָבוֹת יִירְאוּךָ •
וְכָל־קֶרֶב וְכָל־יֹרֵחַ יִפְאָרוּ לְשִׁמְךָ בְּדָבָר שֶׁכָּתוּב כָּל־
עֲצָמוֹתַי תִּאֲבָרְנָה • מִי כִמּוֹךָ • מִצִּיל עֲנִי מִחֶזֶק
כַּפְּטֵי וְעֲנִי וְאֲבִיוֹן כְּגֹזְלוֹ: מִי יִדְמֶה־לְךָ וּמִי יִשְׁוֶה־
לְךָ יִשִׁי יַעֲרַף־לְךָ • הֵאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיוֹן קִנְיָ שָׁמַיִם וְאָרֶץ: נִהַלְלֶךָ וְנִשְׁבַּחֶךָ וְנִפְאָרֶךָ
וְנִבְרַךְ אֱלֹהֵי־שָׁמַיִם קְדוֹשׁ • בְּאִמּוֹר לְדוֹר בְּרַבִּי נִפְשֵׁי
אֲתֵי • וְכָל־קֶרֶבִי אֶת־שֵׁם קְדוֹשׁ:

הֵאֵל בְּתַעֲצוּמֹתַי עֲנֵךְ: הַגָּדוֹל בְּכַבּוֹד שִׁמְךָ:
הַגִּבּוֹר לְנֶצַח וְהַנּוֹרָא בְּנוֹרְאוֹתֶיךָ: הַמְּלֶכֶת הַיּוֹשֵׁב
עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא:

שׁוֹכֵן עַד סָרוֹם וְקָדוֹשׁ שְׁמֹ • וְכָתוּב רַנְּנוּ צְדִיקִים
בְּי' לַיְשָׁרִים גְּאוּהַ תְּדַלֶּה: בְּי' יִשְׁרִים תִּתְהַלֵּל •
וּבְדַבְרֵי צְדִיקִים תִּתְבָּרַךְ • וּבְלִשׁוֹן חַסִּידִים תִּתְרוֹמֵם •
וּבְקֶרֶב קְדוֹשִׁים תִּתְקַדַּשׁ:

Universal Declaration of Human Rights

Adopted and proclaimed by General Assembly resolution 217 A (III) of 10 December 1948

PREAMBLE

Whereas recognition of the inherent dignity and of the equal and inalienable rights of all members of the human family is the foundation of freedom, justice and peace in the world,

Whereas disregard and contempt for human rights have resulted in barbarous acts which have outraged the conscience of mankind, and the advent of a world in which human beings shall enjoy freedom of speech and belief and freedom from fear and want has been proclaimed as the highest aspiration of the common people,

Whereas it is essential, if man is not to be compelled to have recourse, as a last resort, to rebellion against tyranny and oppression, that human rights should be protected by the rule of law,

Whereas it is essential to promote the development of friendly relations between nations,

Whereas the peoples of the United Nations have in the Charter reaffirmed their faith in fundamental human rights, in the dignity and worth of the human person and in the equal rights of men and women and have determined to promote social progress and better standards of life in larger freedom,

Whereas Member States have pledged themselves to achieve, in co-operation with the United Nations, the promotion of universal respect for and observance of human rights and fundamental freedoms,

הצהרה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם

הואיל והכרה בכבוד הטבעי לכל בני משפחת האדם ובזכויותיהם השוות והבלתי נפקעות הוא יסוד החופש, הצדק והשלום בעולם;

הואיל והזלזול בזכויות האדם וביזוין הבשילו מעשים פראיים שפגעו קשה במצפונה של האנושות, בניין עולם שבו ייהנו כל יצורי אנוש מחירות הדיבור והאמונה ומן החירות מפחד וממחסור, הוכרז כראש שאיפותיו של כל אדם;

הואיל והכרח חיוני הוא שזכויות האדם תהיינה מוגנות בכוח שלטונו של החוק, שלא יהא האדם אנוס, כמפלט אחרון, להשליך את יבּו על מרידה בעריצות ובדיכוי;

הואיל והכרח חיוני הוא לקדם את התפתחותם של יחסי ידידות בין האומות;

הואיל והעמים המאוגדים בארגון האומות המאוחדות חזרו ואישרו במגילה את אמונתם בזכויות היסוד של האדם, בכבודה ובערכה של אישיותו ובזכות שווה לגבר ולאישה ומנוי וגמור אתם לסייע לקידמה חברתית ולהעלאת רמת החיים מתוך יתר חירות;

הואיל והמדינות החברות התחייבו לפעול, בשיתוף עם ארגון האומות המאוחדות, לטיפוח יחס כבוד כללי אל זכויות האדם ואל חירויות היסוד והקפדה על קיומן;

Also in the congregation of the tens of thousands of thy people, the house of Israel, shall thy name, O our King! be glorified throughout all generations; for such is the duty of every created being in thy presence, O Eternal, our God! and God of our fathers, to thank, praise, extol, glorify, exalt, ascribe glory, bless, magnify, and adore thee, even beyond all the songs and praises of thy servant David, the son of Jesse, thy anointed.

Thy name shall be praised for ever, our King! thou great, holy, and sovereign God, in heaven and on earth; for unto thee, O Eternal our God! and God of our fathers, appertain song and praise; hymn and psalm; strength and dominion; victory, power, and greatness; adoration and glory; holiness and majesty; blessings and thanksgivings, henceforth and even unto everlasting. Blessed art thou, O Eternal! God and King, great above all praises, the God of thanksgiving, the Lord of wonders, who findest delight in songs of psalmody, King, Almighty! who livest eternally.

And thus "it was at midnight."

Of old thou didst wondrously perform many miracles in the night.

At the beginning of the first watch of this night.

When thou didst cause Abraham, the righteous convert, to be victorious through the division of his band¹ at night.

It was at midnight.

Thou didst threaten *Abimelech*, the king of Gerar, in a dream of the night.²

¹ Gen. xiv. 15.

² Ibid. xx. 3.

ובמקלות רבבות עסף בית ישראל ברנה והפאר שמך מלכנו בכל דור ודור שכן הובת כל היצורים לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו להודות להלל לשבח לפאר לדומם לתוד לבדך לעלה ולקלם על כל דברי שירות ומשכחות דוד בן ישי עבדך משיחך :

ישתבח שמך לעד מלכנו האל המלך הגדול והקדוש בשמים ובארץ כי לך נאה יי אלהינו ואלהי אבותינו שיר ושבחה הלל ומקרה עז וממשלה נצח גדלה וגבורה תהלה ותפארת קדשה ומלכות ברכות והודאות מעתה ועד עולם : פרוך אתה יי אל מלך גדול במשכחות אל התודאות אדון הנפלאות הבוחר בשירי ומרה מלך אל חי העולמים :

ובכן ויהי פתצי הלילה :

אז רוב נסים הפלאת
בראש אשטורת נח
בר צדק נצחתו בנהלק לו
ויהי פתצי הלילה :
דנת מלך גרר בחלום
בלילה
הלילה
גילה
הלילה

Whereas a common understanding of these rights and freedoms is of the greatest importance for the full realization of this pledge,

Now, Therefore THE GENERAL ASSEMBLY proclaims THIS UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS as a common standard of achievement for all peoples and all nations, to the end that every individual and every organ of society, keeping this Declaration constantly in mind, shall strive by teaching and education to promote respect for these rights and freedoms and by progressive measures, national and international, to secure their universal and effective recognition and observance, both among the peoples of Member States themselves and among the peoples of territories under their jurisdiction.

Article 1.

All human beings are born free and equal in dignity and rights. They are endowed with reason and conscience and should act towards one another in a spirit of brotherhood.

Article 2.

Everyone is entitled to all the rights and freedoms set forth in this Declaration, without distinction of any kind, such as race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth or other status. Furthermore, no distinction shall be made on the basis of the political, jurisdictional or international status of the country or territory to which a person belongs, whether it be independent, trust, non-self-governing or under any other limitation of sovereignty.

Article 3.

Everyone has the right to life, liberty and security of person.

Article 4.

No one shall be held in slavery or servitude; slavery and the slave trade shall be prohibited in all their forms.

Article 5.

No one shall be subjected to torture or to cruel, inhuman or degrading treatment or punishment.

הואיל והבנה משותפת במהותן של זכויות וחירויות אלה היא תנאי חשוב לקיומה השלם של התחייבות זו;

לפיכך מכריזה העצרת באוזני כל באי העולם את ההכרזה הזאת בדבר זכויות האדם כרמת הישגים כללית לכל העמים והאומות. כדי שכל יחיד וכל גוף חברתי ישווה תמיד לנגד עיניו וישאף לטפח, דרך לימוד וחינוך, יחס של כבוד אל הזכויות ואל החירויות הללו, ולהבטיח באמצעים הדרגתיים, לאומיים ובינלאומיים, שההכרה בעקרונות אלה וההקפדה עליהם תהא כללית ויעילה בקרב אוכלוסי המדינות החברות ובקרב האוכלוסים שבארצות שיפוטם.

סעיף א

כל בני אדם נולדו בני חורין ושווים בערכם ובזכויותיהם. כולם חוננו בתבונה ובמצפון, לפיכך חובה עליהם לנהוג איש ברעהו ברוח של אחווה.

סעיף ב

(1) כל אדם זכאי לזכויות ולחירויות שנקבעו בהכרזה זו ללא אפליה כלשהי מטעמי גזע, צבע, מין, לשון, דת, דעה פוליטית או דעה בבעיות אחרות, בגלל מוצא לאומי או חברתי, קניין, לידה או מעמד אחר.

(2) גדולה מזו, לא יופלה אדם על פי מעמדה המדיני, על פי סמכותה או על פי מעמדה הבינלאומי של המדינה או הארץ שאליה הוא שייך. בין שהארץ היא עצמאית, ובין שהיא נתונה לנאמנות, בין שהיא נטולת שלטון עצמי ובין שריבונותה מוגבלת כל הגבלה אחרת.

סעיף ג

כל אדם יש לו הזכות לחיים, לחירות ולביטחון אישי.

סעיף ד

לא יהיה אדם עבד או משועבד עבדות וסחר עבדים ייאסרו וכל צורותיהם.

סעיף ה

לא יהיה אדם נתון לעינויים, ולא ליחס או לעונש אכזריים, בלתי אנושיים או משפילים.

Thou didst terrify *Laban*, the Syrian, on the eve of his meeting with *Jacob*,¹—in the night.

And Israel wrestled with the angel and prevailed against him, in the night.²

It was at midnight.

The first-born of the progeny of *Patros*³ thou didst smite at midnight.

Their vigorous youth they found not, when they arose in that night.

The host of the prince of *Haroseth*,⁴ thou didst trample down through the agency of the stars of the night.⁵

It was at midnight.

When the blaspheming *Senacherib* purposed to assail thine habitation, thou didst frustrate him through the dead carcasses of his host,⁶ in the night.

Bel and its image were hurled down in the darkness of the night.

To *Daniel*, the much beloved man,⁷ was the mysterious vision revealed in the night.

It was at midnight.

Belshazzar who made himself drunken, out of the holy vessels,⁸ was slain on that same night.

Daniel, who was saved from the lion's den, interpreted the terrifying dreams of the night.

Haman the Agagite, who cherished enmity, wrote his letters⁹ to exterminate the Jews, at night.

It was at midnight.

Thou didst awaken against him thy all-conquering power by disturbing the sleep¹⁰ of the king, at night.

Thou wilt tread the wine-press for them who anxiously ask, Watchman what of the night?¹¹

Let the *Eternal*, the Watchman of *Israel*, cry out and say, The morning hath come as well as the night.¹²

It was at midnight.

O let the day of redemption approach, which shall be neither day nor night.¹³

Make known, O Most High! that thine is the day and thine also the night.¹⁴

הַפְחַדְתָּ אֶרְמֵי בְּאֵשׁ
 וַיִּשְׂרָאֵל לְאֵל וַיִּכַּל לוֹ
 וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה :
 וַיַּרְע בְּכוֹרֵי פְתוּרֹס מַחֲצֵת בַּחֲצֵי
 הַיָּלָם לֹא מָצְאוּ בְּקוּמָם
 טִיסַת נְגִיד חַרְוֶשֶׁת סִלִּית בְּכוֹכְבֵי
 וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה :
 יַעֲזֵן מְהֵרָה לְנוֹפֵף אוֹזֵי הוֹבֶשֶׁת פְּנֵיו
 כָּרַע בַּל וּמָצְבוֹ בְּאִישׁוֹן
 לְאִישׁ חַמְדוֹת נִגְלָה רוֹ חוֹזֹת
 וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה :
 מִשְׁתַּכֵּר בְּכֵלֵי קִדְשׁ נִחְרַג בּוֹ
 נִשְׁעַע מִבּוֹר אַרְיוֹת פּוֹתֵר בְּעִתּוֹתַי
 שִׁנְאָה נִטַר אֲנִי וְכֹתֵב כְּפָרִים
 וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה :
 עוֹרְרָתָּ נִצְחָד עָלָיו בְּנִדְרֵי שְׁנַת
 פוֹדָה תִּדְרוֹד לְשׁוֹמֵר מַח
 צָרָח בְּשׁוֹמֵר וְשָׁח אֶתְּךָ בְּקֶרֶן וְגַם
 וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה :
 קָרַב יוֹם אֲשֶׁר הוּא לֹא יוֹם וְלֹא
 כֶּם הוֹדַע כִּי לֶךְ יוֹם אַף לֶךְ

Article 6.
 Everyone has the right to recognition everywhere as a person before the law.

Article 7.
 All are equal before the law and are entitled without any discrimination to equal protection of the law. All are entitled to equal protection against any discrimination in violation of this Declaration and against any incitement to such discrimination.

Article 8.
 Everyone has the right to an effective remedy by the competent national tribunals for acts violating the fundamental rights granted him by the constitution or by law.

Article 9.
 No one shall be subjected to arbitrary arrest, detention or exile.

Article 10.
 Everyone is entitled in full equality to a fair and public hearing by an independent and impartial tribunal, in the determination of his rights and obligations and of any criminal charge against him.

Article 11.
 (1) Everyone charged with a penal offence has the right to be presumed innocent until proved guilty according to law in a public trial at which he has had all the guarantees necessary for his defence.
 (2) No one shall be held guilty of any penal offence on account of any act or omission which did not constitute a penal offence, under national or international law, at the time when it was committed. Nor shall a heavier penalty be imposed than the one that was applicable at the time the penal offence was committed.

Article 12.
 No one shall be subjected to arbitrary interference with his privacy, family, home or correspondence, nor to attacks upon his honour and reputation. Everyone has the right to the protection of the law against such interference or attacks.

סעיף ו
 כל אדם זכאי להיות מוכר בכל מקום כאישיות בפני החוק.

סעיף ז
 הכל שווים לפני החוק וזכאים ללא אפליה להגנה שווה של החוק. הכל זכאים להגנה שווה מפני כל אפליה המפירה את מצוות ההכרזה הזאת ומפני כל הסתה לאפליה כזו.

סעיף ח
 כל אחד זכאי לתקנה יעילה מטעם בתי הדין הלאומיים המוסמכים נגד מעשים המפירים את זכויות היסוד שניתנו לו על פי החוקה והחוקים.

סעיף ט
 לא ייאסר אדם, לא ייעצר ולא יוגלה באופן שרירותי.

סעיף י
 כל אדם זכאי, מתוך שוויון גמור עם זולתו, למשפט הוגן ופומבי של בית דין בלתי תלוי וללא משוא פנים בשעה שבאים לקבוע זכויותיו וחובותיו ולברר כל אשמה פלילית שהובאה נגדו.

סעיף יא
 (1) אדם שנאשם בעבירה פלילית חזקתו שהוא זכאי, עד שלא הוכחה אשמתו כחוק במשפט פומבי שבו ניתנו לו כל הערובות הדרושות להגנתו.
 (2) לא יורשע אדם בעבירה פלילית על מעשה או הזנחה שלא נחשבו בשעתם לעבירה פלילית לפי החוק הלאומי או הבינלאומי. לא יוטל עונש חמור מהעונש שהיה נוהג בזמן שעבר את העבירה הפלילית.

סעיף יב
 לא יהא אדם נתון להתערבות שרירותית בחייו הפרטיים, במשפחתו, במעונו, בחליפת מכתבים שלו ולא לפגיעה בכבודו או בשמו הטוב. כל אדם זכאי להגנת החוק בפני התערבות או פגיעה באלה.

Appoint watchmen to thy city, all day and all night. Illumine, as with the light of day, the darkness of our night.

It was at midnight.

On the Second Night say:

YE SHALL SAY IT IS THE SACRIFICE OF THE PASSOVER. Thy mighty power didst thou wonderfully display ON THE PASSOVER. To be the chief of all the solemn feasts thou didst exalt THE PASSOVER. Thou didst reveal to *Abraham*, the child of the East, the redemption which should be wrought at midnight, ON THE PASSOVER.¹ YE SHALL SAY IT IS THE SACRIFICE OF THE PASSOVER. Thou didst visit his door during the heat of the day,² ON THE PASSOVER. He entertained the angels with unleavened cakes,³ ON THE PASSOVER. To the herd he ran and prepared a calf, a prototype of the sacrifice⁴ OF THE PASSOVER. YE SHALL SAY IT IS THE SACRIFICE OF THE PASSOVER. The Sodomites incensed God, and were consumed with fire ON THE PASSOVER. Lot was delivered from among them, and he baked unleavened cakes⁵ ON THE PASSOVER. Thou didst sweep the land of Moph and Noph,⁶ when thou didst pass through it, ON THE PASSOVER. YE SHALL SAY IT IS THE SACRIFICE OF THE PASSOVER. Lord, thou didst smite the head of every first-born on the night of the observance OF THE PASSOVER. Yet didst thou, the Omnipotent, pass over Israel, thy first-born son, when thou sawest the blood⁷ of the sacrifice OF THE PASSOVER. Add didst not suffer the destroyer to enter within my doors, ON THE PASSOVER. YE SHALL SAY IT IS THE SACRIFICE OF THE PASSOVER.

שומרים הפקד לעירך כל-היום וכל-הלילה :
תאיר באור יום השבת לילה :
ויהי בתצי הלילה :

ON THE SECOND NIGHT SAY—

ובכן ואמרתם זבח פסח :
אומין גבורותיך הפלאית בפסח :
בראש כל טעדות נשאת בפסח :
גלות לאזרחי הצות ליל בפסח :
ואמרתם זבח פסח :
דלתיו דפקת בחום היום בפסח :
הסעיד נוצצים ענות מצות בפסח :
ואל-הפקד רין זכר לשור ערך בפסח :
ואמרתם זבח פסח :
זועמי סדומים ולהטו באש בפסח :
קדץ לוט מהם ומצות אפה בקין בפסח :
טאטאת אדמת מופ ונוף בעברך בפסח :
ואמרתם זבח פסח :
יה ראש כל-און סחצת בליל שמור בפסח :
כביר על-בך-בכור פסתה ברם בפסח :
בלתי תת משחית לכא בפתחי בפסח :
ואמרתם זבח פסח :

Article 13.

(1) Everyone has the right to freedom of movement and residence within the borders of each state.
(2) Everyone has the right to leave any country, including his own, and to return to his country.

Article 14.

(1) Everyone has the right to seek and to enjoy in other countries asylum from persecution.
(2) This right may not be invoked in the case of prosecutions genuinely arising from non-political crimes or from acts contrary to the purposes and principles of the United Nations.

Article 15.

(1) Everyone has the right to a nationality.
(2) No one shall be arbitrarily deprived of his nationality nor denied the right to change his nationality.

Article 16.

(1) Men and women of full age, without any limitation due to race, nationality or religion, have the right to marry and to found a family. They are entitled to equal rights as to marriage, during marriage and at its dissolution.
(2) Marriage shall be entered into only with the free and full consent of the intending spouses.
(3) The family is the natural and fundamental group unit of society and is entitled to protection by society and the State.

Article 17.(1) Everyone has the right to own property alone as well as in association with others.
(2) No one shall be arbitrarily deprived of his property.

Article 18.

Everyone has the right to freedom of thought, conscience and religion; this right includes freedom to change his religion or belief, and freedom, either alone or in community with others and in public or private, to manifest his religion or belief in teaching, practice, worship and observance.

סעיף יג

(1) כל אדם זכאי לחופש תנועה ומגורים בתוך כל מדינה.
(2) כל אדם זכאי לעזוב כל ארץ, לרבות ארצו ולחזור אל ארצו.

סעיף יד

(1) כל אדם זכאי לבקש ולמצוא בארצות אחרות מקלט מרדיפות.
(2) אין להסתמך על זכות זו במקרה של האשמה פלילית שמקורה האמיתי במעשי פשע לא מדיניים או במעשים שהם בניגוד למטרותיהן ולעקרונותיהן של האומות המאוחדות.

סעיף טו

(1) כל אדם זכאי לאזרחות.
(2) לא תישלל מאדם אזרחותו דרך שרירות ולא תקופח דרך שרירות זכותו להחליף את אזרחותו.

סעיף טז

(1) כל איש ואישה שהגיעו לפרקם רשאים לבוא בברית הנישואין ולהקים משפחה, ללא כל הגבלה מטעמי גזע, אזרחות או דת. הם זכאים לזכויות שוות במעשה הנישואין בתקופת הנישואין ובשעת ביטולם.
(2) נישואין יערכו רק מתוך הסכמה חופשית ומלאה של בני הזוג המיועדים.
(3) המשפחה היא היחידה הטבעית והבסיסית של החברה וזכאית להגנה של החברה והמדינה.

סעיף יז

(1) כל אדם זכאי להיות בעל קניין, בין לבדו ובין יחד עם אחרים.
(2) לא יישלל מאדם קניינו דרך שרירות.

סעיף יח

כל אדם זכאי לחירות המחשבה, המצפון והדת חירות זו כוללת את הזכות להמיר את דתו או את אמונתו ולתת ביטוי לדתו או לאמונתו - לבדו או בציבור, ברשות היחיד או ברשות הרבים, דרך הוראה, נוהג, פולחן ושמירת מצוות.

Jericho when closely shut up,* was taken at the season of the Passover.

Midian was destroyed by the cake of barley bread* made from the Omer²⁸ of the Passover.

The fat ones of Pul and Lud¹¹ were to be burned in the blaze,¹² kindled on the Passover.

YE SHALL SAY IT IS THE SACRIFICE OF THE PASSOVER.

The Assyrian still remained at Nob,¹³ till the approach of the season of the Passover.

The hand wrote the extermination of Babylon "the deep abyss,"¹⁴ on the Passover.

The "watch was then set," and "the table then spread"¹⁵ on the Passover.

YE SHALL SAY IT IS THE SACRIFICE OF THE PASSOVER.

Hadassah¹⁶ assembled the congregation to fast three days¹⁷ on the Passover.

Haman, the head of a wicked house, thou didst destroy on a gallows fifty cubits high,¹⁸ on the Passover.

The double punishment¹⁹ wilt thou in a moment bring on Uts²⁰ on the Passover.

Thy hand will then shew itself omnipotent, and thy right hand be exalted as on the night when was sacrificed the festival of the Passover.

YE SHALL SAY IT IS THE SACRIFICE OF THE PASSOVER.

To him praise is becoming: to him praise will always be becoming. He is all powerful in his kingdom; he is essentially supreme: his angelic hosts thus say unto him: Thine and thine only, thine, yea thine, thine, surely thine, thine, O Eternal! is the sovereignty. To him praise is becoming: to him praise will always be becoming. He is most exalted in his kingdom, he is essentially most glorious, his ministrants thus say unto him, Thine, and thine only, thine, yea thine, thine, surely thine, O Eternal! is the sovereignty. To him praise is becoming, to him

הגדה של פסח מב

פסח : מסגרת סגרה בעתותי

פסח : נשמרה מדין בצליל שעודי עומר

פסח : שורפו משמני פול ולוד ביקר יקוד

ואמרתם זבח פסח :

פסח : עוד היום בנוב לעמוד ער נעה עונת

בפסח : פס יד כתבה לקעקע צול

בפסח : צפה הצפית ערוך השלחן

ואמרתם זבח פסח :

בפסח : קהל בנסה הדפה לשלש צום

בפסח : ראש מבית רשע מחצת בעין חמשים

בפסח : שתי אלה רנע תביא לעוצית

פסח : תעו ידך תרום ימינד כליל התקדש חג פסח :

ואמרתם זבח פסח :

כי לו נאה . כי לו יאה : אריר במלוכה .

בחר בהלכה . גודיו יאמרו לו . לך ולך . לך

כי לך . לך אף לך . לך יי הממלכה : כי

לו נאה . כי לו יאה : דגל במלוכה . הדור

בהלכה . ומקיו יאמרו לו . לך ולך . לך כי

לך . לך אף לך . לך יי הממלכה : כי לו

Article 19.

Everyone has the right to freedom of opinion and expression; this right includes freedom to hold opinions without interference and to seek, receive and impart information and ideas through any media and regardless of frontiers.

Article 20

(1) Everyone has the right to freedom of peaceful assembly and association.

(2) No one may be compelled to belong to an association.

Article 21.

(1) Everyone has the right to take part in the government of his country, directly or through freely chosen representatives.

(2) Everyone has the right of equal access to public service in his country.

(3) The will of the people shall be the basis of the authority of government; this will shall be expressed in periodic and genuine elections which shall be by universal and equal suffrage and shall be held by secret vote or by equivalent free voting procedures.

Article 22.

Everyone, as a member of society, has the right to social security and is entitled to realization, through national effort and international co-operation and in accordance with the organization and resources of each State, of the economic, social and cultural rights indispensable for his dignity and the free development of his personality.

Article 23.

(1) Everyone has the right to work, to free choice of employment, to just and favourable conditions of work and to protection against unemployment.

(2) Everyone, without any discrimination, has the right to equal pay for equal work.

(3) Everyone who works has the right to just and favourable remuneration ensuring for himself and his family an existence worthy of human dignity, and supplemented, if necessary, by other means of social protection.

(4) Everyone has the right to form and to join trade unions for the protection of his interests.

סעיף יט

כל אדם זכאי לחירות הדעה והביטוי, לרבות החירות להחזיק בדעות ללא כל הפרעה, ולבקש ידיעות ודעות, ולקבלן ולמסרן בכל הדרכים וללא סייגי גבולות.

סעיף כ

(1) כל אדם זכאי לחירות ההתאספות וההתאגדות בדרכי שלום.

(2) לא יכפו על אדם השתייכות לאגודה.

סעיף כא

(1) כל אדם זכאי להשתתף בהנהלת בארצו, בין השתתפות ישירה ובין דרך הנציגות שנבחרה בבחירות חופשיות.

(2) כל אדם זכאי לשוויון בכניסה לשירות במנגנון של ארצו.

(3) רצון העם הוא היסוד לסמכותה של הממשלה. העם יביע את רצונו בבחירות כשרות הנשנות לעתים מזומנות, לפי זכות בחירה כללית ושווה ובהצבעה חשאית, או לפי סדר של בחירה חופשית כיוצא בזה.

סעיף כב

כל אדם, כחבר החברה, זכאי לביטחון סוציאלי וזכאי לתבוע שהזכויות הכלליות הסוציאליות והתרבותיות, שהן חיוניות לכבודו כאדם ולהתפתחות החופשית של אישיותו, יובטחו במאמץ לאומי ובשיתוף פעולה בינלאומי בהתאם לארגונה ולאוצרותיה של המדינה.

סעיף כג

(1) כל אדם זכאי לעבודה, לבחירה חופשית של עבודתו, לתנאי עבודה צודקים והוגנים והגנה מפני האבטלה.

(2) כל אדם, ללא כל אפליה, זכאי לשכר שווה בעד עבודה שווה.

(3) כל עובד זכאי לשכר צודק והוגן, אשר יבטיח לו ולבני ביתו קיום ראוי לכבוד האדם שיושלם, אם יהיה צורך בכך, על ידי אמצעים אחרים של הגנה סוציאלית.

(4) כל אדם זכאי לאגד אגודות מקצועיות ולהצטרף לאגודות כדי להגן על ענייניו.

praise will always be becoming. He is most pure in his kingdom, he is essentially the most mighty, his archangels thus say unto him: Thine, and thine only; thine, yea, thine; thine; surely thine; thine, O Eternal, is the sovereignty! To him praise is becoming, to him praise will always be becoming. He is unique in his kingdom, he is essentially all-potent, his servitors thus say unto him: Thine, and thine only; thine, yea, thine; thine, surely thine; thine, O Eternal, is the sovereignty! To him praise is becoming, to him praise will always be becoming. He is the supreme ruler in his kingdom, he is essentially most awful, his surrounding hosts thus say unto him: Thine, and thine only; thine, yea, thine; thine, surely thine; thine, O Eternal, is the sovereignty. To him praise is becoming, to him praise will always be becoming. He is the most meek in his kingdom, he is essentially a redeemer, his righteous ones thus say unto him: Thine, and thine only; thine, yea, thine; thine, surely thine; thine, O Eternal, is the sovereignty. To him praise is becoming, to him praise will always be becoming. He is most holy in his kingdom, he is essentially most merciful, his bright "Shinanim," thus say unto him: Thine, and thine only; thine, yea, thine; thine, surely thine; thine, O Eternal, is the sovereignty. To him praise is becoming, to him praise will always be becoming. He is Almighty in his kingdom, he is essentially the upholder, of all his perfect ones who thus say unto him: Thine, and thine only; thine, yea, thine; thine, O Eternal, is the sovereignty. To him praise is becoming, to him praise will always be becoming.

¹ An order of angels.

נָאָה • כִּי לֹא יֵאָדָה : זָכָאֵי בְּמַלְאָכָה • הִסִּין
 בְּהַלְכָה • טַפְסִרְיוֹ יֵאָמְרוּ לוֹ • לֵךְ וּלְךָ • לֵךְ כִּי
 לֵךְ • לֵךְ אַף לֵךְ • לֵךְ ִּי הַמַּמְלָכָה : כִּי לֹא
 נָאָה • כִּי לֹא יֵאָדָה : יְחִיד בְּמַלְאָכָה • בְּבִיר
 בְּהַלְכָה • לַפְגְּדֵי יֵאָמְרוּ לוֹ • לֵךְ וּלְךָ • לֵךְ כִּי
 לֵךְ • לֵךְ אַף לֵךְ • לֵךְ ִּי הַמַּמְלָכָה : כִּי לֹא
 נָאָה • כִּי לֹא יֵאָדָה • מוֹשֵׁל בְּמַלְאָכָה • נוֹרָא
 בְּהַלְכָה • סְבִיבֵי יֵאָמְרוּ לוֹ • לֵךְ וּלְךָ • לֵךְ כִּי
 לֵךְ • לֵךְ אַף לֵךְ • לֵךְ ִּי הַמַּמְלָכָה : כִּי לֹא
 נָאָה • כִּי לֹא יֵאָדָה : עֲנִיו בְּמַלְאָכָה • פּוֹדֶה
 בְּהַלְכָה • צְדִיקֵי יֵאָמְרוּ לוֹ • לֵךְ וּלְךָ • לֵךְ כִּי
 לֵךְ • לֵךְ אַף לֵךְ • לֵךְ ִּי הַמַּמְלָכָה : כִּי לֹא
 נָאָה • כִּי לֹא יֵאָדָה : קְרוֹשׁ בְּמַלְאָכָה • רְחוּם
 בְּהַלְכָה • שְׂנֵאָנָיו יֵאָמְרוּ לוֹ • לֵךְ וּלְךָ • לֵךְ כִּי
 לֵךְ • לֵךְ אַף לֵךְ • לֵךְ ִּי הַמַּמְלָכָה : כִּי לֹא
 נָאָה • כִּי לֹא יֵאָדָה : תַּקִּיף בְּמַלְאָכָה • תּוֹמֵךְ
 בְּהַלְכָה • הַמַּיְטִיִּי יֵאָמְרוּ לוֹ • לֵךְ וּלְךָ • לֵךְ כִּי
 לֵךְ • לֵךְ אַף לֵךְ • לֵךְ ִּי הַמַּמְלָכָה : כִּי לֹא
 נָאָה • כִּי לֹא יֵאָדָה :

Article 24.

Everyone has the right to rest and leisure, including reasonable limitation of working hours and periodic holidays with pay.

Article 25.

(1) Everyone has the right to a standard of living adequate for the health and well-being of himself and of his family, including food, clothing, housing and medical care and necessary social services, and the right to security in the event of unemployment, sickness, disability, widowhood, old age or other lack of livelihood in circumstances beyond his control.

(2) Motherhood and childhood are entitled to special care and assistance. All children, whether born in or out of wedlock, shall enjoy the same social protection.

Article 26.

(1) Everyone has the right to education. Education shall be free, at least in the elementary and fundamental stages. Elementary education shall be compulsory. Technical and professional education shall be made generally available and higher education shall be equally accessible to all on the basis of merit.

(2) Education shall be directed to the full development of the human personality and to the strengthening of respect for human rights and fundamental freedoms. It shall promote understanding, tolerance and friendship among all nations, racial or religious groups, and shall further the activities of the United Nations for the maintenance of peace.

(3) Parents have a prior right to choose the kind of education that shall be given to their children.

Article 27.

(1) Everyone has the right freely to participate in the cultural life of the community, to enjoy the arts and to share in scientific advancement and its benefits.

(2) Everyone has the right to the protection of the moral and material interests resulting from any scientific, literary or artistic production of which he is the author.

סעיף כד

כל אדם זכאי למנוחה ולפנאי, ובכלל זה הגבלת שעות העבודה במידה המתקבלת על הדעת וחופשה בשכר לעתים מזומנות.

סעיף כה

(1) כל אדם זכאי לרמת חיים נאותה לבריאותם ולרווחתם שלו ושל בני ביתו, לרבות מזון, לבוש, שיכון, טיפול רפואי, שירותים סוציאליים כדרוש וזכות לביטחון במקרה של אבטלה, מחלה, אי כושר לעבודה,

אילמון, זיקנה או מחסור אחר בנסיבות שאינן תלויות בו.

(2) אימהות וילדות זכאיות לטיפול מיוחד ולסיוע. כל הילדים, בין שנולדו בנישואין או שלא בנישואין, ייהנו במידה שווה מהגנה סוציאלית.

סעיף כו

(1) כל אדם זכאי לחינוך. החינוך יינתן חינם, לפחות בשלבים הראשוניים והיסודיים. החינוך בשלב הראשון הוא חובה. החינוך הטכני והמקצועי יהיה מצוי לכל, והחינוך הגבוה יהיה פתוח לכל במידה שווה ועל יסוד הכשרון.

(2) החינוך יכוון לפיתוחה המלא של האישיות ולטיפוח יחס כבוד לזכויות האדם ולחירויות היסודיות החינוך יטפח הבנה, סובלנות וידידות בין כל העמים והקיבוצים הדתיים והגזעיים, ויסייע למאמץ של האומות המאוחדות לקיים את השלום.

(3) להורים זכות בכורה לבחור את דרך החינוך לילדיהם.

סעיף כז

(1) כל אדם זכאי להשתתף תוך חירות בחייו התרבותיים של הציבור, ליהנות מהאמנויות ולהיות שותף בהתקדמות המדע ובברכתו.

(2) כל אדם זכאי להגנת האינטרסים המוסריים והחומריים הכרוכים בכל יצירה מדעית, ספרותית, או אמנותית שהיא פרי רוחו.

O grant that next year we may be in Jerusalem!

Blessed art thou, O Eternal, our God, King of the universe, creator of the vine.

Blessed art thou, O Eternal, our God, King of the universe, for the vine, and for the fruit of the vine, and for the produce of the field; and for that desirable, good, and ample land which thou wast pleased to cause our ancestors to inherit, to eat of the fruit, and be satisfied with its goodness. Have compassion, O Eternal, our God, upon us, and upon Israel thy people, and upon Jerusalem thy city, and upon Zion, the residence of thy glory, and upon thy altar and thy temple: and rebuild Jerusalem, the holy city, speedily, in our days. Cause to go up thither, and let us there rejoice on this (on Sabbath and, Sabbath-day, and this) day of the Feast of Unleavened bread, for thou, O Eternal, our God, art good and beneficent unto all, and therefore do we give thanks unto thee for the land, and for the fruit of the vine. Blessed art thou, O Eternal, for the land, and for the fruit of the vine.

לשנה הבאה בירושלים:

קרוך אתה יי אלהינו מלך העולם • בורא פרי הגפן:

Drink the fourth cup of wine and say:—

קרוך אתה יי אלהינו מלך העולם • על הגפן ועל פרי הגפן ועל תנובת השדה ועל ארץ הקדה טובה ורחבה שרצית והנחלת לאבותינו לאכול מפריה ולשבע מטובה • רחם יי אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך • ועל ציון משכן כבודך • ועל סוכתך • ועל היקלך • ובנה ירושלים עיר הקדש • בסתרה בימינו • והעלנו לתוכה • ושפחנו בבנינה • ונאכל מפריה • ונשבע מטובה • ונברכה עליה בקדשה ובטהרה • (On Sabbath and) קדשה והחליצנו ביום השבת הזה ושפחנו ביום חג המצות הזה: כי אתה יי טוב ומטיב לכל ונודה לך על הארץ ועל פרי הגפן • קרוך אתה יי על הארץ ועל פרי הגפן:

Article 28.

Everyone is entitled to a social and international order in which the rights and freedoms set forth in this Declaration can be fully realized.

Article 29.

- (1) Everyone has duties to the community in which alone the free and full development of his personality is possible.
(2) In the exercise of his rights and freedoms, everyone shall be subject only to such limitations as are determined by law solely for the purpose of securing due recognition and respect for the rights and freedoms of others and of meeting the just requirements of morality, public order and the general welfare in a democratic society.
(3) These rights and freedoms may in no case be exercised contrary to the purposes and principles of the United Nations.

Article 30.

Nothing in this Declaration may be interpreted as implying for any State, group or person any right to engage in any activity or to perform any act aimed at the destruction of any of the rights and freedoms set forth herein.

(http://www.unhchr.ch/udhr/lang/eng.htm)

PRAY FOR THE DIVINE ACCEPTANCE OF THE SERVICE.

The commemorative service of the Passover has now been accomplished according to its constitution, and according to the ordinance and statute of the feast.

סעיף כח

כל אדם זכאי למשטר סוציאלי ובינלאומי, שבו אפשר יהיה לקיים במלואן את הזכויות והחירויות אשר נקבעו בהכרזה זו.

סעיף כט

- (1) כל אדם יש לו חובות כלפי הכלל, כי רק בתוך הכלל נתונה לו האפשרות להתפתחות החופשית המלאה של אישיותו.
(2) לא יוגבל אדם בזכויותיו ובחירותיו, פרט לאותן הגבלות שנקבעו בחוק על מנת להבטיח את ההכרה בזכויות ובחירויות של הזולת ואת יחס הכבוד אליהן, וכן את מילוי הדרישות הצודקות של המוסר, של הסדר הציבורי ושל טובת הכלל בתוך החברה הדמוקרטית.
(3) לעולם לא ישתמשו בזכויות ובחירויות אלה בניגוד למטרותיהן ולעקרונותיהן של האומות המאוחדות.

סעיף ל

שום דבר בהכרזה זו לא יתפרש כאילו הוא בא להקנות למדינה, לציבור או ליחיד כל זכות שהיא לעסוק בפעולה או לבצע מעשה שתכליתם לקפח כל זכות או חירות מן הזכויות והחירויות הקבועות בהכרזה זו.

(http://www.knesset.gov.il/docs/heb/un_dec.htm)

נרצה

PRAY FOR THE DIVINE ACCEPTANCE OF THE SERVICE.

חסל סדרו פסח בהלכתו • בכל משפטו ודקתו:

Who knoweth one? I, saith Israel, know One: ONE IS GOD, who is over heaven and earth.

Who knoweth two? I, saith Israel, know two: there are TWO TABLES OF THE COVENANT; but ONE is our God who is over heaven and earth.

Who knoweth three? I, saith Israel, know three: there are THREE PATRIARCHS,¹ the two tables of the covenant; but ONE is our God who is over heaven and earth.

Who knoweth four? I, saith Israel, know four: there are the FOUR MATRONS,² three patriarchs, two tables of the covenant; but ONE is our God who made heaven and earth.

Who knoweth five? I, saith Israel, know five: there are FIVE BOOKS OF MOSES, four matrons, three patriarchs, two tables of the covenant; but ONE is our God who is over heaven and earth.

Who knoweth six? I, saith Israel, know six: there are SIX BOOKS OF THE MISHNA,³ five books of the Law, four matrons, three patriarchs, two tables of the covenant; but ONE is our God who is over heaven and earth.

Who knoweth seven? I, saith Israel, know seven: there are SEVEN DAYS IN THE WEEK, six books of the

¹ Abraham, Isaac, and Jacob.

² Sarah, Rebecca, Rachel, and Leah.

³ Or, "orders," viz., Zeraim, Moed, Nashim, Nezikim, Kodashim, Taanith.

אחד מי יודע • אחד אני יודע • אחד אלהינו
שבשמים ובארץ :

שנים מי יודע • שנים אני יודע • שני לחות
הברית • אחד אלהינו שבשמים ובארץ :

שלושה מי יודע • שלושה אני יודע • שלושה
אבות • שני לחות הברית • אחד אלהינו שבשמים
ובארץ :

ארבע מי יודע • ארבע אני יודע • ארבע אמהות •
שלושה אבות • שני לחות הברית • אחד אלהינו
שבשמים ובארץ :

חמשה מי יודע • חמשה אני יודע • חמשה חמשי
תורה • ארבע אמהות • שלושה אבות • שני לחות
הברית • אחד אלהינו שבשמים ובארץ :

ששה מי יודע • ששה אני יודע • ששה סדרי
משנה • חמשה חמשי תורה • ארבע אמהות •
שלושה אבות • שני לחות הברית • אחד אלהינו
שבשמים ובארץ :

שבעה מי יודע • שבעה אני יודע • שבעה ימי
שבוע • ששה סדרי משנה • חמשה חמשי תורה •

Who knoweth one? I know one : One is the our World, that envelopes heaven and earth.

Who knoweth two? I know two : there are TOW TABLES OF THE MYTH OF THE COVENANT ; but One is the our World, that envelopes heaven and earth.

Who knoweth three? I know three : there are THREE PATRIARCHS, two tables of the myth of the covenant ; but One is the our World, that envelopes heaven and earth.

Who knoweth four? I know four : there are EVEN DAYS IN THE WEEK, six books of the Mishnah, five books of the Tradition, four matrons, three patriarchs, two tables of the myth of the covenant ; but One is the our World, that envelopes heaven and earth.

Who knoweth five? I know five : there are FOUR MATRON, three patriarchs, two tables of the myth of the covenant ; but One is the our World, that envelopes heaven and earth.

Who knoweth six? I know six : there are SIX BOOKS OF THE MISHNAH, five books of the Tradition, four matrons, three patriarchs, two tables of the myth of the covenant ; but One is the our World, that envelopes heaven and earth.

אחד מי יודע • אחד אני יודע • אחד עולמנו [עולמנו עולמנו
עולמנו עולמנו] שבשמים ובארץ :

שנים מי יודע • שנים אני יודע • שני לחות הברית • אחד
עולמנו [עולמנו עולמנו עולמנו עולמנו] שבשמים ובארץ :

שלושה מי יודע • שלושה אני יודע • שלושה אבות • שני לחות
אגדת הברית • אחד עולמנו [עולמנו עולמנו עולמנו עולמנו]
שבשמים ובארץ :

ארבע מי יודע • ארבע אני יודע • ארבע אמהות • שלושה אבות
• שני לחות אגדת הברית • אחד עולמנו [עולמנו עולמנו
עולמנו עולמנו] שבשמים ובארץ :

חמשה מי יודע • חמשה אני יודע • חמשה חמשי מסורת •
ארבע אמהות • שלושה אבות • שני לחות אגדת הברית • אחד
עולמנו [עולמנו עולמנו עולמנו עולמנו] שבשמים ובארץ :

ששה מי יודע • ששה אני יודע • ששה סדרי משנה • חמשה אני
יודע • חמשה חמשי מסורת • ארבע אמהות • שלושה אבות •
שני לחות אגדת הברית • אחד עולמנו [עולמנו עולמנו עולמנו
עולמנו] שבשמים ובארץ :

Mishnah, five books of the Law, four matrons, three patriarchs, two tables of covenant; but ONE is our God who is over heaven and earth.

Who knoweth eight? I, saith Israel, know eight. there are EIGHT DAYS PRECEDING CIRCUMCISION, seven days in the week, six books of the Mishnah, five books of the Law, four matrons, three patriarchs, two tables of the covenant; but ONE is our God who is over heaven and earth.

Who knoweth nine? I, saith Israel, know nine: NINE MONTHS PRECEDING CHILD-BIRTH, eight days preceding circumcision, seven days in the week, six books of the Mishnah, five books of the Law, four matrons, three patriarchs, two tables of the covenant; but ONE is our God who is over heaven and earth.

Who knoweth ten? I, saith Israel, know ten: there are TEN COMMANDMENTS, nine months preceding child-birth, eight days preceding circumcision, seven days in the week, six books of the Mishnah, five books of the Law, four matrons, three patriarchs, two tables of the covenant; but ONE is our God who is over heaven and earth.

Who knoweth eleven? I, saith Israel, know eleven:

ארבע אמהות • שלשה אבות • שני לחות הברית • אחד אלהינו שבשמים ובארץ :

שמנה מי יודע • שמנה אני יודע • שמנה ימי מילה • שבעה ימי שבתא • ששה סדרי משנה • חמשה חמשי תורה • ארבע אמהות • שלשה אבות • שני לחות הברית • אחד אלהינו שבשמים ובארץ :

תשעה מי יודע • תשעה אני יודע • תשעה ירחי לידה • שמונה ימי מילה • שבעה ימי שבתא • ששה סדרי משנה • חמשה חמשי תורה • ארבע אמהות • שלשה אבות • שני לחות הברית • אחד אלהינו שבשמים ובארץ :

עשרה מי יודע • עשרה אני יודע • עשרה דבריא • תשעה ירחי לידה • שמנה ימי מילה • שבעה ימי שבתא • ששה סדרי משנה • חמשה חמשי תורה • ארבע אמהות • שלשה אבות • שני לחות הברית • אחד אלהינו שבשמים ובארץ :

אחד עשר מי יודע • אחד עשר אני יודע • אחד עשר כוכביא • עשרה דבריא • תשעה ירחי לידה •

Who knoweth seven? I know seven: there are EVEN DAYS IN THE WEEK, six books of the Mishnah, five books of the Tradition, four matrons, three patriarchs, two tables of the myth of the covenant; but One is the our World, that envelopes heaven and earth.

Who knoweth eight? I know eight: there are EIGHT DAYS PRECEDING CIRCUMCISION, seven days in the week, six books of the Mishnah, five books of the Tradition, four matrons, three patriarchs, two tables of the myth of the covenant; but One is the our World, that envelopes heaven and earth.

Who knoweth nine? I know nine: NINE MONTHS PRECEDING CHILD-BIRTH, eight days preceding circumcision, seven days in the week, six books of the Mishnah, five books of the Tradition, four matrons, three patriarchs, two tables of the myth of the covenant; but One is the our World, that envelopes heaven and earth.

Who knoweth ten? I know ten: there are TEN INJUNCTIONS, nine months preceding child-birth, eight days preceding circumcision, seven days in the week, six books of the Mishnah, five books of the Tradition, four matrons, three patriarchs, two tables of the myth of the covenant; but One is the our World, that envelopes heaven and earth.

שבעה מי יודע • שבעה אני יודע • שבעה ימי שבתא • ששה ימי יודע • ששה סדרי משנה • חמשה חמשי מסורת • ארבע אמהות • שלשה אבות • שני לוחות אגדת הברית • אחד עולמנו [עולמנו עולמנו עולמנו] שבשמים ובארץ :

שמנה מי יודע • שמנה אני יודע • שמנה ימי מילה • שבעה ימי יודע • שבעה ימי שבתא • ששה סדרי משנה • חמשה חמשי מסורת • ארבע אמהות • שלשה אבות • שני לוחות אגדת הברית • אחד עולמנו [עולמנו עולמנו] שבשמים ובארץ :

תשעה מי יודע • תשעה אני יודע • תשעה ירחי לידה • שמנה ימי מילה • שבעה ימי יודע • שבעה ימי שבתא • ששה סדרי משנה • חמשה חמשי מסורת • ארבע אמהות • שלשה אבות • שני לוחות אגדת הברית • אחד עולמנו [עולמנו עולמנו] שבשמים ובארץ :

עשרה מי יודע • עשרה אני יודע • עשרה דבריא • תשעה ירחי לידה • שמנה ימי מילה • שבעה ימי יודע • שבעה ימי שבתא • ששה ימי יודע • ששה סדרי משנה • חמשה חמשי מסורת • ארבע אמהות • שלשה אבות • שני לוחות אגדת הברית • אחד עולמנו [עולמנו עולמנו עולמנו] שבשמים ובארץ :

there are ELEVEN STARS,¹ ten commandments, nine months preceding child-birth, eight days preceding circumcision, seven days in the week, six books in the Mishnah, five books of the Law, four matrons, three patriarchs, two tables of the covenant; but ONE is our God who is over heaven and earth.

Who knoweth twelve? I, saith Israel, know twelve: there are TWELVE TRIBES, eleven stars, ten commandments, nine months preceding child-birth, eight days preceding circumcision, seven days in the week, six books of the Law, four matrons, three patriarchs, two tables of the covenant; but ONE is our God who is over the heavens and the earth.

Who knoweth thirteen? I, saith Israel, know thirteen: THIRTEEN DIVINE ATTRIBUTES, twelve tribes, eleven stars, ten commandments, nine months preceding child-birth, eight days preceding circumcision, seven days in the week, six books of the Mishnah, five books of the Law, four matrons, three patriarchs, two tables of the covenant; but ONE is our God who is over the heavens and the earth.

¹ Described in Joseph's dream.

שמונה ימי מילה • שבועה ימי שבתא • ששה סדרי משנה • תשעה ירחי לידה • עשרה דבריא • שבעה ימי מילה • ששה סדרי משנה • תשעה ירחי לידה • עשרה דבריא • ארבע אמהות • שני לחות הברית • אחד אלהינו שבשמים ובארץ :

שנים עשר מי יודע • שנים עשר אני יודע • שנים עשר שבטיא • אחד עשר כוכביא • עשרה דבריא • תשעה ירחי לידה • שמונה ימי מילה • שבועה ימי שבתא • ששה סדרי משנה • תשעה ירחי לידה • עשרה דבריא • ארבע אמהות • שני לחות הברית • אחד אלהינו שבשמים ובארץ :

שלושה עשר מי יודע • שלושה עשר אני יודע • שלושה עשר כוכביא • אחד עשר שבטיא • אחד עשר כוכביא • עשרה דבריא • תשעה ירחי לידה • שמונה ימי מילה • שבעה ימי שבתא • ששה סדרי משנה • תשעה ירחי לידה • עשרה דבריא • ארבע אמהות • שלושה אבות • שני לחות הברית • אחד אלהינו שבשמים ובארץ :

Who knoweth eleven? I know eleven: there are ELEVEN STARS, ten injunctions, nine months preceding child-birth, eight days preceding circumcision, seven days in the week, six books of the Mishnah, five books of the Tradition, four matrons, three patriarchs, two tables of the myth of the covenant; but One is the our World, that envelopes heaven and earth.

Who knoweth twelve? I know twelve: there are TWELVE TRIBES, eleven stars, ten injunctions, nine months preceding child-birth, eight days preceding circumcision, seven days in the week, six books of the Mishnah, five books of the Tradition, four matrons, three patriarchs, two tables of the myth of the covenant; but One is the our World, that envelopes heaven and earth.

Who knoweth thirteen? I know thirteen: THIRTEEN YEARS PRECEDING ADULTHOOD, twelve tribes, eleven stars, ten injunctions, nine months preceding child-birth, eight days preceding circumcision, seven days in the week, six books of the Mishnah, five books of the Tradition, four matrons, three patriarchs, two tables of the myth of the covenant; but One is the our World, that envelopes heaven and earth.

אחד עשר מי יודע • אחד עשר אני יודע • אחד עשר כוכביא • עשרה דבריא • עשרה ירחי לידה • שמונה ימי מילה • שבעה ימי שבתא • ששה סדרי משנה • ארבע אמהות • שני לחות הברית • אחד עולמנו [עולמנו עולמנו עולמנו] שבשמים ובארץ :

שנים עשר מי יודע • שנים עשר אני יודע • שנים עשר שבטיא • אחד עשר אני יודע • אחד עשר כוכביא • עשרה דבריא • עשרה ירחי לידה • שמונה ימי מילה • שבעה ימי שבתא • ששה סדרי משנה • חמשה ימי שבתא • חמשה ימי שבתא • ארבע אמהות • שלושה אבות • שני לחות הברית • אחד עולמנו [עולמנו עולמנו] שבשמים ובארץ :

שלושה עשר מי יודע • שלושה עשר אני יודע • שלושה עשר כוכביא • שנים עשר שבטיא • אחד עשר כוכביא • עשרה דבריא • תשעה ירחי לידה • שמונה ימי מילה • שבעה ימי שבתא • ששה סדרי משנה • חמשה ימי שבתא • חמשה ימי שבתא • ארבע אמהות • שלושה אבות • שני לחות הברית • אחד עולמנו [עולמנו עולמנו] שבשמים ובארץ :

One *only kid*,¹ one *only kid*, which my father bought for two *zuzim* ;² one *only kid*, one *only kid*.

And a *cat*³ came and devoured⁴ the kid, which my father bought for two *zuzim* ; one *only kid*, one *only kid*.

And a *dog*⁵ came and bit the cat, which had devoured the kid, which my father bought for two *zuzim* ; one *only kid*, one *only kid*.

Then a *staff*⁶ came and smote the dog, which had bitten the cat, which had devoured the kid, which my father bought for two *zuzim* ; one *only kid*, one *only kid*.

Then a *fire*⁷ came, and burnt the staff, which had smitten the dog, which had bitten the cat, which had devoured the kid, which my father bought for two *zuzim* ; one *only kid*, one *only kid*.

Then *water*⁸ came, and extinguished the fire, which had burnt the staff, which had smitten the dog, which had bitten the cat, which had devoured the kid, which my father bought for two *zuzim* ; one *only kid*, one *only kid*.

¹ This poem is generally regarded as a parable, descriptive of incidents in the history of the Jewish nation, with some reference to prophecies yet unfulfilled. More than one interpretation has been given to it, substantially differing from each other: the most popular is the one herein adopted.

² Referring to Israel, "the one peculiar people upon earth," which God "purchased" (Ex. xv. 16) for himself by means of the two precious tablets of the law.

³ The cat refers to Babylon, whose symbol in Daniel's vision (Dan. vii. 4) is a Lion, but which the author rejects as unsuited to the parable, substituting the domestic member of the same family.

⁴ "Devoured the kid," descriptive of the Babylonian captivity, which swallowed up Jewish nationality, A.M. 3339.

⁵ The dog refers to Persia by whose power Babylon was overthrown, A.M. 3390.

⁶ The staff refers to Greece which put an end to Persian domination, A.M. 3442.

⁷ The fire refers to Rome, which spread devastation throughout the east by the extent of its conquests, and which put an end to the Grecian empire, A.M. 3592, when Perseus was defeated at the battle of Pydna.

⁸ The water refers to the Turks, descendants of Ismael, by whom the Holy Land was wrested from the possession of Rome, A.M. 4395.

חד גדיא חד גדיא דזבין אבא בתרי זוזי • חד גדיא • חד גדיא :
ואתא שונרא • ואכלה לגדיא • דזבין אבא בתרי זוזי • חד גדיא • חד גדיא :

ואתא כלבא • ונשך לשונרא • דאכלה לגדיא • דזבין אבא בתרי זוזי • חד גדיא • חד גדיא :

ואתא חוטרא • והכה לכלבא • דנשך לשונרא • דאכלה לגדיא • דזבין אבא בתרי זוזי • חד גדיא • חד גדיא :

ואתא מייא • וכבה לחוטרא • דשרף לשונרא • דהכה לכלבא • דנשך לשונרא • דאכלה לגדיא • דזבין אבא בתרי זוזי • חד גדיא • חד גדיא :

ואתא תורא • ושתה למייא • דכבה לחוטרא • דשרף לשונרא • דהכה לכלבא • דנשך לשונרא • דאכלה לגדיא • דזבין אבא בתרי זוזי • חד גדיא • חד גדיא :

ואתא השוחט • ושחט לתורא • דשתה למייא • דכבה לחוטרא • דשרף לשונרא • דהכה לכלבא • דנשך לשונרא • דאכלה לגדיא • דזבין אבא בתרי זוזי • חד גדיא • חד גדיא :

One *only kid*, one *only kid*, which my father bought for two *zuzim* ; one *only kid*, one *only kid*.

And a *cat* came and devoured the kid, which my father bought for two *zuzim* ; one *only kid*, one *only kid*.

And a *dog* came and bit the cat, which had devoured the kid, which my father bought for two *zuzim* ; one *only kid*, one *only kid*.

Then a *staff* came and smote the dog, which had bitten the cat, which had devoured the kid, which my father bought for two *zuzim* ; one *only kid*, one *only kid*.

The a *fire* came, and burnt the staff, which had smitten the dog, which had bitten the cat, which had devoured the kid, which my father bought for two *zuzim* ; one *only kid*, one *only kid*.

The *water* came, and extinguished the fire, which had burnt the staff, which had smitten the dog, which had bitten the cat, which had devoured the kid, which my father bought for two *zuzim* ; one *only kid*, one *only kid*.

Then the *ox* came, and drank the water, which had extinguished the fire, which had burnt the staff, which had smitten the dog, which had bitten the cat, which had devoured the kid, which my father bought for two *zuzim* ; one *only kid*, one *only kid*.

Then the *slaughterer* came, and slaughtered the ox, which had drunk the water, which had extinguished the fire, which had burnt the staff, which had smitten the dog, which had bitten the cat, which had devoured the kid, which my father bought for two *zuzim* ; one *only kid*, one *only kid*.

חד גדיא חד גדיא דזבין אבא בתרי זוזי • חד גדיא • חד גדיא :

ואתא שונרא • ואכלה לגדיא • דזבין אבא בתרי זוזי • חד גדיא • חד גדיא :

ואתא כלבא • ונשך לשונרא • דאכלה לגדיא • דזבין אבא בתרי זוזי • חד גדיא • חד גדיא :

ואתא חוטרא • והכה לכלבא • דנשך לשונרא • דאכלה לגדיא • דזבין אבא בתרי זוזי • חד גדיא • חד גדיא :

ואתא נורא • ושרף לחוטרא • דהכה לכלבא • דנשך לשונרא • דאכלה לגדיא • דזבין אבא בתרי זוזי • חד גדיא • חד גדיא :

ואתא מייא • וכבה לחוטרא • דשרף לשונרא • דהכה לכלבא • דנשך לשונרא • דאכלה לגדיא • דזבין אבא בתרי זוזי • חד גדיא • חד גדיא :

ואתא תורא • ושתה למייא • דכבה לחוטרא • דשרף לשונרא • דהכה לכלבא • דנשך לשונרא • דאכלה לגדיא • דזבין אבא בתרי זוזי • חד גדיא • חד גדיא :

ואתא השוחט • ושחט לתורא • דשתה למייא • דכבה לחוטרא • דשרף לשונרא • דהכה לכלבא • דנשך לשונרא • דאכלה לגדיא • דזבין אבא בתרי זוזי • חד גדיא • חד גדיא :

Then the ox¹ came, and drank the water, which had extinguished the fire, which had burnt the staff, which had smitten the dog, which had bitten the cat, which had devoured the kid, which my father bought for two zuzim; one *only* kid, one *only* kid.

Then the slaughterer² came, and slaughtered the ox, which had drunk the water, which had extinguished the fire, which had burnt the staff, which had smitten the dog, which had bitten the cat, which had devoured the kid, which my father bought for two zuzim; one *only* kid, one *only* kid.

Then the angel of death³ came, and slew the slaughterer, who had slaughtered the ox, which had drunk the water, which had extinguished the fire, which had burnt the staff, which had smitten the dog, which had bitten the cat, which had devoured the kid, which my father bought for two zuzim; one *only* kid, one *only* kid.

Then came the Most Holy,⁴ blessed be He, and slew the angel of death, who had slain the slaughterer, who had slaughtered the ox, which had drunk the water, which had burnt the staff, which had smitten the dog, which had bitten the cat, which had devoured the kid, which my father bought for two zuzim; one *only* kid, one *only* kid.

¹ The ox refers to Edom, by which term the European nations are designated. These will, in the latter days, go up against the Holy Land and wrest it from the possession of the descendants of Israel. (See Akabanci on Ezek. xxxix.)

² The slaughterer refers to the fearful war which will then succeed; when the confederated armies of Gog and Magog, Persia, Cush, and Pel will come up "like the tempest," to drive the sons of Edom from Palestine. (Ibid.)

³ The angel of death refers to the pestilence which shall then occur, and in which all the enemies of Israel shall perish.

⁴ The establishment of God's Kingdom upon earth, when Israel shall be restored under the rule of Messiah the son of David.

ואתה תגיד • ושתא למיא • דכבא לנורא •
דשרף לחוטרא • דהכא לכלבא • דנשך לשונרא •
דאכלה לגדיא • דזבין אבא בתרי זוזי • חד גדיא
חד גדיא :

ואתה השוחט • ושחט לתורא • דשתא למיא •
דכבא לנורא • דשרף לחוטרא • דהכא לכלבא •
דנשך לשונרא • דאכלה לגדיא • דזבין אבא בתרי
זוזי • חד גדיא • חד גדיא :

ואתה מלאך המות • ושחט לשוחט • דשתא
לתורא • דשתא למיא • דכבא לנורא • דשרף
לחוטרא • דהכא לכלבא • דנשך לשונרא •
דאכלה לגדיא • דזבין אבא בתרי זוזי • חד גדיא •
חד גדיא :

ואתה הקדוש ברוך הוא • ושחט למלאך המות
דשתא לשוחט • דשתא לתורא • דשתא למיא •
דכבא לנורא • דשרף לחוטרא • דהכא לכלבא •
דנשך לשונרא • דאכלה לגדיא • דזבין אבא בתרי
זוזי • חד גדיא • חד גדיא :

Then the angel of death came, and slew the slaughterer, who had slaughtered the ox, which had drunk the water, which had extinguished the fire, which had burnt the staff, which had smitten the dog, which had bitten the cat, which had devoured the kid, which my father bought for two zuzim; one only kid, one only kid.

But sub specie eternitatis there is no angel of death who had slain the slaughterer, who had slaughtered the ox, which had drunk the water, which had extinguished the fire, which had burnt the staff, which had smitten the dog, which had bitten the cat, which had devoured the kid, which my father bought for two zuzim; one only kid, one only kid.

ואתא מלאך המות • ושחט לשוחט • דשתא לתורא • דשתא
למיא • דכבא לנורא • דשרף לחוטרא • דהכא לכלבא • דנשך
לשונרא • דאכלה לגדיא • דזבין אבא בתרי זוזי • חד גדיא חד
גדיא :

אבל מבחינת האינסוף • נשלל מלאך המות • דשתא לשוחט •
דשתא לתורא • דשתא למיא • דכבא לנורא • דשרף לחוטרא •
דהכא לכלבא • דנשך לשונרא • דאכלה לגדיא • דזבין אבא בתרי
זוזי • חד גדיא חד גדיא :

הגדה של פסח

Jewish-German Translation of פיר דזא

אלטעכטיגער נאם נון בויה דיין טעמפל שירה אלו שירי
אונד אלו באלד אין אונזערן טאנען שירה יוא שירה נון
בויה נון בויה נון בויה דין טעמפל שירה בארמהערציגער
נאם נון בויה דין טעמפל שירה אלו שירי אונד אלו
באלד אין אונזערן טאנען שירה יוא שירה נון בויה נון
בויה נון בויה דין טעמפל שירה גרושר נאם רעמוטיגער
אם נון בויה דין טעמפל שירה אלו שירי אונד אלן
באלד אין אונזערן טאנען שירה יוא שירה נון בויה נון
בויה נון בויה דין טעמפל שירה הוכיר נאם ווערדיגער
אם יוסר נאם העניסר נאם נון בויה דין טעמפל
שירה אלו שירי אונד אלו באלד אין אונזערן טאנען
שירה יוא שירה נון בויה נון בויה דין טעמפל
שירה סונליכר נאם יודשר נאם נון בויה דין טעמפל
שירה אלו שירי אונד אלו באלד אין אונזערן טאנען שירה
יוא שירה נון בויה נון בויה דין טעמפל שירה
טרעפטיגער נאם לעבענדיגער נאם טעכטיגער נאם נאמאפטטיגער
נאם סעפטטיגער נאם עוויגער נאם נון בויה דין טעמפל
שירה אלו שירי אונד אלו באלד אין אונזערן טאנען
שירה יוא שירה נון בויה נון בויה דין טעמפל
שירה פורכטבארער נאם צושערזיכטליכער נאם קינגליכער
נאם רויכר נאם נון בויה דין טעמפל שירה אלו שירי
אונד אלו באלד אין אונזערן טאנען שירה יוא שירה נון
בויה נון בויה דין טעמפל שירה שירי נאם
תרויטאפטער נאם נון בויה דין טעמפל שירה אלו

הגדה של פסח

שירי אונד אלו באלד אין אונזערן טאנען שירה יוא שירה
נון בויה נון בויה נון בויה דין טעמפל שירה דוא ביום
נאם אונד קיינער מעהר נון בויה דין טעמפל שירה אלו
שירי אונד אלו באלד אין אונזערן טאנען שירה יוא שירה
ון בויה נון בויה נון בויה דין טעמפל שירה

NOTES

- ILLUSTRATING THE PRECEDING TRANSLATION.
Page 47.
1. Gen. xxi. 25. 2. Ibid. xxxii. 25.
3. Egypt. 4. Judg. iv. 2. 5. Ibid. v. 20.
6. 2 Kings xix. 25. 7. Dan. x. 11.
8. Dan. v. 3. 9. Esth. iii. 12, 13.
10. Esth. vi. 1. 11. Referring to Israel. Isa. xxi. 11.
12. Isa. xxi. 12. 13. Zech. xiv. 7.
14. Ps. lxxiv. 16.
Page 48.
1. It is stated in Pirke El. Elazar chap. 28, that the covenant
between the parts, which God made with Abraham, took place on the
night of Passover.
2. Gen. xviii. 2. 3. Ibid. 6. 4. Ibid. 7.
5. Gen. xix. 3.
6. Applied to Egypt, Esth. xxi. 13.
7. Exod. xii. 23.
Page 49.
8. Josh. vi. 1.
9. Judg. vii. 13.
10. The measure of barley ordered to be brought on the day suc-
ceeding the first day of Passover. See Note 1, page 62.
11. Applied to Assyria, 2 Kings xv. 19.
12. See Isa. x. 16, where the destruction of Assyria is prophesied.
13. Isa. x. 32. 14. So called Isa. xlv. 27.
15. Ibid. xxi. 5. 16. Esther; Esth. iv. 7.
17. Esth. iv. 16. 18. Ibid. vii. 9.
19. Bereavement and widowhood. Isa. xlvii. 9.
20. Assyria; here used as a type of all the nations among which
Israel are persecuted in the present captivity.